FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

10. FEBRUAR 1984
NUMMER: 24
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

Hükümetin "gurbetçiler paketi" kazık ve tuzaklarla dolu

Özal hükümeti, açtığı "gurbetçiler paket"iyle yurt dışında çalışan Türkiyeli göçmen işçilere yeni tuzaklar hazırladı. Hükümet, geri dönüş primleri ve dış ticaret uygulamalarındaki değişikliklerin yanısıra, Konut Yasası, döviz hesabı, işçi şirketleri ve kamu kuruluşlarının gelirlerini satışa çıkarma gibi yeni uygulamalarla, tekelci sermaye adına Türkiyeli göçmen işçilerin dövizlerini Türkiye'ye çekmeye çalışıyor.

● Yazıları 7 ve 11. Sayfada

Seçimlerden bu yana askeri mahkemeler 23 idam cezası daha verdi

Diyarbakır cezaevinde cankırımı: 6 ölü daha

"Demokrasi"ye geçen Türkiye'de faşist terör alabildiğine sürüyor. Nitekim Diyarbakır cezaevinde yeni bir cankırımı gerçekleştirildi. Tutuklu Kürt yurtseverlerden Necmettin Büyükkaya, Yılmaz Demir, Remzi Aytül, Ismet Karak, Ahmet Bayık ve Halil Çatak faşist cellatlarca öldürüldüler. Kenan Aktür ve Ahmet Toptaş'ın da öldürüldükleri ileri sürülüyor. Bu arada Istanbul ve Ankara askeri tutuk ve cezaevlerinde de devrimcilerin yaşam koşulları olağanüstü zorlaştırıldı. Metris hapishanesinde bulunan Istanbul TKP davası sanıklarından 22'si vereme yakalandıklarından hastahaneye kaldırıldılar.

● Yazıları 3 ve 5. Sayfada

diyor | Buranın şartları Bildiğiniz gibi değil
çok kötü diyor geçen hafta çamaşır alan Bir
anne oğlunun kan içinde çamaşırlarını
görünce orada Bağırıp çağırmış sonra herkesi
alıp Başbakana meclis Başkanına gitmişler
çamaşırları göstermiş edilen işkenceleri
söylemişler onlarda meşgul oluruz ama
Bizim elimizden Birşey gelmez konsey üyeleri
Bilir demişler ama yinede Bir Faydası olmuşki
Biraz hapishane yöneticileri daha iyi
davranıyorlarmış allah kimseyi düşürmesin

Oğlu Mamak'ta yatan bir annenin Hollanda'daki kızına mektubu

"Buranın şartları bildiğiniz gibi değil. Geçen hafta çamaşır alan bir anne oğlunun kan içindeki çamaşırlarını görünce orada bağırıp çağırmış. Sonra herkesi alıp Başbakan'a, Meclis Başkanı'na gitmişler. Çamaşırları göstermiş, edilen işkenceleri söylemişler. Onlar da meşgul oluruz ama bizim elimizden birşey gelmez, konsey üyeleri bilir demişler. Ama yine de bir faydası olmuş ki, biraz hapishane yöneticileri daha iyi davranıyorlarmış. Allah kimseyi düşürmesin."

Aileler de bedel miktarının düşürülmesi isteminde diretiyorlar

Gençler, bedelli askerliğe karşı örgütleniyor

Federal Almanya'da askerlik çağındaki gençlerin "20 bin Mark çok, işgüvencemiz yok" belgisi altında başlattıkları hareket hızla yayılıyor. Son 15 gün içinde gazetemize ulaşan haberlere göre Federal Almanya'nın 10 kentinde daha, Essen'de, Siegen'de, Wiesbaden'da, Münster'de, Schwäbisch-Gmünd'de, Münih'te Stutt-

Blüm'ün istihdam paketi hiçbir yeni

Kuruluşunun 17. yılında yöneticilerinin anılarıyla DİSK gerçeği 12 ve 13. sayfalarda

●

FORD işçisi velilerin örnek bir girişimi
Yücel Feyzioğlu
6. sayfada

YILDIRIM AİLESİNİN ALTI KARDEŞİ

Münih'te yaşayan Yıldırım ailesinden 6 kardeş bir arada. Biri askerliğini yaptı, öteki 5 kardeş daha gidecekler. 20'şer bin Mark'tan 100 bin Mark bulmaları gerekiyor. Bu kadar parayı kim verecek? Nasıl verecek?

Schwäbisch-Gmünd'de, Münih'te Stuttgart'da, Ehrenberg'de ve Karlsruhe'de **"bedelli askerlik" toplantıları yapıldı. Gençlerin ailelerinin de destekleyip katıldıkları toplantıların bir çoğunda daha sonraki çalışmaları yürütmek üzere** "Bedelli Askerlik Çağındaki Gençler" **adı altında kalıcı komiteler kuruldu.**

Öte yandan, **Tercüman** gazetesinin, bundan bir süre önce Düsseldorf'lu gençlerin bir okul salonunda düzenledikleri bedelli askerlik toplantısını, **"20 Marklık biletle girilen bir diskotekte eyleme geçtiler"** biçiminde çarpıtarak vermesi, gençler tarafından sert bir biçimde protesto edildi.

● Yazısı 16. Sayfada

işyeri açmıyor

F.Almanya'da sendikaların 35 saat istemine karşı direniş, patron "yürüyüşleri"nden hükümet önlemlerine kadar uzanıyor. Federal Çalışma Bakanı Blüm, son olarak sözde **"işsizliği azaltacak"**, gerçekte patron çıkarlarından yana ve tek bir işyeri bile sağlamayacak olan "paket"ini basına açıkladı.

● Yazısı Sayfa 7'de

Bedelli askerlik

Ahmet KARDAM

Osmanlı İmparatorluğu devrinde devlet, Hıristiyanlardan **"haraç"** adı altında özel bir vergi alırdı. Müslüman olmamanın cezasıydı bu vergi. Artık o devir geçti, **"modern"** olduk. Şimdi Hıristiyanlar değil de, yurtdışında yaşamak ve çalışmak zorunda kalmış Türkiyeli gençler bedelli askerlik adı altında haraca bağlandılar.

1980 yılında ilk önce Demirel Hükümeti'nin 11 bin Mark olarak, 12 Eylül'den sonra da generallerin 22 bin Mark olarak saptadıkları askerlik bedelinin gerçek anlamını **"haraç"** sözcüğünden daha iyi belirten bir sözcük bulmak kolay değil. Türk Dil Kurumu sözlüğü **"haraç"** sözcüğünü, bir kimseden zorbalıkla alınan para diye tanımlıyor. İnsanların içine düştükleri açmazdan yararlanarak, onları, zorla, herkesten farklı bir biçimde ve bütün bir geleceklerini karartacak kadar yüksek bir para ödemeye mecbur bırakmak zorbalık değil de nedir?

Gerçi generaller ilk başta 22 bin Mark'a çıkardıkları bedeli, yükselen tepkiler karşısında 20 bine indirmek zorunda kalmışlardır. Ama yabancı gençler arasındaki işsizliğin yüzde 16'yı bulduğu ve yabancı düşmanlığının hızla tırmandığı şu ortamda değil 20 bin Mark'ı bir defada ödemek, taksitleri bile denkleştirmek büyük meseledir. Bedelli askerliğe zorlanan gençlerin önemli bir kısmı bu bedeli bulundukları ülkedeki bankalardan kredi çekerek ödemeye çalışıyorlar. Yapılan bir hesaba göre, Federal Almanya'daki bankalardan alınacak 20 bin Mark'lık kredinin sadece faizi, masraflarıyla birlikte 7 bin Mark'ı geçiyor. Türkiye'ye gidiş-geliş yol parası ve diğer harcamalarla birlikte bu bedel aslında 30 bin Mark'a yaklaşmaktadır.

Aynı zamanda evlenmek, kendisine bir aile ve gelecek kurmak zorunda olan hiçbir genç, yurt dışındaki ana ve babasının yardımı olmaksızın böyle bir yükün altına kolay kolay giremez. Giremez ama, askerlik çağına aynı anda giren iki ya da üç, hatta dört ve daha fazla erkek çocuğu olan ve kendileri de işsizlikle karşı karşıya kalan ana ve baba ne yapsın?

"Madem 20 bin Mark'ı ödeyemiyor, öyleyse gidip 20 ay askerlik yapsın"da denebilir. Ama bu askerlik haracını ödemeye razı olmayan gencin cezası daha da ağırdır. 20 ay askerlik demek, yurt dışındaki işinden çıkmak, oturma ve çalışma iznini kaybetmek, Türkiye'ye kesin dönüş yapmak, askerden sonra da Türkiye'deki işsizler ordusuna katılmak demekdir. Ya askere gitmeyi hepten reddetmek?... 12 Eylül'den sonra yurt dışına çıkmak zorunda kalan ilericiler gibi **"vatan haini"** ilan edilip vatandaşlıktan çıkartılmak, 12 Eylül rejimi tamamen tasfiye edilmedikçe Türkiye'ye dönememek demektir.

ABD'nin ve NATO'nun savaşçı çıkarları için Türk ordusunun mevcudunu 824 bine çıkartan ve Reagan'ın uydurduğu **"Sovyet tehdidi"** yalanına sarılarak silahlanma harcamalarını durmadan artıran 12 Eylül'cü generallerin yurt dışındaki gençlerimiz için yaptığı tek şey, Türkiye'yi daha da çok silahlandırabilmek için onları haraca bağlamak olmuştur.

İşte bu yüzden askerlik çağına gelmiş olan gençler, **"20 bin Mark çok, iş güvencemiz yok"** diyerek örgütlenmeye, komiteler kurmaya başladılar. Hareket bütün Federal Almanya'yı sardı. Gençler bedelin ödenebilir bir miktara düşürülmesini, alın terleriyle ödedikleri dövizlerin silahlanma için harcanmamasını, işçi olmayan gençlerin de bu haktan yararlanmasını ve bu düşürülmüş bedeli bile ödeyemeyecek olan gençlerin 20 ay askerlik yapmaları durumunda yurt dışındaki oturma ve çalışma haklarının korunmasını ve işyerlerinin güvence altına alınmasını istiyorlar. Gençlerin her bakımdan haklı olan bu istekleri, bütün dünyada Reagan'ı durdurmak için yükselen barış hareketinin, Türkiye'nin Ortadoğu'da ABD'nin sıçrama tahtası olmasını önleme mücadelesinin, Türk ordusunun mevcudunun ulusal savunmamıza uygun bir biçimde azaltılması ve askerlik süresinin kısaltılması isteminin Batı Avrupa'da işsizliğe ve yabancı düşmanlığına karşı verilen savaşın **kopmaz** bir parçasıdır.

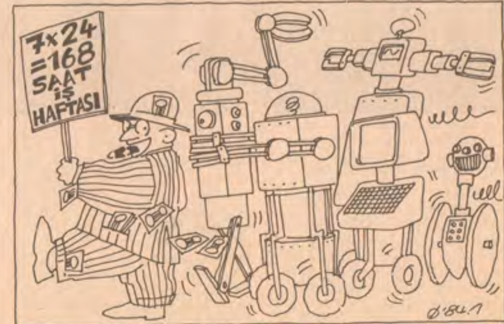
Gençler bizim geleceğimiz. Onları yalnız bırakmamak ve askerlik bedelinin düşürülmesi için başlattıkları bu haklı mücadelede onları vargücümüzle desteklemek görevimizdir.

Türkiye, Konsey'den çıkma tehdidi savurmuştu

Özal, tükürdüğünü yalamaktan tercümanların greviyle kurtuldu

Avrupa Konseyi'nin 30 Ocak'ta başlayan 35. dönem çalışmaları tercümanların grevi yüzünden 2 Şubat günü dağılmak zorunda kaldı. Eğer tercümanların bu grevi olmasaydı ve Türkiye'nin gönderdiği delegasyonun yetki belgelerinin kabul edilip edilmemesi oylanabilseydi, sonuç cunta ve Özal için ağır bir yenilgi olabilirdi. Konsey çalışmaları boyunca Türkiyeli ilericiler de Konsey içinde yoğun faaliyet yürüttüler. Yurt dışındaki DISK temsilcisi **Yücel Top**, gazeteci **Feridun Aksın**, Bank-Sen Genel Başkanı **Metin Denizmen**, IKD Genel Sekreteri **Zülal Kılıç** ve TIP Genel Başkanı **Behice Boran** Avrupalı parlamenterlerle çeşitli görüşmeler yaptılar.

● Yazısı 4. Sayfada

İŞ PATRONA KALIRSA...

ŞU BİZİM TÜRKİYE

100'ü aşkın okul kapatıldı

"Eğitim seferberliği" laflarından geçilmeyen Türkiye'de, Doğu Anadolu'da öğretmensizlik ve benzeri nedenlerle kapalı olan 48 ilkokul ve ortaokula ek olarak, 66 ilkokul daha kapatıldı. Binlerce öğretmenin hapishanelerde olduğu, yüzlercesinin yurt dışına çıkmak zorunda bırakıldığı, binlercesinin kıyıldığı, pekçok öğretmenin işsiz dolaştığı Türkiye'de, okulların kapatılma nedeninin öğretmensizlik olduğu açıklandı.

Bitpazarına nur yağıyor

Siyasal partiler, 12 Eylül'de kapatılan partilerin, özellikle AP ve CHP'nin adı ünü duyulmuş parlementerlerini, yöneticilerini partilerine törenle kaydetme yarışını sürdürürlerken, en **"iyi"** olmasa da en eski, en antika transferi Özal'ın AnaPa'sı yaptı. Bazı **"hayatı gitmiş bayatı kalmış"** Demokrat Parti'liler Anavatan Partisi'ne **"büyük tören"**le girdiler. Türkiye'de, siyaset alanında bugünlerde eskiye rağbet fazla.

118 bin kitap idam kararını bekliyor

TRT Genel Müdürü'nün film yaktığı, Atatürk Dil ve Kültür Akademisi Başkanı'nın **"Benden depolarda bulunan Türk Dil Kurumu'na ait bazı eserleri yakmamı istediler ama yapmadım"** diyerek övündüğü Türkiye'de Kültür ve Turizm Bakanlığı depolarında bulunan bakanlık yayını 118 bin kitap, haklarında verilecek kararı korkuyla bekliyorlar. 1978-1979 yıllarında, CHP döneminde Kültür Bakanlığı'nın resmi yayınları olarak yayınlanmış şiir, araştırma, öykü, roman türünden 18 eserin toplam 118 bin baskısı, Cunta tarafından **"Milli birlik ve bütünlüğü zedeleyici"** bulunduğundan depolara kaldırılmıştı. Özal'ın Kültür Bakanlığı Müsteşarı bu geleceklerinin ne olacağını

Suçlular, suçlular, suçlular... Peki asıl SUÇLU nerede ?

Toplumsal çürüme ve yozlaşmanın faturası çocuklarımıza kesiliyor

Türkiye'de yoksulluğun, cehaletin, çaresizliğin, sefaletin yol açtığı büyük bir toplumsal çöküş ve çürüme yaşanıyor. Bu konuda, Türkiye gazetelerinin çoğu zaman üçüncü veya beşinci sayfalarında bu türde haberlere meraklı bazılarının da birinci sayfalarda yeralan **"adliye"** ve **"facia"** haberleri pekçok bilimsel araştırmadan daha öğretici. 3,5 milyon kişinin işsiz olduğu; 3 milyon insanın **"açlık"** anlamına gelen asgari ücretle çalıştığı; umutsuzluğun günden güne arttığı ve emekçi halk kesimlerinin yıkıma sürüklendikleri ülkemizde toplumsal çöküş, küçük çocuklardan genç kadınlara, yaşlılardan gençlere kadar milyonlarca **"mutsuz çoğunluğu"** pençesinde sürüklüyor.

İşte yüzlercesi, binlercesi arasından ve sadece birkaç günlük gazeteden gelişigüzel seçilmiş ve **"en acı"**, **"en korkunç" "en feci"** olmayan birkaç örnek:

● **10 yaşındaki Vedat tüpgaz çalmış, mahkeme koridorunda bekliyor. Koridora zina suçundan yargılanacak bir kadın getiriyorlar: Vedat'ın annesi. Vedat annesine sarılmak istiyor. Babası ve jandarmalar engelliyor. Ağlıyor Vedat... İşte 1984 Türkiye'sinde. Adliye'de bir ana oğul karşılaşması...**

● Gene karı-koca, yarım milyonluk mücevherine tamah edip komşularını öldürmekten yargılanıyorlar. Tutuklular.

● **Bir hafta önce aldığı 250 bin liralık fındık parasını çalmak için 61 yaşındaki Melek Saydam'la birlikte, aynı evde kalan yeğeni 13 yaşındaki Yüksel Ergül de öldürüldü. Hem de ne kadar vahşi biçimde...**

● Bu da 15 yaşında bir katil. Kendisine kartopu atan 5 yaşındaki küçük Levent'i kablo ile boğarak öldürdü. Şimdi toplumda **"genç katil"** olarak yerini alıyor...

● **10 yaşındaki Elif, gece uykusunda boğularak öldürüldü. Hem de 20 yaşındaki amca oğlu tarafından. Elif'in katili İbrahim** "Onun babası, annemi ve babamı öldürmüştü. Yıllarca intikam hırsı ile büyüdüm" **diyor.** "Kan davası" **denilen korkunç toplumsal bela!.. Ve biri** "katil", **biri** "maktul" **iki çocuk, ya da iki kurban...**

● Rukiye Kumral, eve her akşam içkili gelip kendisini döven kocasını balta ile parçalayarak öldürdü. Cesedi bahçeye gömerken 12 yaşındaki oğlu Cemil ve 13 yaşındaki Salih kendisine yardım ettiler veya yardım etmek zorunda kaldılar. Babalarının mezarını kazıp, cesedini sakladılar. Şimdi yargılanıyorlar. Analarının kaderini paylaşacaklar.

● **Necmettin Avcı 16 yaşında. Çalıştığı dokuma fabrikasından atıldı. Hafta sonunda işsiz babasına para götürebil-**

Kerbela İstanbul'da ameliyatlar bile durdu

İstanbul'un kış ortasında Kerbela olma durumu sürüyor. Başta Şişli ve Fındıkzade-Cerrahpaşa semtlerindeki hastahaneler olmak üzere, pekçok hastahane susuzluk yüzünden ameliyatları ve hasta kabulünü durdurdu. İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Müdürü Ahmet Ölcer durumu kısaca **"Su durumu feci"** diyerek niteledi. İstanbul kentine bir günde verilmesi gereken 1 milyon 300 bin metreküp su yerine şu sırada kente en iyimser tahminlerle 500 bin metreküp su ulaşabiliyor. Semtlere sırayla su verilmesi uygulaması da yürümüyor. Üç aydır musluğundan tek damla su akmamış semtler, mahalleler, sokaklar, evler var. İstanbul'lular, yaz aylarında her zaman su sıkıntısı olduğunu, ancak bu yıl susuzluğun kış aylarında da sürdüğünü ve görülmemiş boyutlara vardığını söylüyorlar. Mikroplu ve sağlığa zararlı olduğu için kapatılan çeşitli semt çeşmelerinden çoğu, susuzluktan kıvranan halk tarafından yeniden açılırken, gazeteler susuzluğun bit ilacı satanlara yaradığını yazıyor.

Yeni ihraç mallarımız

Türkiye'nin öteden beri ihraç ettiği en karlı mal işgücü... Federal Almanya başta olmak üzere, dünyanın pekçok ülkesinde çalışan Türkiyeli işçilerin gönderdikleri dövizlerle ekonomiye katkıları ortada. Son zamanlarda, Özal'ın **"herşey ihracat için"** diye çığlıklarına rağmen ihracatta ciddi bir kıpırdanma görülmezken iki müjdeli (!) haber geldi. Suudi Arabistan'a lahmacuncu ve dönerci; başta yine Suudi Arabistan olmak üzere bazı Ortadoğu ve Afrika ülkelerine de hostes ihraç ediyoruz...

Suudi Arabistan'da çalıştırılmak üzere dönerci ve lahmacuncu ustaları arandığı ilanına, sadece bir günde, 250 kişi baş-

bekleyen 118 bin kitabın durumunu ve nasıl bir işlem yapılması gerektiğini sordu. Bu kitapların da sonu **"sakıncalı"** bulunduğu gerekçesiyle TRT Genel Müdürü tarafından cayır cayır yakılan **"Yorgun savaşçı"** filmine benzemez inşallah!

edip komşularını öldürmekten yargılanıyorlar. Tutuklular. Belki ömür boyu, belki yıllarca tutuklu kalacaklar. Geride 10 aylık Caner. Hiçbirşeyden habersiz şimdilik. Teyzesinin **"Ben yoksul biriyim, katil kardeşimin çocuğuna bakamam"** dediğinden ve kaderinin sokak ortasında kalmak olduğundan bile habersiz.

...mek için, ev sahibinin evinden 9 çift ayakkabı, bir radyo üç masa örtüsü, iki kilim çaldı. "Babam, oğlum borcumuz var, eve para getir diyordu. İşten çıkarıldığımı söyleyemedim. Çaldıklarını satıp, babama haftalığımmış gibi para götürecektim. Pişmanım" **dedi Necmettin.**

...vurdu. İkinci önemli ihraç malı ise kendi kadınlarını **"dinsel sakınca"** nedeniyle hostes olarak çalıştırmayan Suudi Arabistan'a hostes ihracatı... Suudi Arabistan Havayolları'nda halen 300 Türkiyeli hostes çalışıyor.

Şimdi de sıra teraskondularda...

Türkiye'de büyük kentlerde konut sorunu dayanılmaz boyutlar kazandı. Özellikle İstanbul'da gecekondu semtlerinde bile konut bulunamaz durumda. Fındıkzade'de açıkgöz bir ev sahibi evinin terasına çevrede bulduğu artık yapı malzemeleri, tenekeler, atılmış tahtalarla çerden çöpten iki gözlü bir gecekondu yaparak kiraya verdi. Üstelik tenekeden kulübenin iki ayrı gözünü iki ayrı kişiye kiralayarak kira gelirini de artırdı. Şimdi çevredekilern **"teraskondu"** adını taktıkları kulübeciğin bir gözünde konfeksiyonda çalışan bir kadın işçi, diğer gözünde ise bir kebapçı çırağı kalıyorlar. İstanbullular, bu konut darlığı ve pahalılığı karşısında teras ve damkonduların hızla çoğalabileceğini ileri sürüyorlar.

Kiralar da dolarla ödenecek

Türk parasının değerinin sürekli düşmesi karşısında, açıkgöz ev sahipleri, bir süre öncesine kadar, kontratlara kiranın altın fiyatlarına göre her üç veya altı ayda bir ayarlanacağı şartını koyuyorlardı. Son zamanlarda, doların Türk lirası karşısındaki tırmanışı, yeni bir uygulamaya yol açtı. Şimdi İstanbul, Ankara ve İzmir'in lüks semtlerinde, ev sahipleri evlerini dolar karşılığında kiraya vermeye başladılar. İster dolar olarak öde, istersen evin kirası kaç dolarsa her ay doların o ayki değerine göre Türk lirası olarak...

Nitekim doların en geçerli para olduğunu gören İstanbul'lu bir bakkal da **"dolarla alışveriş"**e başladı. Üstelik alışverişini dolarla yapanlara yüzde 5 de indirim yapıyor. En ilginci ise bu bakkaldan dolarla alışveriş edenlerin zeytin, peynir, sigara filan almaları. Anlaşılan bu gidişle okullarımızda sınıfların duvarlarına asılan özlü sözler arasında şunu da göreceğiz: **Hayatta en geçerli değer do!ardır!..**

Günde 500 liraya kiralık çocuklar

Yoksulluğun toplumsal-ahlaksal çöküşü birlikte sürüklediği ülkemizde **"çocuk ticareti"**nin her türü yapılıyor. Son olarak İzmir'in Alsancak semtinde bir ihbar üzerine düzenlenen baskınlarda, 3-5 yaş arası çocuklarla dilenen dilencilerin çoğunun bu çocukları günlük 300 lira ile 500 lira arasında değişen fiyatlarla kiraladıkları ortaya çıktı. Küçük çocuklar insanların acıma duygularını kabartıyor ve küçük çocuklarla beraber merhamet sömürüsü yapan dilenciler günlerini daha kârlı bitiriyorlar. Yanlarında kiralık çocuklarla yakalanan dilenciler, bu çocukları semtlerindeki yoksul kişilerden günde 500 liraya varan ücret karşılığında kiraladıklarını söylediler. Suçlu kiralayan mı, çocuğunu kiraya veren mi, yoksa insanlarımızı bu hallere düşüren düzen mi? Ancak ANAP'ın iktidarında çocukların bile alınıp satılan bir **"meta"** haline gelmesi şaşırtıcı değil. Ülkenin tüm kaynaklarına, tüm değerlerine, birikimlerine **"tüccar"** gözü ile bakan ve bunu açıklamaktan çekinmeyenlerden başka ne beklenebilir ki?

Tahtakale bayram ediyor

Türkiye'nin döviz ve ithalat karaborsası ve kaçakçılık merkezi olarak bilinen ünlü Tahtakale, Özal'ın iktidara gelişinden beri yeniden eski güzel günlere döndü. **"Tahtakale'yi ortadan kaldıracağız, doların Türkiye'de tek fiyatı olacak"** diyerek iktidara gelen Özal hükümeti döneminde, Tahtakale'nin işleri büsbütün açıldı. Özal'ın **"herşey serbest"** olarak özetlenebilecek ekonomi politikasının sunucu olarak, iddia edilenin tam aksine Merkez Bankası ve bankaların döviz kurlarıyla Tahtakale'nin karaborsa dövizi arasındaki fark gün geçtikçe büyüyor. Dolar alışverişi bankalarda serbest ama dolar bulunamıyor. Fırsattan da yine Tahtakale yararlanıyor. Bankalardan istedikleri dövizi bulamayan ve **"şu sırada ne vursam kâr"** diye döviz peşinde koşan ithalatçılar Tahtakale'ye başvuruyor. Yurt dışına çıkmak ve istediği kadar döviz götürmek serbest oldu ya!

Üstelik Tahtakale'ye yağan bu nur, salt kaçakçı babalarının değil, bu kaçakçılarla kucak kucağa, içiçe olan işadamlarının da işine yaradı. Bunu örneğin Mercedes'in Türkiye temsilcisi olan ünlü dış ticaret tekeli **Mengerler** ailesinin **"baba"**sının sözlerinden de anlamak mümkün. **"Baba"** Mengerler şöyle demiş: **Artık permisini satmak için burnu kaf dağında dolanan Alamancıların ağız kokusundan kurtulduk...**

"En büyük dava"da işçiler yargılandı

12 Eylül 1980'den bu yana askeri mahkemelerde bini aşkın kişinin yargılanmasına alışıldı. Ama Sivil Adliye tarihi, bugüne kadar bu kadar çok sanıklı dava görmemişti. İstanbul 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde, Maden-İş Genel Başkanı Kemal Türkler'in faşistlerce öldürülmesini protesto amacıyla 1980 yılının Temmuz ayında İstanbul'da işi yavaşlatan 1482 Belediye temizlik işçisi hakkında "kanunsuz grev yapmak" *suçlamasıyla açılan dava başladı. Davanın, eylemin üzerinden üç buçuk yıl geçmişken başlaması bir yana, Kemal Türkler'in katil zanlılarının askeri mahkeme tarafından serbest bırakıldığı* "Evren-Özal Türkiyesi"*nde faşist cinayetleri protesto eden işçilerin yıllar sonra yargılanmaları ibretle izleniyor.*

Ölme eşeğim ölme

Türkiye'de, ihtiyaç sahiplerinin evlerine telefon bağlatabilmeleri öteden beri büyük bir sorun. Geçmiş yıllarda telefonsuzluk, telefon ticaretini ve karaborsasını körükledi. Özellikle kutuların dolu olduğu kalabalık semtlerde bir telefonun fiyatı 400 bin liraya kadar çıktı. Bol keseden vaatlerde bulunan ve her türlü sıkıntının kısa sürede çözümleneceğini vaadeden Özal hükümetinin PTT Genel Müdürü telefon bekleyenlere bir müjde verdi: **"11 yıl sonra, isteyene telefon bağlayacağız"** dedi. Bu 11 yılı beklemeye, telefon başvurusunda bulunanların ömrü belki yeter ama Özal hükümetinin ömrünün yeteceğinin hiçbir garantisi yok.

Özal'dan halka, "Eyi muz!"

Türkiye'de son iki haftanın en önemli tartışmalarından biri muz ithalatı oldu. İthalat kapılarının ardına kadar açılmasından sonra, bir açıkgöz **"işadamı"** Avrupa'da satılan **Çikita** muzlarından söylentiye göre bir kamyon kadar ithal etti. Özal Hükümetinin Devlet Bakanı Sudi Türel, muz'un ithal edilemeyeceğini, muz ithali serbest bırakılırsa istifa edeceğini söyledi. Bakan özellikle muz üreticilerinin yoğun olduğu Antalya'da muz ithalatına veryansın etti. **"İthal malı muzları toplatırım"** dedi. Ancak Başbakan Özal kendi devlet bakanına cevap vermekte gecikmedi. **"Bu muz olayı muzu pahalıya satan kabzımallara ve manavlara Demokles'in bir kılıcıdır. Muzları kimse toplatamaz. Bu olay kaçak falan değildir."** dedi. Devlet Bakanı laflarını geri alıp, **"Canım işi büyütmüşler, öyle birkaç tır değilmiş muzlar, İzmir limanına bir dalcık muz getirilmiş"** diye işi kapatmaya çalışırken, ithal malı **Çikita** muzlarının fiyatı, iç piyasada ucuzluk sağlamak bir yana, kilosu 900-1000 liraya kadar çıktı.

Muz ithalatından üç kamyonda 30 milyon kâr sağlandığını söyleyen ithalatçılar, **"Muz işi tatlı iş"** derlerken ve Türkiye'de günün esprisi **"Eyi muz"** olmaya devam ederken, Muz'un açtığı kapıdan içeri, oyuncak, sakız, gözlük gibi aburcuburun Özal rejiminin başlıca **"gerekli"** ithal malları olarak Türkiye'ye girmeleri bekleniyor.

Yanarak öldüğü iddia edilen Necmettin Büyükkaya'nın işkence edilerek öldürüldüğü açığa çıktı

Diyarbakır'da yeni bir cankırımı: 6 Kürt yurtseveri daha öldürüldü

• Diyarbakır, Metris ve Mamak cezaevlerinde tutuklular üzerindeki baskı ve işkenceler sürüyor. Diyarbakır cezaevindeki son 6 ölüm olayı ile birlikte 6 Kasım seçimlerinden sonra verilen 23 yeni idam kararı ve savcıların 106 kişi için daha idam cezaları istemeleri, genel politik af isteminin yaşama hakkını savunmak anlamına geldiğini bir kez daha gösterdi.

Diyarbakır cezaevinde 3 Ocak günü başlayan direnişten ve 6 Ocak günü cezaevinde çıkan yangından sonra 6 tutuklunun öldüğü, çok sayıda tutuklunun ise hastahaneye kaldırıldığı anlaşıldı. Ölü sayısının artmasından endişe ediliyor. Öte yandan Metris cezaevlerindeki direniş yüzünden 17 Ocak günü hücreye kapatılan tutuklulardan 22'si, hücre koşullarının ağırlığı yüzünden vereme yakalandıklarından ve mide kanaması geçirdiklerinden dolayı 28 Ocak günü Haydarpaşa Hastahanesi'ne kaldırıldılar. Durum Istanbul TKP davasının son duruşmasında mahkeme başkanının açıklamasıyla öğrenen tutuklu yakınları hastahaneye sokulmadılar ve yakınlarına ulaştırmak istedikleri paralar da alınmadı.

Ayrıca Diyarbakır hapishanesinde olduğu gibi Metris cezaevinde de ziyaretçilerin tutuklulara ulaştırmak istedikleri paralar alınmıyor. Bu yüzden cezaevlerindekin beslenme ve sağlık koşullarının daha da ağırlaştığı bildiriliyor.

NECMETTİN BÜYÜKKAYA
8 yıl önce çekilmiş bir fotoğrafında

Öte yandan Ankara'daki Mamak cezaevindeki koşulların çok ağır olduğu, tek tip elbise giymeyi reddeden tutukluların soyularak üzerlerine tazyikli su sıkıldığı ve sonra da dövüldükleri bildiriliyor. Bu nedenle zatüreeye yakalanan pek çok tutuklu hastahaneye kaldırılmış durumda.

Diyarbakır, Istanbul ve Ankara'daki sıkıyönetim tutukevlerinde uygulanan baskı ve işkencelerin genel af konusunun gündeme gelmesiyle birlikte aynı zamanda başlaması ve uygulanan baskı yöntemlerinin benzerliği, bunların merkezi bir karar uyarınca yapıldığını gösteriyor.

Hatırlanacağı gibi, Diyarbakır, Istanbul Metris ve Ankara Mamak cezaevlerindeki direnişler aynı zamanda başlamışlardı.

Diyarbakır'da 6 ölü

Diyarbakır'dan tutuklu yakınlarından edinilen bilgilere göre, 3 Ocak'ta başlayan direnişten sonra cezaevinde uygulanan baskı ve işkenceler sonucunda ölenlerin sayısı en az 6'ya ulaşmış durumda. 6 Ocak günü cezaevindeki yangından sonra hastahaneye kaldırılan 17 kişiden ise gazetemiz baskıya girdiği ana kadar bir haber alınamadı.

Ölenlerden cenazeleri ailelerine teslim edilen tutuklular şunlar: **Necmettin Büyükkaya, Yılmaz Demir, Remzi Aytül** ve **Ahmet Bayık.** Sıkıyönetim Komutanlığı 6 Ocak yangınından önce yaptığı açıklamada **Ismet Karak**'ın da öldüğünü açıklamıştı. **Halil Çatak**'ın ailesine ise kendisinin öldüğü haberi resmi makamlar tarafından ulaştırılmış fakat ailesinin bütün çabalarına rağmen cenazesi kendilerine bugüne kadar gösterilmemiştir. Gene Diyarbakır'dan gelen fakat henüz kesinlik kazanmayan haberlere göre, tutuklulardan **Kenan Aktür** ve **Ahmet Toptaş** da ölmüşlerdir. Eğer son iki tutuklunun da öldüğü doğru ise, bu durumda bugüne kadarki ölü sayısı 8'dir.

25 Ocak günü yapılan KIP-DDKD duruşmasında 50'yi aşkın tutukludan salona ancak 5-6 kişi gelmiş ve bunlar söz alarak, **"Hapishanede korkunç olaylar yaşanıyor. Içerden cesetlere basarak buraya geldik"** demişler ve askerler tarafından dövülerek salondan çıkartılmışlardır.

Necmettin Büyükkaya cezaevindeki direniş başlayınca Mehmet Şener'le birlikte alınarak işkencehane haline getirilen Diyarbakır'daki bir hamama götürülmüşler ve burada ağır işkence görmüşlerdir. Necmettin Büyükkaya burada ölmüştür. Mehmet Şener ise komaya girmiş ve o da öldü zannedilerek Büyükkaya ile birlikte hastahaneye gönderilmiştir.

Otopsisini yapan doktorun, yakınlarına söylediğine göre, Necmettin Büyükkaya **boğazı sıkılarak** öldürülmüştür. Sıkıyönetim yetkililerinin Büyükkaya'nın 6 Ocak'ta çıkan yangından aldığı yaralarla öldüğünü iddia etmesine rağmen, oğlunun cesedini gören annesi, cesette hiçbir yanık izi görmediğini söylemiştir.

DDKD davasından yargılanmakta olan Necmettin Büyükkaya Urfa'nın Siverek ilçesinden olup evli ve bir çocuk sahibiydi. 12 Mart döneminde yurt dışına çıkmış, Isveç'ten sığınma hakkı almış, 1974 affından sonra tekrar Türkiye'ye dönmüştü.

OYA BAYDAR **Yorum**

Unutma!

"UNUTMA..Bugünlere gelindiyse eğer,/babaları çocukların/ölmesini bildiler de ondandır./Kanlar aktı,/tırnaklar döküldü tel tel.../Bugünlere gelindiyse eğer,/insanları sevmesini bildiler de ondandır. UNUTMA, unutursan eğer,/bunca hayat, bunca ölüm boşa gider..."

BUGÜNLERDE, bu dizeleri hatırlayıp duruyorum. Hep **"unutma"** diye tekrarlıyorum kendi kendime. Sabahları, içimden bir buruklukla uyandığım zaman; geceleri, uykusuzlukla çarpışırken, **"unutma"** diye fısıldıyorum. Oysa unutuluyor. Insan beyni bazan rahatlamak için, bazan ağırlığını kaldıramadığından, bazan günlük hayatın, günlük işlerin akışına kapılıp gittiğinden, unutuyor.

BIR "28/29 Kânunusâni"yi daha geride bıraktık. Önümüz 13 Şubat, DISK'in kuruluşu. Türkiye Işçi Partisi yöneticileri 12 yıllarla, 8 yıllarla hüküm giydiler. Barış Derneği yöneticileri, Türkiye'nin en iyi demokratları zindanlardalar. Idam kararları, idam istemleri kaçı buldu? TKP davasında savunmalar başladı. PKK, Dev-Yol davalarında ölüm kol geziyor. Ve faşizmin en ünlü zindanlarından Diyarbakır zindanında açıkça cinayet işleniyor...

BARIŞ Derneği davasının karar anının resmini gördüm gazetelerde. Bomboş, insansız ve soğuk salonda, bir süngüler, bir de barışı savundukları için zindanlara atılan o dimdik, o güzel insanlar vardı. DISK

TİP davası

---

15 yıl sonra 6. Filo tekrar limanlarımıza geldi

bitti ve sıkıyönetim mahkemesi yasal bir partiye ceza yağdırdı

Istanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde iki yıldır görülmekte olan Türkiye Işçi Partisi davası sonuçlandı. 145 TIP yönetici ve kurucusundan 102'si mahkum edildi.

12 Eylül öncesinde yasal bir parti olan, seçimlere katılan TIP, 12 Eylül'de diğer siyasal partilerle birlikte kapatılmış, daha sonra TIP yöneticileri hakkında dava açılmış, Genel Başkan Behice Boran ve diğer bir bölüm yöneticiler yurt dışına çıkmak zorunda kalmışlardı.

Askeri Mahkeme'nin kararı gereğince Parti Merkez Yönetim Kurulu ve Başkanlık üyeleri oldukları için Yavuz Ünal, Nurdan Orpen, Dinçer Doğu ve Gündüz Mutluay'a 141. madde uyarınca 12'şer yıl ağır hapis; yönetim kurulu üyeleri Alp Selek, Müşfik Erem, Vedat Baranoğlu, Bekir Yenigün, Çetin Gözaçtı, Mustafa Aktulgalı, Özcan Keskeç, Israhim Sönmez, Hüsamettin Bakan ve Vedat Pekel'e 8'er yıl, diğer sanıklara 5'er yıl ağır hapis cezası verildi.

Karar oturumuna katılan sanıklardan Alp Selek ve Müşfik Erem hemen tutuklanırken Yavuz Unal, Nurdan Orpen, Dinçer Doğu, Gündüz Mutluay, Vedat Baranoğlu, Bekir Yenigün, Çetin Gözaçtı, Mustafa Aktulgalı, Özcan Keskeç, Ibrahim Sönmez, Hüsamettin Baran ve Vedat Pekel için de gıyabi tutuklama kararı çıkartıldı.

Barış Derneği davasından sonra TIP davası kararı **"Türkiye'de siyasal tutuklu yoktur"**, **"siyasal dava yoktur"** demek cüretini gösteren Dışişleri Bakanı'nı bir kez daha itiraz kabul etmez biçimde yalanladı. TIP davasının, askeri mahkemede hüküm giydirilen 102 sanığı toplam 584 yıl hapis cezasına çarptırıldılar.

ABD askeri yardımları bu sefer neyin karşılığında çıkacak?

Ocak ayı içinde ABD Kongresi'nde 1985 yılında Türkiye'ye yapılacak olan askeri yardımlar görüşülmeye başlandı. Yardımlara ilişkin görüşmelerin başlamasıyla birlikte çeşitli ABD heyetlerinin birbiri ardından Türkiye'yi ziyaretleri, ABD'de yapılan iki ülkenin üst düzeyde askeri yetkililerinin de katıldığı bazı toplantılar, 1985 yılı yardımlarının da her zamanki gibi bazı pazarlıklar sonucu çıkacağını gösteriyor. Bilindiği gibi bundan önceki yardım pazarlıkları sonucunda cunta, ABD'ye Doğu'da yeni üsler sağlamayı, Lübnan'daki ABD askeri birliklerine kolaylıklar göstermeyi kabul etmişti. Bu seferki pazarlıklarda da ABD yetkilileri, Türkiye'nin ABD'yi Ortadoğu politikasına da daha aktif destek vermesinin yanısıra, Türkiye'ye nükleer füzeler yerleştirmenin hazırlığını yapıyorlar.

Ocak ayı içinde 22 kişilik bir Amerikan Kongre heyeti, Amerikan Kara Kuvvetleri Komutanı, IMF heyeti ve Dünya Bankası heyetinin ardından, 15 yıllık bir aradan sonra 6 Şubat'ta da, Lübnan kıyılarını top ateşi altında tutan 6. Filo'ya ait savaş gemilerinin Istanbul'a bir **"nezaket ziyareti"** yapacakları açıklandı. Aralarında dünyanın sayılı uçak gemilerinden **"Independence"**'ın da yer aldığı 6. Filo'ya ait gemilerin, beş bin asker ile ülkemize geleceği ve üç-dört aylık ihtiyacını karşılayacağı açıklandı.

Hatırlanacağı gibi 1960'lı yıllarda 6. Filo'nun Istanbul'a gelişi özellikle antiemperyalist gençliğin protesto gösterilerine yol açmış, olaylara neden olmuş, gençlik hareketi ilk şehidi Vedat Demircioğlu'nu bu gösterilerde yitirmişti. 1969 yılından sonra ABD'li yetkililer resmi bir davet olmadıkça 6. Filo'yu Türkiye limanlarına getirmeme kararı almışlardı.

Ancak geçtiğimiz Aralık ayı içinde ABD ile Türkiye arasında yapılan anlaşma sonucunda, ABD'nin Lübnan'daki birliklerine sağlanan kolaylıklar arasında Incirlik üssünün kullanılması yanısıra, 6. Filo'nun gemilerine bakım ve ikmal kolaylıkları sağlanması da kabul edildi. Böylece cunta kanlı filonun limanlarımıza gelmesini resmen kabul etmiş oldu.

Geçtiğimiz ay içinde Türkiye'yi ziyaret eden Amerikan heyetleri Türkiye'nin ABD'ye Ortadoğu'da sağladığı yardımlar üzerinde önemle durdular ve bu yardımların artması gerekliliğini vurguladılar. Türkiye'nin bölgede ABD'ye daha aktif destek sağlaması ve Israil'e yardımcı bir rol oynaması konularını ele aldılar.

5 Şubat günü Washington'da **"Türkiye'nin Amerikalı Dostları Derneği"** tarafından düzenlenen seminerde de Türkiye'nin bölgedeki rolü ve bu rolü daha iyi yapabilmesi için alınacak önlemler üzerinde duruldu. Toplantıya ABD'nin Ankara Büyükelçisi ve cunta partilerinin kurulmasında doğrudan görev almış olan Strausz-Hupe, ABD'nin eski Ankara Büyükelçisi Parker Hard, Türkiye'nin Washington Büyükelçisi Şükrü Elekdağ ve iki ülkenin üst düzeydeki askeri yetkilileri katıldılar.

Toplantıdaki konuşmasında, Türkiye'nin **hava savunmasında ve özellikle karadan atılan füzelerde çok zayıf olduğunu vurgulayan** Hupe, Türkiye'nin 1985 yılı içinde 15 adet yeni F-4 E Amerikan savaş uçağı alacağını, ittifak üyelerinin Türkiye'ye 10 yıl içinde 600 milyon dolarlık yatırım yapmaları gerektiğini belirtti.

ABD'nin eski Ankara Büyükelçisi Parker Hard da Türkiye'nin NATO ittifakı içindeki önemine dikkati çekerek, **"NATO dayanışması ve bütünlüğünün önemli olduğu bir dönemde, bu ittifak, NATO'nun ikinci büyük ordusunun modernizasyonu sağlanmadan sağlıklı olamaz"** dedi. Öte yanda üst düzeydeki ABD generalleri de Türkiye'nin bölgedeki konumu üzerinde durarak, **"NATO savaş planları çerçevesinde Amerikan kuvvetleri bir savaş anında Türkiye'ye yerleştirilecektir"** dediler. Türkiye'nin Washington Büyükelçisi Şükrü Elekdağ ise **"bir savaş halinde gelebilecek saldırıyı durduracak iki ülke Türkiye ve ABD'dir"** diyerek, Türkiye'nin modern silahlara gereksinimini vurguladı.

dukları için zindanlara atılan o dimdik, o güzel insanlar vardı. DISK davasının resmini gördüm gazetelerde: Tek tip mahkûm elbiseleri giydirilmiş DISK yöneticileri; suçları işçi sınıfına daha güzel bir gelecek hazırlamak için savaşmak... 8 idam kararının çıktığı Dev-Yol davasının da resmi vardı gazetelerde. Tek tip elbiselerin içinde fidan gibiydi delikanlılar, ölüm hükmünü dinlerken bile.

RESİMLERİNİ görmedim, haberlerini bile okumadım, duymadım biryerlerde... Ama görmüş gibi oldum, tutukevlerindeki, zindanlardaki, işkence odalarındaki, idam sehpalarındaki tanıdığım, tanımadığım tüm dostlarımı. Gece yarıları, ellerindeki afişlerle, pullarla, bildirilerle sokaklara dağılan, ölümü zindanı göze alıp **"eylem"**e çıkan, kavgayı sürdüren işçileri, gençleri gördüm. Cezaevlerine çağrılıp, kapıda oğlunun ölüsü teslim edilen ihtiyar babayı; sonra işçi mahallelerinde kol gezen, ama umutla kolkola gezen korkuyu gördüm. Asıl adını artık kendisi bile unutmuş, artık sadece cebindeki kimlikten ibaret olan, karısını çocuğunu görmeyeli neredeyse üç yıl olacak **"kaçak"** savaşerini gördüm. Ve sonra belki de en yakınımda oldukları için, belki kendim de onlardan biri olduğum için içimde gerçek bir sızıyla, yurdundan, yerinden, dostundan yoldaşından, çocuğundan anasından, eşinden kopup kimi genç, kimi yaşlı **"göçmen"** olanları gördüm. Geceyarıları basılan evleri düşündüğüm gibi gece yarısı dilini yolunu yordamını bilmediği bir yabancı kentin bir odasında uyanıp gözlerini tavana dikeni... Sabahâ karşı, henüz şafak sökmemişken darağacına götürülen kardeşimi düşündüğüm gibi düşündüm 64 yıl önce Karadeniz'in karanlık sularında boğdurtulanları. Bir zamanlar aynı masada dirsek dirseğe, aynı amaç için, barış ve özgürlük için çalıştığımız barış savaşçılarını, o tüm suçları insandan, umuttan, hayattan yana olmak olanları düşündüğüm gibi düşündüm, -daha sanki dün, dün değilse dört yıl önce- aynı gazetede, aynı işyerinde aynı kavga için çalıştığımız, faşizmin zindanlarında yatan genç arkadaşlarımı...

BUGÜNLERDE, Türkiye konusunda karara varamıyor mu yabancı dostlarımız? Türkiye'de demokrasi var mı yok mu diye günlerdir kafa ve çene mi yoruyorlar? Evren-Özal faşizminin **"Parlamento Heyeti"** Avrupa Konseyi'ndeki yerlerini -hiç değilse şimdilik- birer **"demokrasi şampiyonu"** olarak **"gururla"** almışlar mı? Türkiye'deki demokrasi Avrupalı **"çok demokrat"** dostlarımız tarafından da komisyona havale edilmiş mi bir kez? Gericiliğin, faşizmin, halk düşmanlığının utanmaz kalemşörleri, kimi açık, kimi **"ama"**lı, Evren-Özal demokrasisine övgüler düzüyor, demokrasiye ne biçim geçtiğimizi anlata anlata bitiremiyorlar mı?

BUNLARI hatırladım, bunları düşündüm bir kez daha. Avrupa Konseyi'ndeki Türkiye tartışmalarını bir kez daha okudum. Sonra sunturlu bir küfür savurdum kendi kendime. Küfür kötüdür, hele kadın ağzına hiç yakışmaz mı? Bazen öyle bir yakışıyor ki sormayın gitsin! Nazlı hanımlara, cici beylere bırakalım ağızlarını büze büze faşizme **"demokrasiye geçiş"** adını vermeyi ve gülücükler yapmayı. Bir küfür savurdum, şöyle insanı bir an olsun rahatlatan cinsten. Bütün yalancıların sahtekârların, soyguncuların, satılmışların, halk düşmanlarının, vatan hainlerinin yedi ceddine bir küfür... Bir **savaş andına** dönüşen bir küfür... Sonra bütün gücümle UNUTMA diye haykırdım. Bu yalanlar dünyasında, bu toz dumana boğulmuş, tüm değerleri altüst edilmiş, susturulmuş ülkeyi, gerçek Türkiye'yi; zindanların, işkencelerin, darağaçlarının, acıların, ama aynı zamanda savaşçıların, işçilerin, yiğitlerin, halkların, ölülerimizin ve çocuklarımızın Türkiye'sini, bizim Türkiye'mizi unutma. Unutmak, bunca acının boşa gitmesi; unutmak, kendimizi inkâr; unutmak, yok olmak ve ölülerimizi bir kez daha öldürmek demek.

VE UNUTMAMAK SAVAŞMAKLA EŞ ANLAMLIDIR UNUTMA...

Türkiye, delegasyonun yetki belgeleri kabul edilmezse Konsey'den çıkma tehdidi savurmuştu

Özal, tükürdüğünü yalamaktan tercümanların greviyle kurtuldu

30 Ocak günü Strasbourg'da başlayan ve 2 Şubat günü tercümanların grevi yüzünden sonuçlanmadan dağılmak zorunda kalan Avrupa Konseyi'nin 35. dönem çalışmaları, belki de Konsey tarihinin en karışık toplantısı olarak niteleniyor. Türkiye'nin gönderdiği delegasyonun Avrupa Konseyi'ne kabul edilip edilmeyeceği sorunu gündemindeki en önemli sorun haline gelen Konsey'in çalışmaları, **NATO üyesi** ülkelerin hükümetlerinin kendi heyetleri üzerinde kurdukları baskıları ve başını **Sir F. Bennett**'in çektiği Ingiliz muhafazakarlarının protestolara yol açan manevraları altında sürdü.

Babası, Kurtuluş Savaşı sırasında Türkiye'de Ingiliz gizli servisinin ajanı olan, kendisi de 1947-49 yıllarında Yunanistan'da aynı işi sürdüren Ingiliz muhafazakarı Sir F. Bennett'in, Türkiye delegasyonunu himayesi altına alması ve NATO'nun hükümetler aracılığıyla Konsey üzerinde kurmaya çalıştığı baskıları, bazı gözlemcilerce Reagan yönetiminin Batı Avrupa müttefiklerine karşı uyguladığı dayatmacı politikanın bir parçası olarak yorumlandı. Aynı şekilde, Özal'ın, Türkiye'nin Konsey'den çıkmasıyla sonuçlanabilecek bir biçimde Türkiye delegasyonunu bütün ısrarlara rağmen Konsey'e göndermekte ısrar edişi de, bir yandan Özal'ın her alandaki **"kumarbaz"** politikasına, öte yandan da Reagan yönetiminden aldığı yöne ve güvenceye bağlandı.

Foto: Türkiye Postası (özel)

TÜRKİYE ÜSTÜNE VE DEMOKRASİ (!) ADINA PAZARLIK

Soldan birinci Avrupa Konseyi Siyasi Komisyonu Başkanı Boume (Fransız) ve soldan üçüncü Parlamento Başkanı ~~Ahrens~~

Toplantı başlıyor

Konsey'in 35. Dönem çalışmaları 30 Ocak günü başkanlık divanının ve politik grupların toplantıları ile başladı. Grup toplantıları bittiğinde durum, **"Avrupa Konseyi ya bizi Ocak toplantısında kabul eder, ya da Konsey'den çıkarız"** tehdidini savurmuş olan Özal için pek de içaçıcı görünmüyordu. Komünist ve sos-

gasyon göndermekte acele ettiği için eleştiriliyor, yetki belgeleri için karar Mayıs ayına bırakılıyor, Türkiye'de davaların hala sürmekte olduğu, politik tutukluların varlığı, sıkıyönetimin devam etmekte olduğu ve özgürlüklerin kısıtlı olduğu vurgulanıyordu. Bu durumda Türk delegasyonunun yetki belgelerinin kabul edilmesi

lamaya gidilseydi, bu cunta ve Özal için onarılması olanaksız bir yenilgiyle sonuçlanabilirdi. Konsey'de tam bir kutuplaşma olmuştu. Bu durumda kararsızların Ingiliz muhafazakarların verdikleri ve Cunta'yı savunan karar tasarısı lehine oy kullanmaları hemen hemen imkansızdı.

sey'de sözleşmeli olarak görev yapan tercümanların, 31 Ocak günü biten sözleşmeleri yenilenmemişti. Ve Konsey **tarihinde ilk kez** tercümanlar birdenbire greve başladılar. Böylece Konsey çalışmaları karar tasarıları görüşülmeden daha Perşembe günü tatil edildi.

Bu grev olayı Konsey çevrelerinde Sir

AVRUPA KONSEYİ NEDİR?

Avrupa Konseyi İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, 5 Mayıs 1949'da, Avrupa'nın kapitalist ülkelerindeki devrimci hareketlere ve sosyalist devletlere karşı Batı Avrupa devletlerinin ortak ve uyumlu bir politika izlemelerini sağlamak amacıyla kuruldu. Temel hedefi, Avrupa'daki kapitalist düzenin korunması ve istikrara kavuşturulmasıydı.

1950 yıllarındaki soğuk savaş döneminde **Avrupa Konseyi,** anti-komünist bir konumda sosyalist ülkelerdeki durumla ilgilendi ve sosyalist ülkelerin Batı Avrupa üzerindeki etkilerini kırmaya çalıştı.

Uluslararası güçler dengesinin sosyalizmden yana değişmesi sonucunda 1960'lı yıllardan başlayarak **Avrupa Konseyi**'ne üye birçok ülke, Konsey'i sosyalist ülkelere karşı tavrında adım adım daha esnek olmaya zorladı. Bunun sonuçlarından biri olarak 1975 yılında Helsinki'de yapılan Avrupa Silahsızlanma ve Işbirliği Konferansı'nın toplanmasında Avrupa Konseyi de rol oynadı.

Avrupa Konseyi çeşitli bağlarla ilişki içinde olduğu NATO ve Ortak Pazar (AET) tarafından sürekli olarak arka plana itilmiştir. Ama bununla birlikte Konsey çeşitli sorunlar konusundaki oylamalarda çok önemli bir uluslararası foruma dönüşmüştür. Konsey'de alınan kararların üye devletler için bağlayıcı bir yönü yoksa da, diğer üye devletler Konsey'de alınan kararları dikkate almak zorunda kalıyorlar.

Şu anda Avrupa Konseyi'ne 21 ülke üye. Bunlar: **Belçika, Danimarka, Fransa, Ingiltere, Irlanda, Italya, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, Isveç, Yunanistan, Türkiye, Izlanda, Federal Almanya, Avusturya, Kıbrıs, Isviçre, Malta, Lihtenştayn, Portekiz** ve **Ispanya**'dır.

Avrupa Konseyi'nin iki temel organı bulunuyor. Bunlardan birisi **Danışma Meclisi**'dir. Bu meclis, üye 21 ülkenin parlamentolarının seçip gönderdikleri 170 temsilciden oluşuyor. Türkiye'nin burada sahip olduğu sandalye sayısı 12. Her ülkenin parlamentosunun gönderdiği temsilciler, üyesi oldukları partilere göre parlamenter Meclis'teki 6

içaçıcı görünmüyordu. Komünist ve sosyalist gruplar Türkiye delegasyonunun yetki belgelerinin onaylanması konusunda olumsuz oy kullanma kararı almışlardı. Liberal ve Muhafazakar gruplar ise bu konuda bölünmüş görünmekteydiler.

Öğleden sonra, Danışma Meclisi toplantısı başlangıcında Türkiye delegasyonuna Danimarkalı bir parlamenter itiraz edince toplantı tatil edildi ve Tüzük Komisyonu durumu görüşmek üzere toplandı. Tüzük Komisyonu, sorunun hukuki ve siyasi açılardan incelenmesi için konunun Hukuk Komisyonu ve Siyasi Komisyon'da görüşülmesini istedi. Genel Kurul bu isteği uygun buldu.

Konunun **"komisyonlara havalesi"**yle başını Ingiliz muhafazakarlarının çektiği bir grup, Konsey içinde manevralara başladı. NATO üyesi ülkelerin hükümetlerinin kendi parlamento grupları üzerinde baskıları da bundan sonra başladı. Bu baskılar sonucunda Norveç delegasyonu önemli bir tavır değişikliği gösterirken, başlangıçta Türkiye delegasyonunun yetki belgelerinin kabul edilmesine karşı olan bazı muhafazakarlarda, liberallerde, hatta ılımlı sosyalistlerde bir yumuşama görülmeye başlandı.

Türkiye delegasyonunda bölünme

Bu yumuşama sonucu Politik Komisyon'un 30 Ocak Pazartesi akşamı yaptığı toplantıda bir **uzlaşma metni** hazırlandı. Bu metinde, Türkiye, Konsey'e delegasyonunun yetki belgelerinin kabul edilmesi sorunu, bu ölçütler dikkate alınarak Mayıs ayındaki toplantıda ele alınacaktı.

Bu uzlaşma metni, Türkiye delegasyonu içinde bölünme yarattı. 12 kişilik delegasyonun bir bölümü metni kabule yanaşmazken, diğerleri uzlaşma metnini benimsiyorlardı.

Ertesi gün saat 12'de Ankara'dan gelen bir teleks, işlerin rengini büsbütün değiştirdi. Ankara uzlaşma metnini kabul etmiyordu. 1 Şubat Çarşamba günü yapılan uzlaşma toplantıları da bir sonuç vermeyince sosyalistler tutumlarını değiştirdiler ve Politik Komisyon'un bir karar tasarısı sunması olanaksız hale geldi. Hukuk Komisyonu'nun hazırladığı karar tasarısı ise Politik Komisyon tarafından benimsenmeyince, Genel Kurul'a tek bir karar tasarısı sunulması olanaksızlaştı.

2 Şubat Perşembe sabahı Konsey çalışmalarına tekrar başladığında ortada, biri Hukuk Komisyonu'nun, biri sosyalist grubun, diğeri de Ingiliz muhafazakarlarının hazırladığı üç karar tasarısı vardı. Sosyalist grubun karar tasarısı, Türk delegasyonunun yetki belgesinin bu dönemde kabul edilmeyeceğini söylüyor ve bu yetki belgesinin Mayıs ayındaki toplantıda kabul edilebilmesini sıkıyönetimin kaldırılmasına, parlamenter demokrasinin güçlendirilmesine, politik tutuklulara af çıkarılmasına, insan haklarına, fikir özgürlüğüne ve politik ve sendikal haklara saygı gösterilmesine bağlıyordu.

Eğer 2 Şubat Perşembe sabahı bir oydı.

İşte tam bu sırada başını Sir F. Bennett'in çektiği Ingiliz muhafazakarları, görüşmelerin Perşembe günü yapılmasını engellemek üzere manevralara başladılar. Görüşmeler Cuma gününe ertelenebilirse, parlamenterlerin bir kısmı Cuma günkü oturuma katılmadan Strasbourg'u terkedeceklerdi. Toplantı çoğunlukla sağlanamazsa görüşmelerin Cuma günü yapılması da engellenebilirdi. İşte bu hesapla Sir Bennett, seyahat şirketlerine adam yollayarak **"kaç parlamenterin kenti Cuma sabahında terkedeceğini"** bile araştırttı.

Ama sonra, buna gerek kalmadı. Konsey ...

Bu grev olayı Konsey çevrelerinde Sir F. Bennett'in ve onu piyasaya süren güçlerin bir **"oyunu"** olarak yorumlandı. Baştı Fransız Sosyalist Partisi'nden **Beix** olmak üzere kapanış oturumunda söz alan bazı parlamenterler, Ingiliz muhafazakarlarını **"manevra çevirmekle"** suçladılar. Söz alan diğer parlamenterler de Avrupa Konseyi'nin prestijinin ağır bir darbe yediğini belirttiler.

Türkiye delegasyonunun Avrupa Konseyi çalışmalarına katılabilmesi sorunu, ve buna bağlı olarak siyasi af, sıkıyönetimin kaldırılması ve insan hakları gibi sorunlar Mayıs ayındaki toplantılarda tekrar gündeme gelecek.

tilere göre parlamenter Meclis'teki 6 politik gruba bağlı olarak çalışmalara katılıyorlar. Bu gruplar: **Sosyalist, Hristiyan Demokrat, Avrupa Demokratik Grubu** (Muhafazakarlar), **Liberal, Komünist ve Demokratik Birlik** gruplarıdır. Danışma Meclisi, **Avrupa Konseyi**'nin yetki alanına girmeyen askersel sorunlar dışında kalan konularda, Bakanlar Komitesi'ne tavsiye niteliğinde, kararlar alır.
Konsey'in ikinci temel organı olan **Bakanlar Komitesi,** üye devletlerin dışişleri bakanlarından oluşur ve politik sorunlarda oybirliği ile üye hükümetlere tavsiye niteliğinde kararlar alır.

İşte Avrupa Konseyi Parlamentosu'nun birleşimlerinin yapıldığı salon

Türkiyeli ilericiler Konsey içinde yoğun bir çalışma yürüttüler

Türkiye'nin Strasbourg'a gönderdiği **resmi** delegasyona çok sayıda Türkiyeli gazeteci ve **"uzman"** refakat etmekteydi. Bu **"uzmanların"** arasında, arkasında Tercüman Gazetesi'nin bulunduğu **SISAV grubu** özellikle dikkati çekmekteydi. Bu grupta, 1982 Anayasası'nı hazırlayan Danışma Meclisi Komisyonu'na başkanlık etmiş **Orhan Aldıkaçtı**'nın yanısıra **Uğur Alacakaptan** da yer alıyordu. **Alacakaptan,** Konsey'deki demokrat parlamenterlerin kafasını karıştırmak için elinden geleni esirgemedi.

Ama Konsey'e giden Türkiyeliler resmi delegasyonla sınırlı kalmadı. Türkiyeli demokratik örgütler de Konsey'e delegasyonlar göndererek Avrupalı parlamenterlere Türkiye'deki gelişmeler konusunda bilgi verdiler ve ülkemizdeki demokratik güçlerin sesini burada da duyurmayı başardılar.

Yurt dışındaki DISK temsilcisi **Yücel Top,** 30 Ocak sabahı Parlamenter Assamblesi Başkanı **Ahrens** ile bir görüşme yaptı. Bu görüşmede Yücel Top, Ahrens'e özellikle sendikal haklara getirilen anti-demokratik kısıtlamaları anlattı ve bu tür uygulamaların olduğu bir ülkede demokrasiden söz edilemeyeceğini söyledi. Bu görüşmeye bir TÖB-DER yöneticisi de katıldı.

Çok sayıda Türkiyeli demokratik örgütün şu anda Avrupa'da bulunan 32 yöneticisi adına hareket eden gazeteci **Feridun Aksın,** Bank-Sen Genel Başkanı **Metin Denizmen** ve IKD Genel Sekreteri **Zülal Kılıç**'tan oluşan bir diğer heyet de Konsey'in çalışmaları süresince görüşmeler yaptı. Bu heyet çalışmalarını, **TIP** adına Strasbourg'a gelen Genel Başkan **Behice Boran** ile birlikte sürdürdü. Demokratik örgütler adına hareket eden heyet ve TIP temsilcisi çeşitli politik grup ve ulusal delegasyonlarla görüşmeler yaparak Türkiye'deki durumu anlattılar ve Avrupa Konseyi daha önce bu konuda aldığı karardan dönerse, bunun Konsey'in prestiji için ağır bir darbe olacağını söylediler. Temsilciler, bazı parlamenterle de tek tek görüşmeler yaptılar. Bu arada Politik Komisyon ve Sosyalist Grup Başkanı **Tom Urwin**'i de görerek kendisine bilgi verdiler.

Demokratik örgütler adına hareket eden heyet ve Türkiye Işçi Partisi'nin temsilcisi, Parlamento Başkanı **Ahrens** ile de bir görüşme yaptı. Bu görüşmeye demokratik örgütler adına **Feridun Aksın**'la **Zülal Kılıç,** TIP adına da **Behice Boran** katıldılar. Görüşmede Ahrens Türkiye'deki görüşmelerinden edindiği izlenimleri anlattı. Ahrens'e göre, Türk yetkililer kendisine silahlı eylemler dışında ideolojik suçları da kapsayacak bir af vaadetmiş bulunuyorlar. Ayrıca davalara son verilmesi konusunda ileri sürdüğü istemler karşısında da tepki göstermemiş durumdalar.

Demokratik örgüt temsilcileri ve TIP Genel Başkanı Boran da, Ahrens'e, Türkiye'deki durumda bir değişiklik olmadığını, Özal'ın cunta ile anlaşma içinde olduğunu, işi göstermelik bir af ve ufak tefek tavizlerle kurtarmak istediğini, bu durumda Konsey'in Türk delegasyonunun temsil gücü konusunda daha önce takındığı tutumdan dönerse bunun kendisi için büyük prestij kaybına yol açacağını anlattılar.

35. Dönem Konsey toplantısı Türkiyeli ve Avrupalı demokratik örgütlerin daha başka girişimlerine de sahne oldu. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Konsey'e bir telgraf çekerek Türk delegasyonunun kabulüne karşı çıkarken, CGT Strasbourg örgütü ile Strasbourg Türk Işçi Derneği (STID) yöneticileri Konsey yetkililerini ziyaret ederek Türkiye'nin Konsey'den çıkarılmasını istediler. Ayrıca Konsey önünde Birlik Yolu, Gerçek, STID ve KKWK'nın ortak çağrısıyla ve Fransız Komünist Partisi ve CGT'nin aktif desteğiyle bir gösteri yapıldı. PKK ise ayrıca bir gösteri daha düzenledi.

Dev-Yol İzmir Davasında karar okunurken yurtseverler toplu halde. Tek tip elbise giydirmeyi başardılar ama boyun eğdirmeyi asla!..

6 Kasım seçimlerinden bu yana 23 idam cezası daha!..

9 Kasım 1983 Çarşamba...Cuntanın, Başbakanlığı 6 Kasım seçimlerini kazanan Turgut Özal'a vereceği belli oldu. Özal, "demokrasi"yi hükümeti kurma görevinin kendisine verilmesiyle özleştirerek, "Normal yollarla demokrasiye dönülmüştür" dedi. Yurt içinde ve yurt dışında demokrasiyi seçim yapılmasından ibaret gören ve cunta demokrasisini aklamaya çalışan çevrelerde, "Türkiye'de demokrasiye geçiliyor" havası yaygınlaştı. Sadece cuntanın kurdurduğu ve izin verdiği üç cunta partisinin katılabildiği, diğer tüm partilerin yasaklandığı, onbinlerce siyasal tutuklunun zindanlarda bulunduğu Türkiye'de sıkıyönetim altında oynanan seçim komedisine "özgür seçimler ve demokrasiye geçiş" adını verenler kervanına demokrat bilinen aydın kesimlerden katılanlar da oldu. En kısıtlı burjuva demokrasisinde bile, demokrasi kavramının "olmazsa olmaz" bazı öğelerinin bulunduğunu, bunlarsız demokrasiden söz edilemeyeceğini umursamayan ve faşizmin bir türünü "Türkiye'ye özgü demokrasi" olarak yutturmaya çalışanlarla, burjuva demokrasisini bile sadece kendi ülkelerine yakıştırıp Türkiye gibi ülkelerde seçimli ve parlamentolu faşizmi demokrasi sayan kapitalist dünyanın bir bölümü ve "Türkiye'de siyasal dava ve siyasal tutuklu yok" demek utanmazlığını gösteren Dışişleri Bakanı aşağıdaki kısacık döküme ne diyorlar? Bunlar da mı "12 Eylül demokrasisi"nin gereği yoksa !

9 Kasım 1983
PKK/Elazığ davasında 26 idam daha istendi.
HAFTALIK "Somut" kültür ve sanat gazetesi hakkında "Cumhuriyet'in 60. yıldönümü nedeniyle genel bir af çıkmalıdır" başlıklı yorum yazısı yüzünden soruşturma açıldı.

10 Kasım 1983
CUNTA, Cumhuriyet tarihinin en ağır sansür ve basın yasağı niteliğini taşıyan yeni Basın Yasası'nı onayladı. Yasa yürürlüğe girdi.

23 Aralık 1983
102 sanıklı Ankara TDKP davasında 50 sanığa 16 yıla kadar hapis cezaları verildi.

29 Aralık 1983
ŞAİR Ahmet Telli bir yazısında komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle 1 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı ve hapishaneye konuldu.
ADANA Emeğin Birliği davasında üç sanık önce idam cezasına çarptırıldı, sonra yaşlarının küçüklüğü nedeniyle cezaları 20 yıla çevrildi.

7 Ocak 1984
GENEL ve siyasal af istemlerinin yoğunlaşması üzerine, konuya ilişkin yazı ve haber yayınına yasak kondu.

11 Ocak 1984
ASKERİ Savcı Halkevleri davasında dernek başkanı Ahmet Yıldız da dahil sanıkların 4 yıla kadar hapsini istedi.

18 Ocak 1984
288 sanıklı Ankara Türkiye Komünist Partisi (TKP) davasında savunmalar başladı. Sanıklar, bir süre önce, içinde bulundukları hapishane koşullarının savunma hazırlamayı dahi engellediğini belirtmişlerdi.

21 Ocak 1984
ADANA TİKP (Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği) davasında askeri savcı tarafından 12 sanığın idamı, 77'sinin 3-20 yıl arası hapsi istendi.

23 Ocak 1984
GÖLCÜK Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan THKP-C Kurtuluş örgütü davası 54 sanığın 15 yıla kadar hapis cezalarına çarptırılmalarıyla sona erdi.

24 Ocak 1984
HAFTALIK Somut dergisi, İstanbul Sıkı-

AYDIN ENGİN **Tırmık**

Tamam Kirve, al Ödemiş'i

Biliyor musunuz 12 Eylül Anayasası'nın taslağı, daha 1978 sonlarında (yada 1979 başlarında) kamuoyuna açıklanmıştı. Bugün (o günlerde de) **Forum Dergisi** çerçevesinde yuvalanan Amerikancı (en Amerikancı) gericiliğin önde gelen kalemlerinden Aydın Yalçın, Metin Toker ile **"Türk Devleti"**nin demirbaş memurlarından Adnan Başer Kafaoğlu'nun başını çektiği bir ekip -nedendir bilinmez- kendi kendine bir Anayasa taslağı hazırladı ve kamuoyuna açıkladı. Büyük -çok büyük- benzerlikler gösteriyor bu taslak ile Cunta Anayasası...

Taslak **"temel hak ve özgürlükler"** bölümünde örneğin şöyle başlıyordu:

"Basın hürdür, sansür edilemez... ancak..."

"Herkes düşünce ve kanaatlerini serbestçe açıklayabilir... ancak..."

Bu **"ancaaaaaaak"**lar taslağının hemen hemen aynı, iki yıl sonra Cunta Anayasası olarak kesinleşti.

* * *

Hiç Ortadoğu haritasına dikkatli baktınız mı? Kuzey Afrika, Suudi Arabistan, Körfez emirlikleri, Suriye Irak, Lübnan, Ürdün, Mısır filanın sınırlarını gösteren haritalara dikkatle baktınız mı? Sınırlar ne kadar uydurmadır. Eskilerin deyimiyle **"sun'i"** yani yapay sınırlardır bunlar. Cetvelle çizilmişlikleri besbelli sınırlardır. **Ulusallıkları** tartışma götürür sınır çizgileridir...

Ne tuhaftır şu Ortadoğu'nun sınırları..

* * *

- Neler saçmalıyor bu adam?.. diyeceksiniz.

Haklısınız.

öldürdü polis?" dediklerinde söze susmak düşer.

Bu da öyle işte... Necmettin Büyükkaya'yı boğdular, öldürdüler. Bükülmeyen boynunu mor damarlı, kıllı, küt parmakları ile sıkıp boğdular. Necmettin öldü.

Bizim **kirve** de düştü savaş alanında. Kara ölüm bu kez de geldi bizim kirveyi buldu, Bize de sulu gözlerle **"ağıt"** yazmak mı kaldı?

Al işte sana, Necmettin'den bir deyiş: **Anan öle ölüm!..**

He ya kirvem!.. Tam da dediğin gibi, sen öleceğine ölümün anası öleydi.. Işe bak, tuttun sen öldün he mi?

* * *

Yazının başındaki saçmalıkları mı sordunuz? Hepsi Necmettin'dendi. 1978 (yoksa 1979 muydu) sonlarında Forum dergisi çevresindeki Amerikancı gericilik tarafından ortaya atılan o Anayasa taslağına **"Kırvem bu anayasa değil ancaaaaakyasa taslağı olmuş he mi?"** diye dalgasını geçip yumuk yumuk gülen Necmettin Büyükkaya'dan, bizim **"Siverekli Kürt"**tendi...

Ortadoğu haritasına yukarıda yazdığımız gibi bakmayı ilk kez ondan öğrenmiştik... Hem de ne zaman? Taa 1975'lerde... Ortadoğu haritasına bakıp bakıp:

– Bunun hepsi, buradaki sınırların cümlesi kalemle masa başında çizilmiş kirvem... dediydi.

Sonra yumuk yumuk gülüp sorduydu:

– Bilir misin neden?

– Yook... Niye ki?

– Filistin halkı ile Kürt halkını hesaba katmadan çizilen bütün Ortadoğu haritalarının kaderidir bu kirvem... Hepsi de hayata karsı haritalardır onların, yani cansız, en azından ömürsüz...

Haritan batsın Necmettin; bu ölüm hesapta yoktu...

20 yıla çevrildi.

14 Kasım 1983
BARIŞ Derneği davası sonuçlandı. DISK davasıyla birlikte Türkiye'deki rejimin niteliğini en iyi ortaya koyan Barış Derneği davasında Başkan eski Büyükelçi Mahmut Dikerdem de dahil 18 yöneticiye 8 yıl, 5 yöneticiye 5 yıl hapis cezası verildi.

18 Kasım 1983
EGE Dev-Yol davası sona erdi. 79'u tutuklu 183 sanıktan 4'ü idama, 4'ü ömür boyu hapse, 21'i 15 yılın üzerinde hapis cezalarına, diğerleri de çeşitli hapis cezalarına olmak üzere 83 sanık hüküm giydi.
BARIŞ Derneği davasında tutuklamalara yapılan itiraz askeri mahkeme tarafından işleme konmadı.
İZMİR 3 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde Dev-Yol üyesi oldukları iddiasıyla yargılanan dört gençten biri hakkında idam, üçü hakkında 5-15 yıl hapis cezası istendi.
İZMİR 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde Eşme TDKP/Halkın Kurtuluşu davasında 16 genç 5 yıla kadar hapis cezalarına çarptırıldı.

24 Kasım 1983
DEV-YOL Seyran Bağları davası sonuçlandı. Iki ömür boyu, bir 20 yıl ve çeşitli hapis cezaları...

1 Aralık 1983
PKK/Elazığ grubu davasında üç idam verildi, 10 kişi ömür boyu hapse, 7 kişi 20-24 yıl arası hapse, 46 sanık 20 yıla kadar hapis cezalarına çarptırıldı.
RİZE Dev-Yol davası sonuçlandı. 4 sanık 5'er yıl hapse mahkum edildi.

15 Aralık 1983
KAPATILAN CHP milletvekillerinden Temel Ateş ve Ertuğrul Günay, Dev-Yol'a yardım ettikleri gerekçesiyle üçer yıl hapse mahkum edildiler.

16 Aralık 1983
İSTANBUL THKP-C davasında beş idam istendi.
ANKARA KAWA davasında bir idam, iki müebbet hapis cezası verildi.

20 Aralık 1983
PKK/Hilvan-Siverek ek davasında yargılanan 108 sanıktan 61'i için askeri savcı idam cezası istedi.

30 Aralık 1983
GÖLCÜK Askeri Mahkemesi, daha önce verdiği 4 idam kararında Askeri Yargıtay'ın bozma kararına rağmen ısrar etti ve 4 sanık yeniden idama mahkum edildi.

5 Ocak 1984
DİSK'e bağlı Türkiye Sinema Emekçileri Sendikası'nın 13 yöneticisinin yargılanmasına Istanbul 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde başlandı.

HAFTALIK Somut dergisi, Istanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından süresiz kapatıldı.
GIRESUN Dev-Yol davası sonuçlandı. 8 kişi idama mahkum edilirken 291 sanıklı davanın 145 sanığına da 15 yıla kadar hapis cezaları verildi.
MANİSA Kurtuluş davasında üç sanık yeniden ölüm cezasına çarptırıldı.

25 Ocak 1984
DENİZLİ Dev-Yol davasında, askeri savcı bir genç için idam, 5 genç için ömür boyu hapis, diğer sanıklar için de 15 yıla kadar hapis cezaları istedi.

DISK davasının son duruşmalarından birinde yöneticiler

Haklısınız.

Laf dolandırıyoruz, yoksa ağlamak, bağıra, bağıra ağlamak geliyor içimizden. Hiç hesap yapmaksızın, iri gözyaşları yuvarlanırken göz pınarlarından ağlamak, ağlamak, ana avrat küfretmek, bir daha küfretmek, çaresizliğin kavrulmuşluğuyla hem ağlayıp hem küfretmek geliyor içimizden..

Bunları yapamayınca, işte yukarıdaki gibi avara kasnak sözü dolandırıyoruz, evelèyip geveliyoruz...

* * *

Ey okuyucu!

Necmettin Büyükkaya'yı tanır mısın?

Fidan boylu Kürt devrimcisini; **Ahmet Arif**'in dizelerinin arasından çıkıp gelmişe benzeyen Siverekli yiğidi tanır mısınız? Tanıyanlarınız varsa eğer siz de bizcileyin ağlamakta mısınız? Ana avrat soy sop sülale dümdüz gitmekte misiniz burjuvaziye, emperyaliste, faşiste?..

Sözün, en şiir yüklüsü bile olsa **"kelâm"**ın bittiği yer vardır. Kara kuşun kanadından haber geldiğinde, **"Duydun mu Hayrullahoğlu'nu**

ölüm hesapta yoktu...

Ya peki yazının en başı, başlığı ne demek ola? Doğduğumuz küçücük, güzelim Ege kasabasını ne demeye veriyoruz şu bizim **"Siverekli Kürde"**?

Kürt halkına yönelen ezgi ve zulüm üstüne yazdığımız bir yazıdan dolayı Istanbul Sıkıyönetim mahkemesinden 7,5 yıla hüküm giyip, yargıtay itirazının sonucunu beklediğimiz günlerde yumuk yumuk gülüp sorduydu bizim kirve:

– **Yahu kirvem**, dediydi, **benim bildiğim bu Ödemiş, Türk kasabasıdır, bilemedin biraz da Rum'u filan vardır belki... Ama besbelli ora da Kürdistan olmuş da Kürtlerin ulusal savaşına omuzdaşlar yetiştirmiş he mi? Demek onu da katacağız bizim Kürdistan'a...**

Biz de kirveyle aramızda kaç yıldır adet olmuş **"Kürt-Türk çekişmesi"**nin tadını çıkarıp:

– **Asil milletimizin asil bir kasabasına göz diktin gene...** deyip...

Anan öle ölüm! Kirvem gel vaz geç! Al şu Ödemiş'i... **Gel hele gitme!..**

MHP'lilerin Özal'a desteğinin ödülü: Aklanma !

Özal Hükümeti'nin ikinci ayı dolarken, MHP'li faşist kadroların aklanması yönünde somut gelişmelere tanık olunuyor. Bu arada MHP'den ANAP'a transfer olmuş ya da aktarılmış kadrolar da parti içi yönetim organlarında konumlarını güçlendirme ve örgütsel bağlarını pekiştirme çabası içindeler.

Ocak ayı içinde faşist kadroların **"aklanması"** yönündeki en önemli gelişme kuşkusuz **Savcı Doğan Öz**'ün katil sanığı **Ibrahim Çiftçi**'nin dosyasının 4. kez bozulup, faşist katilin alışılmamış bir hızla tahliyesi oldu. Daha önce Bahçelievler'de yedi TIP'li devrimcinin öldürülmesi davasında **"delil yetersizliği"**nden beraat eden faşist militan Ibrahim Çiftçi, Doğan Öz'ün katili olarak Ankara 1 numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi'nce **tam üç kez** (3 Ağustos 1979, 7 Mart 1980 ve 21 Ocak 1981) **idama mahkum edildi** ama dosya Askeri Yargıtay'ca üç kez bozuldu. Mahkeme kararında **dördüncü kez** ısrar edilince son sözü en yüksek yargı (!) organı olan Askeri Yargıtay Daireler Genel Kurulu verdi: Çiftçi beraat etti ve hemen tahliye edildi.

Çiftçi'nin **"tahliye kararı"**nın uygulanışı bile tek başına kuşku çekici niteliktedir. Koskoca Askeri Yargıtay Daireler Genel Kurulu Çiftçi hakkında aldığı beraat ve tahliye kararlarını, görülmedik bir hızla uygulamaya koydu ve geceyarıları gönderilen telgraflarla Çiftçi'nin tahliyesi sağlandı. Ardından da askere gönderileceği bahanesi ile Çiftçi Türk ordusunun koruyucu kollarına bırakılarak, gözönünden uzaklaştırıldı.

Gelişmeler Çiftçi'nin sıradan bir faşist militan olmadığını, aynı zamanda MIT'le bağlı bir ajan olduğunu da ortaya koydu. Çiftçi 1 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi'nin işi fazla ciddiye aldığını ve kendisinin gürültüye gidebileceğini farkederek **"Konuşurum"** tehdidini ileri sürünce, askeri mahkemeye oranla daha **"yüksek"** yerlerden emir alan Askeri Yargıtay, kuşun kafesten çıkmasını sağlayıvermişti.

Çiftçi'nin avukatlığını üstlenen MHP'nin ünlü hukuk bürosu şefi Can Özbey, Çiftçi'nin tahliyesinin ardından basın toplantıları düzenlemeye kalkışacak kadar keyifliydi ve olayı, faşistlerin **"aklanması"** propagandasına dönüştürmeye çabaladı. Tercüman ve Hürriyet de, Çiftçi haberini **"adalet tecelli etti"** gibisinden şişirmelerle bu çabaya katıldılar.

Can Özbey, Ibrahim Çiftçi'nin tahliyesini siyasal koza çevirirken, 12 Eylül'den bu yana benzeri pek az görülmüş bir başka **"hukuk"**sal uygulamaya daha tanık olundu. Mahkemeye hakaret ettiği gerekçesi ile aynı mahkemece hakkında tutuklama kararı alınan ve Mamak Sıkıyönetim tutukevine konulan MHP Davası avukatlarından, emekli hakim albay Kaya Alpkartal için, yasa gereği **"en yakın sıkıyönetim mahkemesine"** yapılan itiraz yıldırım hızı ile görüşüldü ve **12 Eylül'den bu yana ilk kez** böyle bir istem kabul edilerek, faşistlerin avukatı Alpkartal'ın tutukluluk hali kaldırıldı.

Sıkıyönetim mahkemelerinde belirgin biçimde MHP'li katillere karşı yumuşama gözlenirken, devletin **"üst"** kademelerinde de 12 Eylül öncesinin resmi ya da yarı resmi MHP'lilerine görev verilmesinde belirgin bir hızlanma ve pervasızlık gözlenmeye başladı.

Hasan Celal Güzel'in Başbakanlık Müsteşarlığı'na getirilmesi ile başlayan gelişmeler, MHP'li elebaşlarından ve Ticaret Eski Bakanlarından **Agah Oktay güner**'in, SISAV vakfı adına Avrupa Konseyi Parlamenterleri'ne Türkiye'de demokrasiye dönüldüğünü anlatmakla görevli üç kişilik kurula dahil edilmesi ile sürüp gitti. Daha önce de Türk-İş Genel Kurulu'nda ve TÜSİAD Kongresi'nde kendisine konuşma yapma olanağı tanınması, **Agah Oktay Güner**'in önümüzdeki dönem önemli siyasal işlevler taşıyacağının kanıtı olarak yorumlanıyor.

Bu gelişmeler faşistlerin **"aklanma saldırısı"** için zamanın geldiği kanısında olduklarını gösteriyor. Seçimlerde ANAP'a sağlanan desteğin faturasının **ilk taksidi** anlaşılan böyle ödenecek.

Bu yasayla, sığınmacıların burada yaşamaktan korkmaları hedefleniyor

Batı Berlin sığınmacılar yasası uluslararası bir komisyonca da kınandı

20-21 ve 22 Ocak günleri Batı Berlin'de **Berlin Göçmen Konseyi**'nin girişimi ve çok sayıda demokratik örgütün desteğiyle yapılan bir toplantıda, Uluslararası bir Jüri, Berlin'de sürdürülen sığınmacılar politikasını inceledi. Üç gün boyunca sığınmacıların kendi deneyimleri, uzman raporları dinlenip tartışıldıktan sonra yapılan açıklamada, Batı Berlin Senatosu'nun, izlediği bu sığınmacılar politikasıyla sığınmacılarda, burada yaşama korkusunun, ülkesine geri gönderilme korkusundan daha büyük olmasını hedeflediği söylendi.

Uluslararası Jüri'de, Norveçli Uluslararası Hukuk profesörü **Madsen**, Norveçli hukukçu **Greve**, Birleşmiş Milletler Göçmen Komisyonu eski Belçika temsilcisi **Jaeger**, Frankfurt Psiko-Sosyal Merkezi Yöneticisi **Diallo**, Federal Anayasa Mahkemesi eski yargıcı **Prof.Hirsch**, Berlin Hür Üniversitesi profesörlerinden **Wesel** ve gazeteci **Spaich** yer aldılar.

Toplantıda Batı Berlin'deki sığınmacıların yüzyüze bırakıldıkları sağlık, konut gibi sorunların **"caydırıcı"** niteliği üzerinde duruldu. Sığınmacılarla ilgili uygulamaların, özellikle başvuruda bulunmuş kişilere hem 2 yıl çalışma yasağı getirilip hem de çok düşük ücretlerle çalışmaya zorlanmalarının insan haklarına, Cenevre Konvansiyonu maddelerine aykırı olduğu vurgulandı. Diğer bir **"caydırıcı"** unsur olan sınırdışı tutukevi uygulamasının, tutukevi koşulları ve hukukdışı gerekçelerle tutulmalarıyla belirlenen caydırıcı niteliğinin yanında, diğer bir amacının da buradan sınırdışı edilen kişilerin sınır listelerine alınarak Federal Almanya ve Batı Berlin'e bir kez daha girişlerini önlemek olduğu belirtildi. Sığınma başvurusunda bulunmuş kişilere nakit para yerine her alışveriş merkezinde geçerli olmayan **"fişler"** verilmesi de insanlık onurunu kırıcı olarak nitelenirken, bir konuşmacı bu uygulamayı Almanya'daki faşizm dönemine özgü uygulamalarla karşılaştırarak **"Yahudilere de bazı dükkanlardan alışveriş etmeleri yasaklanmıştı"** dedi.

Toplantıda üzerinde en çok durulan konulardan birisi de sığınmacılara verilen sosyal yardımın miktarı oldu. Federal Sosyal Yardım Yasası'nın **"Kendi ülkelerindeki yaşam standartlarının buradaki sosyal yardımdan düşük oldugu"** gerekçesiyle sığınmacılara sosyal yardım alan Almanlardan yüzde 22 oranında daha az yardım verilmesi şiddetle eleştirilerek bu maddenin yasadan çıkarılması istendi.

Toplantıyı düzenleyenler Batı Berlin Senatosu'na da katılma çağrısı gönderdikleri halde hiçbir yetkili gelmediği gibi Lummer de gönderdiği yanıtta kendisine sığınmacılar politikası ile ilgili olarak yapılan suçlamaları reddettiğini yazdı. Yazı, 6 kişinin ölümüyle sonuçlanan sığınmacı tutukevi yangınından yalnız 19 gün, bu nedenle AL ve SPD milletvekillerinin kendisinin istifasını istediği önergeden ise bir iki gün sonrasının tarihini taşıyordu. Lummer'in Berlin Göçmen Konseyi yöneticilerine **"örgütünüzün devlete bağlı bir örgüt zannedilmesinden kaçınınız"** şeklindeki sözleri de eklediği yazısına, toplantıya katılanlarca son gün yanıt verildi: **"Tüm bu uygulamaları öğrendikten sonra, zaten kim böyle bir devletin örgütü olmak ister ki?.."**

Belçika'da yeni yabancılar yasasına karşı yürüyüş

Belçika'da Başbakan Yardımcısı ve Adalet Bakanı J.Gol'ün hazırladığı yeni yabancılar yasası tasarısına karşı tepkiler sürüyor. 22 Ocak günü bu tasarıya ve yabancı düşmanlığına karşı Brüksel'de bir yürüyüş düzenlendi. Aralarında iki büyük sendikanın, öğrenci örgütlerinin, yabancı işçi örgütlerinin ve partilerinin bulunduğu 150 örgüt tarafından düzenlenen yürüyüşe, şiddetli kar fırtınasına rağmen 7 bin kişi katıldı. Yürüyüşe katılanlar arasında Belçika Komünist Partisi Başkanı Van Geyt, Avrupa Parlamentosu üyesi Dury de yer aldı. Yürüyüş sonundaki mitingde söz alan konuşmacılar Gol tasarısını, ırkçılığı yerdiler, yerli ve yabancı işçilerin haklarını savunmak için birlikte savaşımın önemini vurguladılar.

Geri dönüş için patronlar da ek prim veriyor

Federal Almanya'da, Duisburg'daki Mannesmann firmasının başlattığı ve **"iyi sonuç verdiği"** gözlemlenince bir dizi diğer işletmede de denenmeye başlanan **"geri dönüşü teşvik için ek prim"** yöntemi, Batı Berlin'deki Mercedes firmasında da uygulanmak isteniyor.

Edinilen bilgilere göre Mercedes patronu örneğin izin yapan yabancı işçileri bürosuna çağırarak **"Niçin krank yapıyorsunuz? İşyerinizden memnun değil misiniz? Ülkenize geri dönmek istiyor musunuz?"** şeklinde sorular soruyor. Sonra da geri dönüşü teşvik için Federal Hükümetin verdiği 10 bin 500 marklık primin yanında, firmanın da **"kolaylık sağlayabileceğini"** söylüyor, yani **"ekstra prim"** teklif ediyor.

İşletmelerdeki bu uygulama, Federal hükümetin primli ya da primsiz, **mümkün olduğu kadar çok sayıda** yabancı işçiyi ülkesine geri gönderme politikasının, fabrikalarda patronlar eliyle desteklenmesinden başka bir şey değildir. Amaç hem kriz döneminde işten öncelikle çıkarılan yabancı işçilere verilen çıkışı en azından **"cazip"** kılmak, hem de Federal Alman ekonomisini onyıllardır işgüçlerini satarak tekellerin kârlarını en yüksek düzeye çıkaran **birinci kuşaktan yabancı işçilerin** emeklilik **"yük"**ünden hafifletmektir.

Veliler Derneği'nin kurulmasıyla, yerli ve yabancı işçiler Ford'da birlikte çalıştıkları gibi şimdi mahallede de uyum içinde yaşıyorlar

Yerli yabancı kaynaşmasında kilit: Çocuklar

Yücel FEYZİOĞLU

süreде eğitimciler bulundu. İkisi Alman, ikisi Türk, dört tane. İki grup çocuğumuz

Yücel FEYZİOĞLU

Bir semt vardır Köln'de. Yabancısı çok, kalabalık bir semttir. Kalabalık olduğu kadar da ünlüdür. Ünü, işçi mahallesi olduğundan gelmez. Çünkü Ford fabrikaları oradadır. Adına Niehl derler. Niehl'de oturanların çoğunluğu Ford'da çalışır. Hallelerde, bantlarda, preslerde aynı arabayı üretirler, aynı bardaktan kahve yudumladıkları olur. Bant hızları arttıkça, robotlar kendilerini kapıdışarı ettikçe aynı hınçla küfrederler. Sevinçleri de ortaktır, üzüntüleri de. Niehl sokaklarına dağılınca ilişkileri kiren-kirp kesilir. Evlerine girip kapıları örterler. Hele saat 18'den sonra insan karartısına raslamak zorlaşır. Vardiyaya gidenler, vardiyadan dönenler geç saatlerde göze çarpar. Birbirlerine küs gibi gidip gelirler. Insan ilişkileri böylesine kopuk geçmiştir.

Aradan 20 yıla yakın zaman geçtiği halde **"birbirimizi hele bir fabrika dışında da tanıyalım. Evlerimizde nasılız"** demek pek akıllarına gelmemiş, ya da buna uzun süre gerek görmemişler. Girişimde bulunanlar da pek başarılı olamamış. Bu, böyle sürüp gelmiş. Taa iki yıl öncesine dek. Ford, insan yerine daha çok robotlara ilgi göstermeye başlayanda işsizlik artmış. Arkasından **"bu işsizlik hep de yabancılar yüzünden"** diye kışkırtanlar artmış. Öte yandan çocuklar da büyümüş, Türkiye'den, Yunanistan'dan, Italya'dan kopan çıkıp gelmiş. Işler daha da karışmış. Çocuklar göze battıkça iş daha da karmaşık hale gelmiş. Bir de bakmışlar ki, ne görsünler: Niehl'deki çocukların iki tanesinden biri Türkiye'den gelme. Ya da **"Almanya'lı Türk"**. Tek tük Italyan ve Yunan. Çocukların birlikte oynadıklarını, birlikte top koşturduklarını görmesinler mi?.. **"Bu veletler bizi kaynaştırabilir"** demişler. Ford'da çalışan bir grup Alman-Türk bir araya gelmiş, **"Yahu bu böyle sürmez"** demişler. Paçayı sıvayıvermişler.

– Bir de baktık ki, diyor bu gruptan bir arkadaş, Köln'ün tüm semtlerinden en sorumlu bizim semtimiz. Çocukların ancak yüzde 40'ına çocuk yuvalarında yer var. Gerisi açıkta. Genel sayıyı öğrendik ki, ne öğrenelim. Öteki semtlerin ortalaması yüzde 71 dolaylarında. Bir de tuzu kuru lüks semtlere baktık ki, iş bambaşka. Örneğin Bayenthal ile Rodenkirchen'de çocuk yuvalarındaki yerler, orada yaşayan çocukların sayısından da fazla. Bu böyle olmaz dedik.

Sözü özge bir hanım arkadaş alıyor. Heyecanla anlatıyor. Işi öylesine ciddiye almış, öylesine benimsemişler ki, doğrusu hoşumuza gidiyor:

– Bak abi, diyor, yabancı çocukların okullarında başarılı olması için okul öncesi eğitim yuvalarına gitmesi daha çok gerekliyken, bunu eğitimciler kabul etmişken, bu semtte olanak yok. Olacak şey mi?

Öteki arkadaş araya giriyor:

– Üstelik biz de aynı vergiyi veriyoruz. 20 yıldan beri tüm Köln'de olduğu gibi Niehl'de de ekonominin gelişmesinde, yaşamın düzelmesinde büyük katkıda bulunduk. Şu gördüğün Ford'da 8500 yabancı işçi çalışmaktayız. Alman arkadaşlarla hiçbir ayırdımız yok.

– Sonra Alman arkadaşlara birşeyi daha anlattık. Eğer bizim bu kadar çocuklarımız olmasaydı, birçok okul kapanmak zorunda kalacak, öz çocukları da semt semt özge okullara taşınıp duracaklardı. Alman arkadaşlar anlattıklarımızın hepsine katıldılar. Daha ayrı, daha boyutlu sorunları da dile getirdiler. Ne yapalım dedik, düşünüp taşınıp karar verdik, oturup dernek kuralım dedik. Eee adı ne olsun? Herkesi ilgilendiren bir isim bulduk: **"Niehl Veliler Derneği"**.

Derneği kurmuşlar. Üye sayıları yarı yerli, yarı özülkeli. Başkanlığına iyi bir demokrat ve sevilen bir kişi olan Dr. Günter Yeckeli'yi getirmişler. Sorunları içeren birkaç broşürü Almanca-Türkçe olarak çıkarmışlar. Yalnızca çocuk sorunlarının üzerine tüm güçleriyle giderek akıllıca bir iş yapmış, dikkati bir yere toplamışlar. Okul müdürlerine gitmişler, papazlara başvurmuşlar. Çeşitli görüşten politikacıları çağırmışlar. Durumu anlatmışlar. Bir yandan eğitimcileri, o alandaki uzmanları bir araya getirmişler. Işin pedegojik yanını irdeleyen bir broşürcük çıkarmış, onu yaygınlaştırmışlar. Çalışmayı halka halka büyütmüşler. Basın buna yer vermiş. Çocuk velilerinin ve çocukların katıldığı gösteriler yürüyüşler düzenlemişler. Herkesin kafasında bu olay iyice aydınlığa çıkmış ve yandaş kazanmış, destek büyümüş. Sonunda şehir belediyesi 1900 metrekarelik bir arsayı **"Çocuk yurdu yapılsın"** diye vermek zorunda kalmış. **"Bir dernek koca binayı nasıl yaptırır"** diye umutsuzluğa kapılanlar olmuş. Ama yılmamışlar, yeni bir çalışma başlamış. Kuzey Ren Westfalya Eyaleti yönetimi 203 bin DM, Köln yönetimi 78 bin DM vermeği kararlaştırmış. Fakat para gene yetmemiş. 100 bin DM'a yakın işçi ücreti gerekmiş. Bunu da dernek üyeleri parasız çalışarak karşılayacaklarını bildirmişler.

– Tam işe başlayacağımız sırada, diyor yöneticilerden biri, Niehl'de bir okul boşaldı. O okulu bize vermeği önerdiler. Biz de hemen kabul ettik. Kolları sıvayıp çocuk yuvasını kurmaya giriştik. Kısa sürede eğitimciler bulundu. Ikisi Alman, ikisi Türk, dört tane. Iki grup çocuğumuz var şimdi. Sayıları 35 tane. Yarı yarıya.

Bir yandan sıcacık tavşan kanı çayımızı yudumluyoruz. Bir yandan gülüyoruz.

– Neden gülüyorsunuz?

– Biliyor musunuz? diyor yönetici arkadaş. 35 tane çocuk var. Tam yarı-yarıya olmuyor. Birimizden bir fazla olması gerek. Biz ona da bir yol bulduk. Sayıyı tam yarı yarıya getirdik.

– Nasıl? diyoruz. Belki de işin içinde biraz da şaka var.

– Cidden, diyor, 35 çocuk melez. Anası Alman, babası Türk. Bu zorlu işi de böyle çözdük.

Hep birlikte gülüyoruz. **"Otuzbeş çocuğumuz var"** der gibi seviniyorlar.

– Çocuklara ayrı ayrı uluslardan oldukları anımsatılmıyor, diyorlar, birer insan, birer arkadaş olduklarının üstünde duruluyor. Böyle eğitiliyor.

Yüksel bacı atılarak:

– Ama mutfakta Türk usulü yemekler çıkıyor. Alman çocuklar da çok iştahla yiyorlar.

Niehl Veliler Derneği'nin yaptıkları yalnızca bunlar değil şimdi. O semtteki tüm okul müdürleriyle anlaşmışlar. Öğleden sonraları okullarda 130 çocuğun ev ödevlerine yardım ediliyor. Çocuklar öğleden önce olduğu gibi, öğleden sonra da birlikte oluyorlar. Aralarında sorun çıkmıyor. Çıktığı an öğretmenler tartışarak çözüyorlar. Türkiye'den yeni gelen çocuklar için Almanca kursu yapılıyor. Bunların sayısı da 25'den aşağı inmiyor. Ford'da çalışan Türkiyeli'ler için sabah ve öğle vardiyasında çalışanlar için ayrı ayrı dil kursları var. Ama bu kurslar başarılı yürümüyor. Almanlar için Türkçe kursları dolu oluyor, bir Italyanla bir Finlandiyalı da kursun disiplinli öğrencilerinden. Daha özge kurslar da var. Önemli bir etkinlik de, tüm üyeler ve komşuları için yılbaşı, haftasonu, ulusal ve dini bayram kutlamaları düzenleniyor. Bu günlerde insanlar çok kaynaşıyorlar.

– Bize sorarsan, diyor yönetici arkadaş, işin en önemli yanı, Ford'da birlikte çalıştığımız gibi, mahallede de Almanlarla uyum içinde çalışmamız hayal edemeyeceğimiz kadar güzel sonuçlar çıkarıyor karşımıza. Örneğin, yabancı düşmanları nifak tohumlarını serpmek için toprak bulamıyorlar. Bizim en önemli kazanımlarımızdan biri de budur. Semtimizde birbiriyle kaynaşan yerli ve yabancılar arasında böyle birşeyi gözlemek mümkün değildir. Bizler Ford işçileri olarak böylesi güzel bir adımı başarmış bulunuyoruz.

Veliler Derneği'nin girişimiyle Köln'ün Niehl semti bir de çocuk yuvasına kavuştu

"Döviz hesabı"na yüksek faiz veren bankalar her an batabilir

Özal Hükümeti'nin aklı fikri gurbetçilerin dövizlerinde

- **Özal Hükümeti getirdiği bir dizi yeni uygulama ile yurtdışında çalışan Türkiyeli göçmen işçilerin tasarruflarını ve dövizlerini tekelci sermaye adına Türkiye'ye çekmeye çalışıyor.**

Özal hükümeti getirdiği bir dizi yeni uygulama ve yasa değişikliği ile yurt dışında çalışan Türkiyeli göçmen işçilerin tasarruflarını ve dövizlerini tekelci sermaye adına Türkiye'ye çekmeye çalışıyor. Geri dönüş primleri, yeni konut yasası gümrük mevzuatındaki değişikliklerin yanısıra, yeni getirilen **"döviz hesabı"** uygulaması ve hükümete **"kamu kuruluşlarının gelirini vatandaşa satma yetkisi veren yasa tasarısı"** gibi önlemlerle de, Özal hükümeti gözlerini Türkiyeli göçmen işçilerin dövizlerine dikmiş bulunuyor.

Hükümetin yürürlüğe koyduğu **"döviz hesabı"** uygulamasına göre, yurt dışında çalışan Türkiyeli işçiler devlet ve özel bankalarda döviz hesabı açtırabiliyor ve bu paraların faizleri döviz olarak ödeniyor. Uygulamanın Türkiyeli göçmen işçiler için **"özendirici"** gibi gözüken yanı, faiz oranlarının Avrupa bankalarına göre hayli yüksek olmasıdır. Aynen bankerler örneğinde olduğu gibi, Özal faiz oranını serbest bıraktı ve banka ile müşteri arasında pazarlık yapma usulü getirdi.

ULUSLARARASI BI BANK OF AMERICA

Döviz uluslararası bir değerdir.
Uluslararası bilgi, uluslararası ilgi, uluslararası kazanç ortamı ister. Bank of America ile teknik işbirliği anlaşması imzalayan Uluslararası, şimdi "Döviz Paketi"ni açıyor!

DÖVİZ HESABI

SERBEST FAİZ: Uluslararası Döviz Hesabı'nda faiz serbesttir. Dövizle ödenir. Faiz oranını Uluslararası ile hesap sahibi birlikte kararlaştırır. Faiz, dövizin miktarına göre yükselir. Cinsine göre yükselir. Vadesine göre yükselir.

Amerikan ve Türk bankaları elele gurbetçilerin tasarruflarını çekmek için "kandırma" kampanyaları açıyorlar

İşçileri bekleyen tehlike

Şimdi Türkiye'de işçi dövizlerini ele geçirebilmek için, bankalar arasında büyük bir rekabet başladı. Avrupa bankalarında yaklaşık yüzde 6 olan yıllık faiz oranı, Türkiye'deki devlet bankalarında yüzde 8-9 olmasına karşılık, özel bankalarda yüzde 15-16 dolayına tırmandı. Işçi dövizlerinin, daha güçlü devlet bankalarına yönelmesini engellemek için holding bankaları ve özellikle de küçük bankalar, döviz hesabına ödenen faiz oranlarını

batan bankalar olaylarında olduğu gibi, aslında büyük bunalım içinde olan bankacılık sektöründe, yüksek faiz uygulamaları ve döviz hesabına yüksek faiz ödeme politikalarının sonucunda bunalım daha da derinleşecek ve büyük bir ihtimalle bu bankaların çoğu kısa bir süre sonra batacaktır. Sonuçta da, bırakalım yüksek faizleri, Türkiyeli göçmen işçilerin **"ana paraları"** da uçup gidecektir. Bilindiği gibi, yüksek faiz yarışının sonucunda, başta **Banker Kastelli** olmak üzere bankerlerin yanısıra, **Istanbul Bankası, Odibank, Hisarbank, Işçi Yatırım Bankası, Bağcılar Bankası** batmış veya **"battık"** yalanıyla yüzbinlerce yurttaşın ve Türkiyeli göçmen işçinin paraları dolandırılmıştı.

Ayrıca, Türkiye ekonomisi büyük döviz darboğazı içinde bulunmakta ve döviz açığı Özal'a büyük destek veren ABD

rebilir. Bu durumda da, Özal hükümeti, göçmen işçilerin döviz hesabındaki paralarını döviz olarak değil, Türk parası olarak ödemeye kalkabilir.

Özal hükümeti, hükümete **"kamu kuruluşlarının gelirini satma yetkisi veren yasa tasarısı"**yla da, Türkiyeli göçmen işçilere yeni bir tuzak hazırladı. Ilgili yasa teklifi Büyük Millet Meclisi'nden geçip yasalaşınca, Özal hükümeti, başta **Boğaz Köprüsü** olmak üzere **barajların** ve bazı **kamu kuruluşlarının** gelirlerini satışa çıkaracak. Aynen işçi şirketlerinde olduğu gibi, Türkiyeli göçmen işçilere bu yolla büyük para kazanacakları propaganda edilerek bu kanalla işçi dövizleri Türkiye'ye çekilmeye çalışılacak. Ancak, Türkiyeli işçilerin bu alana yatıracakları ana paraya oranla elde edecekleri yıllık gelir, veya ödenecek yıllık kâr, şu an yüzde 40 dolaylarında olan enflasyon oranının yarısını bile zor bulacaktır. Bu ise, yatırılan ana paranın her yıl yüzde 20 dolayında gerçek değerini kaybetmesi demektir.

Bir başka tuzak daha

Federal Almanya tekelleri de şimdi Türkiyeli emekçilerin tasarruflarını Federal Almanya'da harcamaları için kimi yeni özendirici önlemler üretmeye çalışıyorlar. Kesin dönüş yapan Türkiyelilerin tasarrufları, bugüne kadar Türkiye'ye döndükleri belgelenince ödenmekteydi. Oysa şimdi ödeme **"Baden-Württemberg Modeli"** uyarınca Federal Almanya'da yapılıyor, sadece işçinin kesin olarak dönmesine ilişkin güvencelerle yetiniliyor. Böylece bu paraların Federal Almanya'da harcanması hesaplanıyor. Özellikle Ruhr bölgesinde kesin dönüş yapan Türkiyelilerin bankalardaki tüm birikimlerini çekmeleri, Alman bankalarını telaşlandırdı ve bir an-

ÖZETLE

27 OCAK günü Düsseldorf Türkiye Işçi-Gençlik Birliği'nde IG-Metall Bölge Sekreteri Ümit Köseoğlu tarafından **"geri dönüş teşvik primi"** konulu bir seminer verildi. Ilgiyle izlenen seminerde yasa hakkında bilgi verildikten sonra, Özal hükümetinin sigorta primlerinin Türkiye'ye, Sosyal Sigortalar Kurumu'na aktarılması için ne gibi girişimlerde bulunduğu açıklandı. Toplantıda üzerinde en çok durulan konulardan birisi de, kesin

İşçi şirketleri bir kaç büyük holdingin kontrolüne veriliyor

- **Özal hükümeti DESIYAB yasasını değiştirerek işçi şirketleri hisselerinin yüzde 30'unun büyük holdinglere satılmasını planlıyor**

Özal hükümeti, halen faaliyetlerini sürdüren, ancak çoğunluğu **"zor durumda"** olan ve ortakları arasında Türkiyeli göçmen işçilerin de bulunduğu 450 bin ortaklı 235 işçi şirketini **"kurtarmak"** amacıyla yeni bir formül buldu. Devlet Sanayi ve Işçi Yatırım Bankası (DESIYAB) Genel Müdürü Halit Kara'nın yaptığı açıklamaya göre, DESIYAB Yasası'nda bir değişiklik yapılarak işçi şirketlerinin hisselerinin yüzde 30'u büyük holdinglere satılacak. Bu arada, büyük holdinglere satılacak yüzde 30 hisselerden gelecek paraların yanısıra, şirket ortağı olan işçilerden de sermaye artırımı için yeni para istenecek.

Özal hükümeti, bu uygulama ile de, bir taşla iki kuş birden vurmak istiyor. Bir yandan, yüzde 30 payla işçi şirketlerini, destekçisi büyük holdinglerin kontrolüne geçirecek ve öte yandan da, bu kanalla Türkiyeli göçmen işçilerin dövizlerini Türkiye'ye getirmiş olacak.

Bu konuda da, Özal hükümeti yakında yoğun bir propagandaya başlayacak ve Türkiyeli göçmen işçilere **"eski işçi şirketleri iyi yönetilmediği için battı, ya da zor duruma düştü"** denilerek, **"holdinglerin yönetiminde bu şirketlerin çok para kazanacakları"** öne sürülecektir. Nitekim konuyla ilgili bir açıklama yapan Sanayi ve Ticaret Bakanı Cahit Aral, **"şirketlerin yönetim yetersizliğinden atıl duruma düştüklerini"**

duğu açıklandı. Toplantıda üzerinde en çok durulan konulardan birisi de, kesin dönüş yapacak ailelerin çocuklarının durumu oldu. Katılan işçiler, kendilerini en çok düşündüren konunun bu olduğunu, okullardaki eğitim sisteminin farklılığı, uyum, çocukların Türkçe konuşamamaları gibi sorunları dile getirdikten sonra **"çocuklarımızın geleceği için 1500 Mark mı"** dediler.

FEDERAL Almanya, 1984 Ocak'ında 2.539.300 işsizle tarihinin en yüksek işsiz sayısına ulaştı. Ocak ayında, bir ay öncesine oranla işsiz sayısı 190 bin 300, yani yüzde 8 oranında arttı.

KARLSRUHE'nin Linkenheim kasabasında Arbeiterwohlfahrt'ın düzenlediği ve yabancıların da yer aldığı **"Gençlik Haftası"**nın bir toplantısına Avrupa Parlamento üyesi SPD'li Seelfeld de katıldı. Türkiye'ye ilişkin soruları yanıtlayan Seefeld, Türkiye'de demokrasiye geçildiğine inanmadığını, Avrupa Parlamentosu'nun Türkiye hakkındaki bilgileri değerlendirdiğini söyledi. Seefeld ayrıca 20 bin Marklık askerlik bedeli sorununu da Avrupa Parlamentosu'na götüreceğini belirtti.

SEÇİLDİĞİNDEN bu yana 9 kişinin -tutukevi yangınında 6 sığınmacının, C.Kemal Altun'un, Rattay adındaki ev işgalcisinin ve polis kurşununa hedef olan Piper adlı işsiz gencin- ölümünden sorumlu olduğu gerekçesiyle Alternative Liste, Batı Berlin İçişleri Senatörü Lummer'in istifası için önerge verdi. Oylama sonucu 55 SPD, AL ve bağımsız milletvekili Lummer'in istifasından yana oy kullanırken, 68 CDU ve FDP milletvekili karşı oy kullandılar.

SEMİNER

"35 Saatlik Çalışma Haftası"

Tarih: 18 Şubat 1984
Saat: 9.00-15.00
Yer: IG-Metall binası, zemin kattaki seminer salonu Pionierstr. 12, 4 Düsseldorf 1
Seminer, IG-Metall Sendikası Bölge Sekreteri **Ümit KÖSEOGLU** tarafından verilecek. Yol masrafları ve öğle yemeği IG-Metall tarafından karşılanıyor.

bankaları ve özellikle de küçük bankalar, döviz hesabına ödenen faiz oranlarını yükseltmeyi sürdürüyorlar.

Ancak bazı nedenlerle bu uygulamada Türkiyeli göçmen işçileri büyük tehlikeler beklemektedir. Aynen bankerler ve

viz darboğazı içinde bulunmakta ve döviz açığı Özal'a büyük destek veren ABD tarafından karşılanmaktadır. Ancak Türkiye'deki döviz darboğazı her an ciddi boyutlara ulaşabilir ve Türkiye borçlarını ödeyemeyen ülkeler arasına yeniden gi-

lardaki tüm birikimlerini çekmeleri, Alman bankalarını telaşlandırdı ve bir anlamda Özal'a karşı rekabete geçmelerine yol açtı. Yani gerek Türkiye tekelci sermayesi, gerekse Federal Alman tekellerinin aklı fikri gurbetçilerin dövizlerinde...

Aral, **"şirketlerin yönetim yetersizliğinden atıl duruma düştüklerini"** söyleyerek, **"büyük holdingler yönetime gelince bu sorun ortadan kalkar"** dedi.

Blüm'ün yeni "istihdam paketi" tek bir işyeri bile sağlamayacak

● **Sendikaların 35 saatlik çalışma haftası istemine karşı seçenek üretmek üzere Federal Hükümetin ardarda açtığı paketlerin hiç biri istihdam tıkanıklıklarına ciddi çözümler getirmiyor ve demagojik işlevler dışında anlam taşımıyor**

Sendikaların 35 saatlik çalışma haftası istemine karşı savaş ilan etmiş olan Federal hükümet, patronlarla elele, **"ücret kaybına uğramadan kısa çalışma"** formülüne karşı, **"işsizliği azaltacağım"** demogojisiyle yeni yeni önlemler getiriyor. **"Bazı sektörlerde 59 yaşında işçi bile kalmadı"** diyen sendikalar için hiç bir şekilde işsizliği azaltıcı bir formül olarak görülmeyen **"erken emeklilik"** yasasını da parlamentodan geçiren CDU/FDP hükümeti, gittikçe daha fazla ölçüde, toplu sözleşmelerdeki **"üçüncü unsur"** olma işlevini üstleniyor.

Geçtiğimiz günlerde ise Federal Çalışma Bakanı Blüm'ün sözde **"yeni işyerleri açılmasını sağlayacak"** 15 maddelik öneri paketi basına açıklandı. Blüm'ün önerileri, Federal Alman işçi sınıfının onyıllar boyu verdiği savaşımla kazandığı, yasalarla belirlenmiş haklarını yoketme girişiminden başka hiçbir anlam taşımıyor. **"İş yasasının esnekleştirilmesi"** adı altında patronlara sınırsız **yasal** haklar tanınmak isteniyor.

Federal Almanya'da emekçiler Blüm'ün ve CDU/CSU gericiliğinin ekonomik önlemlerine yığınsal eylemlerle karşı çıkıyorlar

● Patronların, işçilerle yaptığı ve şimdiye kadar yasalarla en fazla 6 ay olarak belirlenmiş **"sınırlı iş anlaşmaları"**nın süresini 1 yıla çıkarmak. Hatta yeni kurulan işletmelerin patronlarına iki yıllık **"sınırlı iş anlaşmaları"** yapma hakkı tanımak, yani patronların bugün de uyguladığı bu işi **yasallaştırmak.** Patronlara istedikleri kadar **"sınırlı iş anlaşması"** yapma özgürlüğü tanımanın, işten çıkarmayı koruma yasasının çiğnenmesi anlamına geldiğini söyleyen sendikalar, bunun gerçekleştirilmesi halinde bir tek yeni işyerinin bile açılmayacağını vurguluyorlar.

● Blüm'ün ikinci önerisi ise, yine patronlara, işyerlerinde hiçbir şekilde temsil edilme (örneğin, İşyeri İşçi Temsilciliği) olanakları olmayan ve hemen hiçbir toplu sözleşme hakkından yararlanamayan **"kiralık işçi"** çalıştırma sınırsız özgürlüğünü tanımak. Sendikaların **"kölecilik sistemi"** olarak tanımladığı bu uygulama şimdiye kadar yasalarca 3 ayla sınırlanmıştı. Blüm'ün bu önerisi gerçekleştiği taktirde ayrıca patronların eline yeni işyeri açmamak için büyük olanak verilmiş olacak.

● Başka bir öneri, eline ayda 390 ile 520 Mark geçen işçilere, işverenin **"yükünü"** hafifletmek için sosyal ödeneklerinin yarısını ödetmek.

● Kısmi çalışmayı (Teilzeitarbeit), tam gün çalışmaktan vazgeçirici bir şekilde cazip hale getirmek.

Blüm'ün, IG-Metall yöneticilerinden Janßen'in **"sendikalara karşı savaş ilanı"** diye nitelediği bu paketinde, ayrıca Kranktaki işçileri **"kısmi çalışma"**ya zorlayıcı planlar da yer alıyor.

Federal Calışma Bakanı'nın bu önerilerinde sözü edilen **"kısmi çalışan işçiler"**, **"kiralık işçiler"** kendileriyle **"sınırlı iş anlaşmaları"** yapılan işçiler, genel olarak hakları oldukça sınırlı işçiler grubuna dahiller; Blüm, gerçekten işsizliği önleyici önlemler getirmek yerine bu son önerileriyle ayrıca, işsizliğin arttığı koşullarda yukarıda sözü edilen emekçi grubunun sosyal konumundan yararlanmaya yelteniyor.

İlerici ozan Hasan Hüseyin Korkmazgil ile dayanışma eylemi yurt içi ve dışında genişliyor

Kızılırmak köpük köpük akıyor... Şairi hasta yatıyor!

Bir ülke ki en soy ozanlarından biri ölümcül yatar hastane odasında ve o ülkede devlet bağışlanmaz bir umursamazlıkla bakar ülkenin yüz akına, ozanına... Bilin ki orada devrimci barutunu çoktan yitirmiş, çürümüş, can çekişir olmuş, ölümün kucağına düşmüş, yeni, iyi, güzel, kalıcı hiç bir değer üretemez olmuş burjuvazi, emperyalizm çağının burjuvazisi iktidardadır... ve ülkenin aydınına, ozanına uzanan eller, sarılan kollar, destek olan omuzlar o ülkenin yarınlarını kuranlarındır... bütün yemişleri dallarında taşıyanlarındır...

Ahmet S. GİRİTLİ

Vurun karanlığa kanatlarınızı kuşlarım
geçin sıcak ırmakları kuşlarım
kızılırmak kızılırmak akın kuşlarım

Yukarıdaki dizelerin alındığı **"Kızılırmak"** yayınlandığında büyük gürültü kopardı, yargılanması üç yıl sürdü, aklandı. Yabancı dillere çevrildi, bugün yeryüzünün dili başka, kültürü başka akarsularına karışıp daha bir köpürtülü, daha bir coşkulu akıyor.

Kızılırmak akıyor da, ozanı ne yapıyor? Hasan Hüseyin bir yılı aşkın zamandır hasta yatıyor. Kâh bir hastane köşesinde, kâh Ankara'daki evinin sedirinde... Yorgunluklar, gerginlikler, yerli yersiz öfkeler, düzensiz yaşama beyin kanaması denen illete bürünüp ozanı yatağına çaktı.

Hasan Hüseyin Gürün'lü. Yoksulluklar içinde büyümüş bir işçi çocuğu. Maraş'ın Göksun ilçesinde öğretmenlikten sonra tabelâcılık, ressamlık, arzuhalcilik yaptı. Dergi yönetti, gazetelerde çalıştı. Başından tutukluluklar geçti, kamu haklarından yoksun bırakıldı ama şiir o sevdiği gürül gürül akarsular gibi yaşamını baştan başa geçti, geçiyor. O'nun ana uğraşı. Ta o Gürünlü gelinlerin mektuplarına mani yazdığı günlerden, Kavel'den bu yana. İlk şiir kitabı Kavel 1963'te basıldı. Kavel işçilerinin 36 günlük direnişlerini anlatan bir uzun şiir... **yıkılır bu düzmeceler yıkılır/köprüler kurulur aydınlıklara/gelir birgün kaşla göz arasında/en gizli tomurcukların arasında gelir/ekmeksiz evin yalnızlığında/kınasız parmakların bakışlarında/uykusuz gecelerin ardında gelir/gelir ulan gelir işte bal gibi gelir/halaylarla çıkalım korolarla duralım/Heeeey diyelim heeeey/... (kavel)**

Bundan sonra yankı uyandıran diğer yapıtlar geldi, **Temmuz Bildirisi, Kızılırmak, Ağlasun Ayşafağı, Oğlak, Acıyı Bal Eğledik, Kelepçemin Karasında Bir Ak Güvercin, Koçero Fırtınası vb...**

Hasan Hüseyin şiirlerinde fabrikayı, atelyeleri, dağ başlarını, şafak zamanının yumuşaklığını, büyük kent sokaklarının soğuk ve yalnız sabahlarını, işi, işsizliği, sevdayı anlatır ancak barış, bombalara duyduğu nefret de şiirine güleç yüzlü, alaycı dizelerle girer:

...
korkma sen
anacığım
insandan gelen ölüm
siktir olur insanla
biz ne oklar ne barutlar ne atomlar
görmüşüz
yeter ki dursun dünya
yerliyerinde.
(Nötron, Acılara Tutunmak)

"Uy anam haziran'da ölmek zor" diye hayıflanan Hasan Hüseyin dehşetli meraklı, araştırıcıdır da, aklına geleni söylemekten geri durmaz ama dargınlıkları, alınganlıkları da uzun sürmez, dost delisidir. Duyguludur, şair inceliği vardır, altını çizmeden geçemeyiz, konuları düşleri denli zengin ve çeşitlidir:

bana karpuz bıçaklatır zenci kız
kaldırarak yıldızlara bacaklarını
tuhaf değil mi?
(tuhaf)

İşte bu Hasan Hüseyin aylardır yaşamla ölüm arasında gidip gidip geliyor.

İşte bu meraklı, kavgacı, insana vurgun, bilincini ve yüreğini halkına adamış ozanlarımızdan Hasan Hüseyin'in cebi, kendini adadığı insanlar gibi tamtakır, hastalık giderlerine hazırlıksız.

Türkiye devleti ozana bakamıyor. Generaller ve hükümetleri halkın parasını, işçi dövizlerini harıl harıl tutukevi yapmaya, bankaları palazlandırmaya, Amerikalıların bomba taşıyan uçaklarına havaalanı inşa etmeye harcıyorlar.

Ozana sahip çıkan, yine şiirlerini adadığı insanlar, yurtiçindeki, yurtdışındaki işçiler, köylüler, aydınlar. Kendi insanları Hasan Hüseyin Korkmazgil'e arka çıkıyorlar, ozan bir an önce ayağa kalksın, yeni türküler düzsün diye ümutlu bir geleceğe.

Yüksel Arslan'ın çizgileriyle Hasan Hüseyin

Hasan Hüseyin Korkmazgil ile dayanışma eylemine katkıda bulunmak isteyenler, katkılarını aşağıdaki banka hesabına göndermelidirler:

Hasan Hüseyin Korkmazgil
Ziraat Bankası Kızılay Şubesi
69877 numaralı hesap

Kızılırmak

Bir oğlum olacak adı temmuz
uykusuz
korkusuz
beter mi beter
ben beynimi satarak yaşıyorum
o benden proleter

Bir oğlum olacak adı temmuz
karataşın göbeğinde aşk
karataşın göbeğinde barış
karataş çatladı çatlayacak
bende bitmeyen kavga
onda yeni başlayacak

bir oğlum olacak adı temmuz

ve belki de sütdişleri sürerken balaban
bir bursa şeftalisine
ay'dan kendi sesini dinleyecek
vahşi bir çiçek gibi açılmış gözleriyle

ben ki yalın ayak bastım kızgın dişlerine
açlığın
iri bir çizme gibi balkanlara
basarken faşizm
dağlarda silah atmışı sevdim
ben ki silah taşıdım gizli gizli
dünyanın bütün devrimlerine
boşuna dönmüyor bu rotatifler
boşuna bağırmıyor bu kara
boşuna dinlemiyor bu korku kapımızı

ÖZETLE

GEÇEN sayımızda **SOMUT** dergisi yöneticisi Erol Toy'un genel af isteyen yazısından ötürü 16 ay hapis cezasına çarptırıldığını haber olarak vermiştik. Bu kez de **SOMUT** dergisi Sıkıyönetim tarafından kapatıldı. Gerekçe: Nazım Hikmet'in OTOBIYOGRAFI şiirine dergide yer verilmesi.

YAZKO Çeviri dergisi Ocak ayı başından bu yana her ay çıkıyor. Dergi yayın yaşamına iki ayda bir çıkarak girmişti.

Tarih: 22 Ocak'84, **Saat:** 11.45 suları, **Yer:** Düsseldorf Sanat Müzesi, **Isı:** Sıfırın altında 7 derece, **Olay:** Picasso Heykelleri Sergisi
Türkiye'de "Somut" Haftalık Sanat Gazetesi kapatılmış. Federal Almanya'da 'somut' bir sanat olayı.

bir oğlum olacak adı temmuz
öfkede benden fırtına

sevgide deniz
ne samanyollarının ulu kervanları
susuzluğumun
ne kutupşafaklarında tanrılaşması
ilkelliğimin
temmuz gibi sıcak ve bereketli
temmuz gibi uçsuz bucaksız

bir oğlum olacak adı temmuz
dilinde en güzel sesi türkçemin
kulağı en yiğit şarkılarla delik
korkak bir merakla değil yıldızlı
karanlığı
vivaldiyi dinler gibi okuyup
anlayacak

boşuna bağırmıyor bu kara
boşuna dinlemiyor bu korku kapımızı
anamın aksütü gibi biliyorum ki
doğumsuz günlerde doğacak temmuz
doyumsuz günler görecek
hani şu hep andıkça sızlatan yüreğimizi
hani şu hep dalıp dalıp gittiğimiz andıkça
beklediğimiz beklediğimiz beklediğimiz
ve tam görecekken göçüp gittiğimiz
günler gibi günler
ama mutlaka

karataşın göbeğinde aşk
karataşın göbeğinde barış
karataş çatladı çatlayacak
ben direndim yorulmadım
o yorulup yıkılmayacak

Hasan Hüseyin

Nazım'ı müziklemek

Şanar Yurdatapan

Nazım'ı müziklemek, müzikle uğraşan herkesin hem gönlünde yatan, hem de gözünü korkutan bir iş. Çekiciliği kadar sorumluluğu da var.

"Acaba becerebilecek miyim?.. Onun şiirine en uygun müziği nasıl bulabilirim,hangi tür müzik kullanmalıyım? Ben yaptığımı beğensem bile acaba çevre nasıl karşılayacak, ne tepki gösterecek?"

Zaman zaman böyle kuşkular, teknik sorunlardan bile öne geçer. Oysa boğuşulacak teknik sorunlar hiç de küçük değil:

"Ah, müzik çok güzel olacak ama şiirin satırı 3 hece fazla... Burası ise eksik, bir hece daha istiyor!.. Harfine de dokunamayız ki... Keşke sağ olsaydı; belki müziği beğenir, gerekli değişikliği kendi eliyle yapabilirdi..."

Sadece Nazım'ın şiirinde değil, serbest vezinle yazılmış tüm şiirlerde aynı zorluk vardır müziklemeye çalışırken. Satırların birisi upuzun, hemen bir sonraki kısacık. Müzik cümlelerini onlara uydurmak tabii ki imkânsız değildir ama o zaman da, akılda kalması, tekrarlanması, öğrenilip hep birlikte söylenebilmesi çok çok güç bir müzik çıkar ortaya.

Bu noktada, **"Amacımızın ne olduğu"** sorusunu önce kendi kendimize cevaplandırmış olmak gerekiyor. Ben bu konuda şöyle düşünüyorum: **"Nazım'ın şiiri nasıl basit, açık, duru bir dille yazılmışsa, nasıl milyonlarca insan onun dizelerini atasözü gibi diline dolamışsa, müziklenmesinde de aynı hedefe yönelmeliyim. Öylesine basit ve duru bir müzik yapabilmeliyim ki aynen şiirin kendisi gibi dillere dolanabilsin, hatta müzikle desteklenen sözün etkisi bir kat daha artsın."**

Seçimi bu yolda yapınca arkası kendiliğinden geliyor. Demek ki basit ve **melodik** cümlecikler kullanmalıyım. Bu deyimle ne demek istediğimi, müzik terminolojisine dalmadan açıklamaya çalışacağım. (Ancak daha önce, bu yöntemin **tek doğru yöntem** olduğunu söylemek istemediğimi belirteyim. Nazım'ın şiirlerinden senfoni de yapılabilir -ve yapılmalıdır- şarkı da, oratoryo ya!.. Benden farklı dallarda aynı çalışmayı yürüten arkadaşlara ve çalışmalarına aynı derecede saygılıyım, benden farklı düşüncelerine de... Yalnızca benim düşüncem bu!) Şimdi ne demek **"Melodik"** müzik cümleleri?.

...Ağladığın duyulmasın,
Aldırma gönül aldırma,
Aldırma gönül, aldırma...

Hemen hepimizin ezbere bildiği bu satırları bir defa kendi kendinize tekrarlayın... her cümlecik aynı hece ve nota sayısında. Melodi de aynı makamın seslerinden merdiven basamakları gibi sırayla, hep aynı düzende inilmesinden oluşmuş. Kısacası bir ucundan başlayınca arkasını getiriveriyor dinleyici.. Haydi şimdi de -ilk aklıma gelen- bir dizesine bakalım Nazım'ın:

...Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür,
ve bir orman gibi kardeşçesine,
bu hasret bizim!..

Daha ilk bakışta görülüyor ki, aynı paralel müzik cümleciklerini, aynı rahatlıkla ve kolaylıkla kuramıyoruz serbest vezinli şiirlerde. Vezin konulardan yalnızca bir tanesi, diğerlerine dalıp kaybolmayalım. (Bu işi müzisyenler aralarında tartışsınlar.) Ama **"Hangi müzik türleri kullanılmalı"** sorusu, üzerinde çok tartışılan bir nokta.

Bunu düşünürken gene aynı noktadan hareket etmek en doğrusu gibi göründü bana: **"Nazım şiirinde hangi türleri kullanmış? Nerede ve ne amaçla?."** Bu soruya bulduğum cevap şu oldu: **"Yeri geldiğinde her türü kullanılmış, hiç çekinmeden. Tabii büyük bir ustalıkla ve tam yerinde yapmış bu işi. Bu da onun şiirine bambaşka bir çok renklilik kazandırmış."** İşte birkaç örnek:

".. ve terden ve toz-dumandan ve
sinekten geçilmez
yaz gelip de Erzurum'da bastı
mıydı sıcaklar!.."

Dümdüz okunurken bile, o yöre halk müziğinin ritmini duyabiliyoruz. Ister istemez öyle bir müzik canlanıyor kulağımızda.. Veya Şeyh Bedrettin Destanı'nın **"Osmanlı Şehzadesini"** anlatan satırlarını hatırlayın. Vezniyle de, diliyle de kulağımızda divan müziğini yankılatmıyor mu?.. Veya **"2. Dünya Savaşı Senfonisi"**ni okurken koskoca bir orkestradan haşmetli bir senfoni dinler gibi olmuyor muyuz?..

Benim de vardığım sonuç bu oldu işte.. Nazım, bir sahneyi canlandırırken, yazının her türünü nasıl özgürce kullanılmış, biz de onu müziklerken aynı özgürlükle kullanmalıyız müzik türlerini de, sazlarını, ritmlerini, melodilerini de.. Ama aynı güzelliği bir daha yaratabilmek için, en az onun kadar sorumluluk duyarak.

Nazım uluslararası bir şair. Şiirleri birçok dile çevrilmiş, birçok ülkede, bir çok dilde okunuyor, söyleniyor, pankartlara yazılıyor koskoca harflerle:

Leben, einzeln und frei wie ein Baum
und brüderlich wie ein Wald,
ist unsere Sehnsucht!..

Bu cümleleri hangi müzik dilinde müzikleyelim ki başka dillerde de güzelliğini kaybetmesin?.. Onun uluslararası diline, en az o kadar uluslararası bir müzik giydirmek gerek diye düşünüyorum. Haksız mıyım?

yayın yaşamına iki ayda bir çıkarak girmişti.

"GARİP" şiir akımının üç öncüsünden biri, ozan Oktay Rifat, bu kez de başka bir sanat alanındaki yapıtlarını sergiliyor. Eskidenberi resim çalışmaları yapan Oktay Rifat, sergi açmak için kendi deyimiyle, **"çalışmalarının resim haline gelmesini"** beklemiş. Şiirinde bol bol imgeye yer veren ozanın resmi ile şiiri arasında doğal bir bağ var. O açıdan resimleri **"soyut resim"** niteliğinde. Yer yer gerçeküstücü öğeler olmasını kendisi de bir devir Picasso'ya çok öykünmüş olmasına bağlıyor. 25 tablodan oluşan sergi Istanbul'da 9 Şubat'a dek sürecek.

Serpil Yeter

SERPİL Yeter 14 Ocak günü Batı Berlin'de bir resim sergisi açtı. Sergi Pazar günleri dışında hergün 14.00-18.00 arasında Karl Marxstr. 141 adresinde Galerie im Saalbau'da 11 Şubat 1984'e kadar izlenebilir.

PARİS'te son günlerde büyük bir dil fuarı açıldı. Dillerin öğretimi ve kullanılması uluslararası komitesinin (CIREEL) düzenlediği fuara UNESCO, uluslararası kültür kuruluşlar., yayınevleri, öğretim kurumları, kitabevleri katılıyor.
Bunların arasında Paris Kürt Enstitüsü de var. Standlarında çeşitli kitaplar, Kürtçe gramer, kasetler bulmak olası. Ayrıca video gösterisiyle Kürt ulusu üzerine çeşitli bilgiler veriliyor. Kürt dilinin gelişmesi açısından da yararlı bir girişim.

MARIA Faranturi ve Zülfü Livaneli 21 Şubat'tan itibaren 6 konser vermek üzere Paris Théâtre de Ville'de sahneye çıkacaklar.

Dünya Barış Konseyi barış güçlerine seslendi:

Barış hareketinin ana görevi Reagan'ı durdurmak

Türkiye Postası

15 GÜNLÜK GAZETE SAYI: 24, 10 ŞUBAT 1984

- **Dünya Barış Konseyi toplantısında, Reagan yönetiminin izlediği saldırgan politika sonucu dünyada askersel tehlikenin arttığı belirtilerek, şimdi barış hareketinin daha da güçlendirilmesi gerektiği vurgulandı.**

21-24 Ocak günleri Batı Berlin'de 80 ülkeden 250 kadar delegenin katılımıyla toplanan Dünya Barış Konseyi, dünyanın Ikinci Dünya Savaşı sonrası dönemin en tehlikeli günlerini yaşadığını, barışın olağanüstü tehlikeye girdiği değerlendirmesi ile tüm dünya barış güçlerine bir çağrı belgesi yayınladı. Belgede, önümüzdeki dönemin barış mücadelesi açısından hedefleri belirlendi, dünya barış güçleri Batı Avrupa'ya yeni atom roketlerinin yerleştirilmemesi ve yerleştirilmiş olanların geri çekilmesi için aktif olarak mücadele etmeye çağrıldı.

Uluslararası ilişkiler krizde

Dünya Barış Konseyi toplantısında yapılan değerlendirmelerde uluslararası ilişkilerin tümüyle derin bir kriz yaşadığı, Avrupa'da yeni atom roketlerinin yerleştirilmesinin diğer silahsızlanma görüşmelerini de olumsuz yönde etkilediği; yeni ve tehlikeli bir silahlanma turunun başladığı; roketlerin tüm dünya halkları ve özellikle geri kalmış ülkeler açısından büyük tehlikeler oluşturduğu üzerinde duruldu. Reagan yönetiminin uluslararası terörizmi küçücük Grenada adasının işgaline kalkışacak, Nikaragua'da ilan edilmemiş bir savaşı sürdürecek, Lübnan'da saldırganlığı devam ettirecek, Güney Afrika'da ırkçı rejimle işbirliği içinde genç cumhuriyetleri çökertecek bir devlet politikası haline getirdiği saptaması yapıldı.

Tehlike nereden geliyor?

80 ülkeden gelen barış savaşçıları, **"bu koşullarda yerküremizde yaşamı korumaya çalışanlar için askersel tehlikenin kimden ve nereden geldiğini bilmek, bu tehlikeye karşı nasıl savaşılacağından daha da önem kazanmıştır"** dediler. ABD ve Sovyetler Birliği'nin dünyada savaş tehlikesini yaratmakta eşit sorumluluk taşıdığı tezinin yanlış olduğunu, sorunu böyle ele almanın barış savaşımını zayıflattığını ve

barış savaşımı içindeki insanları yanılttığını ortaya koydular. Dünyada askersel tehlikenin artmasının başlıca sorumlusunun Reagan yönetiminin izlediği saldırgan politika olduğunu vurguladılar.

Bu saptamalardan hareketle Konsey, dünya barış hareketinin, **"Modern savaş kışkırtıcılarının simgesi olan Reagan'ı durdurmak mümkün müdür?"** sorusu ile karşıkarşıya olduğunu belirledi.

Dünya Barış Konseyi, barış hareketinin şu anda vardığı noktadan geri döndürülemeyeceğini belirterek, bu soruyu şöyle yanıtladı: **"Günümüzün temel görevi Reagan'ı durdurmaktır. Birlikte çalışarak ve dayanışarak, barış hareketine yeni bir ivme kazandırarak Reagan'ı durdurmak mümkündür."** Dünya Barış Konseyi ancak tüm ülkelerin barış güçlerinin ortak çabalarıyla seslerini yükseltmeleri sonucunda, hükümetlerin bu sese kulak vereceğini düşünmektedir.

DBK'nın kararlarına göre:

Reagan'ı durdurmak ne demektir?

BATI Avrupa'ya şimdiye dek yerleştirilmiş atom roketlerinin sökülmesi ve yenilerinin yerleştirilmesi demektir.

DOGU'da ve Batı'da roketler yerleştirilmezden önceki duruma dönülmesi ve atom silahlarının sınırlandırılması görüşmelerinin dürüst bir biçimde devamı için gerekli koşulların yaratılması demektir...

TÜM nükleer silah depolarının dondurulması demektir.

AVRUPA'da ve dünyanın diğer yerlerinde atom silahlarından arındırılmış alanların yaratılması demektir...

NÜKLEER silahların denemelerinin tümüyle yasaklanması demektir...

BIRLEŞMIŞ Milletler'in ve Unesco'nun nükleer silahlara karşı kararlarının uygulanması demektir.

ABD'nin Lübnan'a müdahalesine ve Suriye'yi tehdidine son vermek, Filistin sorununu adil bir çözüme

---

kısa kısa...kısa kısa kısa kısa... kısa kısa..

El Salvador'da zafer günleri yakın mı?

Yaklaşık dört milyon nüfuslu Orta Amerika ülkesi El Salvador'da, Ocak başında **Farabundo Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi (FMLN)**'nin cunta ordusuna karşı silahlı mücadelede önemli başarılar elde etmesi ve kesin ele geçirilemez diye nitelenen bir askeri garnizonu elde edip, 200 kadar askeri safdışı etmesi, cunta rejiminin içinde bulunduğu bunalımı büsbütün derinleştirdi. Ülke içindeki gerici rejim ve Pentagon stratejistleri halk kurtuluş hareketinin zaferine kesin gözüyle bakarlarken, cunta rejiminin tamamiyle çökmesi olasılığı arttığı ölçüde, ABD'nin askersel müdahale hazırlıklarının da yoğunlaştığı bildiriliyor. Çaresizlik içindeki cuntanın sokaklardan gençleri zorla toplayıp askere almaya zorladığı, son bir ay içinde 600 gencin bu uygulamaya tabi tutulduğu açıklandı.

Öte yanda bugün El Salvador'da ülke topraklarının üçte biri **FMLN**-nin denetimi altında olup, 250 bin kişi bu topraklarda yaşıyor. Bu bölgelerde halkın yaşam düzeyini yükseltmeye yönelik programlar uygulanmaya, yerel halk temsilciliklerinin yönetiminde çocuklara haftada üç kez parasız süt dağıtılmaya, bazı temel yiyecek maddelerinin üretimi arttırılmaya çalışılıyor.

Moral verme gezisi

ABD Dışişleri Bakanı George Shultz 31 Ocak'ta Orta ve Güney Amerika'da, özellikle diktatörlerin iktidarda olduğu ülkelere sekiz gün sürecek bir seyahata çıktı.

Shultz ilk önce El Salvador'daki diktatör Magana ve faşist Arena Partisi lideri D'Aubuisson ile görüştü ve F. Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi (FMLN)'e karşı kullanılmak üzere askeri yardımını arttırarak devam ettirmeyi garanti etti.

Öte yanda ABD, Guatemala'daki askeri terör rejimini de ülkedeki halk kurtuluş hareketine karşı kullanılmak üzere silah verecek. Iki devlet arasındaki anlaşma Guatemala ordusu-

Pinochet kalesine çekiliyor

Şili'deki faşist cuntanın başı

NATO ve ABD açısından da önemli bir soru...

Wörner mi kalsın

ve Suriye'yi tehdidine son vermek, Filistin sorununu adil bir çözüme bağlamak ve Ortadoğu'da barışı sağlamak demektir.

KIBRIS'ta Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarının uygulanması demektir.

ORTA ve Latin Amerika'da ABD'nin saldırganlığına ve ülkelerin iç işlerine karışmasına son vermek demektir.

GÜNEY Afrika ırkçı rejiminin saldırgan politikasının desteklenmesine son vermek demektir.

DÜNYADA silahlara harcanan kaynakların işsizliğe, açlığa, cahilliğe, gelişmemişliğe son vermek için kullanılması demektir...

UZAYIN askeri amaçlarla kullanımının yasaklanması demektir.

NATO ve Varşova Paktı ülkeleri arasında karşılıklı olarak askersel güce başvurmama anlaşmalarının imzalanması demektir.

BASRA Körfezi'nde, Hint Okyanusu'nda ve Kore yarımadasında yapay gerginlikler yaratılmasının engellenmesi demektir.

BAGLANTISIZ ülkeler hareketinin silahsızlanma yönündeki önerilerinin desteklenmesi demektir.
desteklenmest demektir.

Wörner mi kalsın, Kiessling mi gitsin ?

- **Wörner'in görevde kalmasıyla, olayın, Federal Almanya'da NATO roketler kararının uygulanmasını rizikoya sokucu bir biçimde gelişmesi de engellendi**

NATO generallerinden Kiessling'in ordudan atılması olayı, Federal Almanya Savunma Bakanı Wörner'in iddialarının hiçbirini ispatlayamayışı ve olay konusunda ciddi kanıtlar elde edilemeyişi sonucunda, Wörner'in istifasının istenmesi şekline dönüştü. Ancak geçtiğimiz günlerde Başbakan Kohl, Wörner ve CSU Başkanı Strauss ile yaptığı uzun görüşmeler sonucunda Wörner'in makamında kalmasına karar verdi. Bu karara göre Wörner'in Kiessling'e bir özür mektubu vermesi ve haklarını iade etmesi gerekiyor.

Bilindiği gibi generalin ordudan atılması başından beri Avrupa'daki NATO kuvvetleri Başkomutanı Rogers ve Federal Alman askeri istihbarat örgütü **MAD** tarafından uygulanmaya konmuştu. Rogers ile Kiessling arasında ABD füzelerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesi konusunda görüş ayrılıklarından kaynaklanan anlaşmazlıklar olduğu bilinmekle birlikte, burjuva basını olayın bu yönünü örtbas etti ve çarpıttı.

Şimdi ise Kohl hükümeti zaten bir süre sonra emekliye ayrılacak olan Kiessling nedeniyle Wörner'in istifasına yol açılmasını engelleyerek, ABD'ye de roketler politikasının uygulanacağı konusunda olumlu sinyal vermiş oldu. Bilindiği gibi Wörner, Federal Almanya'da Pentagon planlarının kararlı uygulayıcısı olarak ABD açısından büyük önem taşıyor. Kohl hükümeti, olayı bu şekilde çözümlemekle, ne bakanı Wörner'i temize çıkardı, ne de olayın skandal olmadığı konusunda kamuoyunu ikna edebildi. Sadece olayın büyümesi, ABD-Federal Almanya ilişkilerini gerginleştirici ve Batı Avrupa'da NATO roketleri kararının uygulanmasını rizikoya sokucu biçimde gelişmesi engellenmiş oldu.

Çevik Güçler' in Kıbrıs'daki Geçitkale havaalanından yararlanması planlanıyor

KKTC de ABD'ye Ortadoğu için kolaylık gösterme hazırlığında

Bundan bir süre önce Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Dışişleri ve Savunma Bakanı N.Münir Ertegün'ün Ankara'da Ingilizce olarak yayınlanan **"Turkish Daily News"** gazetesine verdiği özel demeçte, Türkiye'nin ABD'ye Ortadoğu konusunda sağladığına benzer kolaylıkların KKTC'de de uygulanabileceğini söylediği Kuzey Kıbrıs'ta çıkan **Yeni Düzen** gazetesinde de yeraldı. Ertegün demecinde ABD'ye ne gibi kolaylıklar sağlanacağının ayrıntılarına girmemekle birlikte bu politikanın Türkiye ile sıkı bir işbirliği çerçevesinde yürütüleceğini belirtmişti.

Ertegün'ün demeci, Federal Almanya'nın **Frankfurter Allgemeine** ve **Die Zeit** gazetelerinde sözü edilmiş olan Kuzey Kıbrıs'daki Geçitkale askeri havaalanının ABD Çevik Güçleri tarafından kullanılacağı konusunu tekrar gündeme getirdi. Kuzey Kıbrıs'taki muhalefet partileri Toplumcu Kurtuluş Partisi ve Cumhuriyetçi Türk Partisi yöneticileri bu konuda verdikleri demeçlerde ABD'ye bu tür olanaklar sağlanmasının Ortadoğu'da anti-emperyalist güçlere karşı açık bir tavır olduğunu söyleyerek, bu konudaki her girişimin karşısında yer alacaklarını belirtti. ler.

Öte yanda ABD'nin Lübnan'a yöneltiği saldırıların yakın bir ülkeden takviye görmeyi gerektirmesi, Türkiye'nin ABD'ye bu yönde sağladığı kolaylıklar, Türkiye'nin Ortadoğu'da gerici Arap ülkeleriyle yeni askeri pakt girişimleri birlikte düşünüldüğünde Kuzey Kıbrıs'ın Geçitkale Havaalanı'nın da Ortadoğu'da ABD saldırılarına kolaylık sağlama amacıyla kullanılması olasılığını arttırıyor. ABD savaş gemilerinin Şubat ayı başından itibaren tekrar yoğun bir şekilde bombalamaya başladığı koşullarda Kuzey Kıbrıs'ın önemi ABD açısından büsbütün artmış bulunuyor. Bu durumda başlangıçta Kuzey Kıbrıs'da ayrı bir devlet ilanına karşıymış gibi görünen Reagan yönetiminin, bugün Denktaş kliğine karşı hayırhah bir tavır alması ve Denktaş'ın sahte barış çağrılarını soruna çözüm getirmeye yönelik girişimler olarak övmesi de bu açıdan anlam kazanıyor.

Şili'deki faşist cuntanın başı Pinochet'in kendisi için büyük bir şato yaptırmakta olduğu bildiriliyor. Ülkenin tüm inşaat harcamalarının yüzde beşinin bu şatoya ayrıldığı ve yapının şatodan çok modern bir savunma kalesi olarak planlandığı belirtiliyor. Şatoda büyük yeraltı sığınakları, silah depoları, yedek yiyecek depoları olacak ve çok sayıda asker bulundurulacak. Bu hazırlıklar pek çok politik gözlemciye, **"Pinochet son savunmasına mı hazırlanıyor?"** sorusunu sorduruyor.

ki anlaşma Guatemala ordusunun, Honduras'da devrimci Nikaragua'ya karşı hazırlanan savaşda yer almasını öngörüyor.

Honduras ve ABD orduları geçtiğimiz yılın Ağustos ayından beri Nikaragua'da karşı devrimi gerçekleştirmek amacıyla sürekli olarak ortak manevralar yapıyorlar. 1984 yılında yapılacak olan manevralara Guatemala ve El Salvador orduları da katılacak.

Reagan yine başkan adayı

ABD Devlet Başkanı Reagan'ın sonbaharda yapılacak olan cumhurbaşkanlığı seçimleri için bu yıl da adaylığını koyduğu resmen açıklandı. Reagan kongreye sunduğu raporda ABD'nin ekonomik ve askersel bakımdan güçlü durumda olduğunu ileri sürdü ve ayrıca yeni hazırlanan tüm silahlanma programlarının da hızla gerçekleşmesi gerektiğini vurguladı. İşsizliğin önlenmesi, enflasyonun düşürülmesi gibi konularda tek söz etmeyen Reagan, Ortadoğu'da, özellikle Lübnan'da ABD askersel varlığının sürdürülmesini savundu.

Ocak ayı sonunda Reagan yönetiminin yayınladığı bir rapora göre ABD, bu konudaki Birleşmiş Milletler kararlarına rağmen, Güney Afrika'daki ırkçı rejimle çok yönlü işbirliğini sürdürüyor. Washington yönetimi 1981-1983 yılları arasında ırkçı rejime 28,3 milyon dolarlık silah ve savaş malzemesi sattı.

Federal Almanya'da 500 kent ve köyde barış gösterileri yapıldı

Hitler'in erke gelişinin 51. yıldönümü olan 30 Ocak Pazartesi günü Federal Almanya'nın 500 kent ve köyünde ülke topraklarına yeni ABD roketlerinin yerleştirilmesine karşı protesto gösterileri yapıldı. Ikinci Dünya Savaşı'nın hazırlıklarının başlatıldığı bu tarih, bir daha Alman topraklarından bir dünya savaşı başlatılmaması talebini vurgulamak amacıyla 2. Ulusal Barış Haftası'nın başlangıç günü olarak özellikle seçildi. Yapılan gösteriler, yürüyüşler, salon toplantıları ve mitinglerde, ülke topraklarına Pershing-2 ve Cruise roketlerinin yerleştirilmesinin derhal durdurulmasını, yerleştirilmiş olan roketlerin sökülmesi talep edildi ve hareketin birliği üzerinde duruldu. Aynı amaçla Batı Berlin'de 90 yüksek okul öğretim üyesi bir günlük grev yaptılar.

Gösterilere omuz omuza katılan sendikalar, kilise temsilcileri, gençlik ve kadın örgütleri, sosyal demokratlar, komünistler, "roketler yerine yeni işyerleri" talebini de dile getirdiler. Eylemlerde daha güçlü çıkışlar yapabilmek için sendikal hareket, barış hareketi ve anti-faşist hareketin birlikteliğinin önemi vurgulandı.

Üç ayrı ülkeden üç barış savaşçısı Türkiye Postası'nın sorularını yanıtladı

Barış savaşımında nasıl daha güçlü ve daha etkin olacağız ?

Bir eski cumhurbaşkanı: Costa Gomes

•

ABD'den bir belediye başkanı: Gus Newport

•

Devrimci Küba'dan bir barış savaşçısı: Del Cristo

Türkiye Postası **21-24 Ocak günlerinde Batı Berlin'de toplanan Dünya Barış Konseyi prezidyum üyesi ve örgütün başkan yardımcılarından ABD Berkeley kenti Belediye Başkanı** Gus Newport, **Portekiz eski devlet başkanlarından** Costa Gomes, **Küba Barış ve Halkların Egemenliği Hareketi başkanı** Severo Aquirre del Cristo **ile görüşme olanağı buldu. Kendi ülkelerindeki barış hareketi üzerine bilgi veren barış savaşçıları, önümüzdeki dönemde barış hareketini bekleyen görevler, hareketin daha güçlü ve etkin eylemlere yönelmesi konusundaki görüşlerini de aktardılar. Ayrıca** Türkiye Postası **kanalıyla Türkiye demokrasi ve barış güçlerine zorlu mücadele günlerinde başarı dileklerini ilettiler.**

Küba'yı savunmak, barışı korumak demektir

Severo Aquirre del Cristo Küba'da barış ve halkların egemenliği hareketi başkanı. Iki yıl kadar önce de Dünya Barış Konseyi başkan yardımcılığına seçilmiş. Şu anda 70 yaşının üzerinde olan del Cristo eski bir barış savaşçısı. Ikinci Dünya Savaşı'nda Nazi faşizmine karşı oluşturulan anti-faşist koalisyonda aktif olarak savaşmış. 1949-1950'lerde başlayan ABD ve Ingiltere'nin başını çektiği soğuk savaş döneminde de barış güçleri içinde çalışmış. Veterinerlik eğitimi yapmış bir tarım uzmanı olan del Cristo'nun ayrıca ülkesine bu alanda büyük emeği geçmiş, uzun yıllar Havana Üniversitesi'nde tarım fakültesi'nde profesör olarak çalışmış.

Türkiye Postası: Küba halkı ülkesini ve devrimini savunmakla barışı savunmayı nasıl birleştiriyor?

S.A. Cristo: Bildiğiniz gibi ülkemiz Küba ABD'den sadece 90 km. ötede ve sürekli ABD'nin saldırı tehdidi altında bir ülke. Sosyalist Küba bölgede ABD'yi rahatsız ediyor. CIA sürekli olarak bölgemize ajanlar sokulmasını örgütlüyor. Bu durumda bizim ülkemizin bağımsızlığı ve sosyalist gelişmenin devamı için barış kaçınılmazdır. Böylece Küba'yı korumak ile barışı korumak birbirinden ayrılmıyor. **Biz Küba'da barış için, bölgede barış için ve aynı zamanda dünya barışı için çalışıyoruz.** Küba halkını ABD emperyalizminden gelecek saldırılara karşı ve dünya barışını korumak için uyanık tutma çabası içindeyiz. Bu çalışma içinde halkımızı yeni ABD roketlerine karşı uyanık tutmanın da önemli yeri vardır. Çünkü roketler başta Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler olmak üzere tüm dünya halkları için tehlike oluşturuyor. Biz mesafe olarak Avrupa'dan uzakta olduğumuz için orada olanlar bizleri etkilemeyecek, bize birşey olmayacak diyemeyiz; bir nükleer savaş tüm dünya halklarını etkileyecektir.

Öte yanda, ulusal kurtuluş savaşı veren, ya da emperyalizmin tehdidi altındaki halklarla dayanışma çalışmaları da ülkemiz barış hareketinin önemli bir faaliyet alanını oluşturur. Barış Komitemiz, Filistin ve Lübnan halklarıyla dayanışma, Orta Amerika'daki yurtsever güçlere destek olmak için diğer yığın örgütleriyle, gençlik ve kadın örgütleri, köylü örgütleri ve sendikalarla işbirliği içinde toplantılar düzenler, mitingler yapar; bu konularda halkı canlı tutar.

Türkiye Postası: ABD'nin Orta Amerika'da saldırganlığını arttırdığı ve bu bölgedeki ülkelerin toplumsal çatışmalarından Küba'yı sorumlu tuttuğu koşullarda, Küba ile ABD arasında politik bir diyalog kurulması olanaklı mıdır?

S.A. Cristo: Küba, Orta Amerika'da barışçıl, adaletli çözümlerden yanadır. Bunun için ABD ile diyaloğa hazırdır. Ancak şu anda Reagan yönetimi diyalog diye ortaya her çıkışında kendi görüşlerini empoze etmeye çalıştığından, diyalog kurmak mümkün olmamaktadır. Cenevre'deki silahsızlanma görüşmelerinde bu böyle oldu; Orta Doğu'da, Latin Amerika'da, Afrika'da her yerde bu böyledir. **Bu koşullarda iki ülke arasında diyalog biz istemediğimiz için değil, diyalog için her iki tarafın da gönüllülüğü gerektiğinden kurulamayacaktır.**

Türkiye Postası: Bu durumda Orta Amerika'nın yakın geleceğini nasıl görüyorsunuz?

S.A. Cristo: Ilk önce şunu söyleyeyim, yakın gelecek en başta halkın mücadelesine ve direncine bağlıdır. Küba açısından ele alırsak ülkemiz iki önemli görevin altından kalkmıştır: Bunların biri ekonomi ve bilim alanında üretim, diğeri ise ülkenin ve devrimin korunmasıdır. Bu iki görev elele yürümektedir. Uzun yıllar baskı altında yaşayan insanlarımız ilk defa devrimle özgürlüklerine kavuşmuşlardır, ilk defa karınları tam doymuştur. Bundan ötürü de ABD'den bir tehdit olduğunu bilmekle birlikte bundan, korkmamaktadırlar. **"Gelirlerse, görecekleri de var diyebilmektedirler".** Bunun için de Küba hiçbir zaman bir Grenada olmayacaktır. Öte yanda Nikaragua halkı da bilinçlenmiştir ve artık kendi kaderini tayin edebilecek durumdadır. Onların da yenileceğini sanmıyorum. El Salvador'da ise uzun yıllardır gerici güçler ABD doları, ABD ajanları ile ülkeyi yönetiyorlar. El Salvador sefalet ve baskı ülkesi. Bunların ortadan kalkması kolay olmamakla birlikte El Salvador halkı da mücadelesi ile önemli başarılar kaydetmiştir. Dolayısıyla geleceğe yönelik gelişmeler açısından iyimser olduğumu söyleyebilirim.

Bu durumda bizim ülkemizin bağımsız-lığı ve sosyalist gelişmenin devamı için

düzenler, mitingler yapar. Bu konularda halkı canlı tutar.

nun için ABD ile diyaloga hazırdır. Ancak şu anda Reagan yönetimi diyalog diye

tarafın da gönüllülüğü gerektiğinden kurulamayacaktır.

gelişmeler açısından iyimser olduğumu söyleyebilirim.

Gençliği barışçı düşüncelerle yetiştirmemiz gerek

1974'de Portekiz'deki faşist rejimin devrilmesinde rol oynayan generaller arasında yeralan ve anti-faşist, demokratik devrimin ilk yıllarında devlet başkanlığı da yapan Costa Gomes, 1976'da ordudan emekli olduktan sonra aktif olarak barış hareketine katılmış ve Dünya Barış Konseyi başkan yardımcılığına seçilmiş. Ancak Francisco da Costa Gomes üst rütbeli bir asker iken de her zaman sorunların barışçıl diyaloglar yoluyla giderilebileceğini savunmuş. Hiroşima'ya ilk atom bombası atıldıktan sonra dünyanın artık bir savaşa daha katlanamayacağını, pekçok kişi gibi gören Gomes, atom silahlarına sahip iki güç arasındaki bir çatışmanın dünyanın sonunu getireceği, bundan sonraki savaşlarda kazanan ve kaybeden olmayacağı düşüncesinden hareketle barışı savunuyor.

Türkiye Postası: ABD ve Sovyetler Birliği arasında bir süre önce kesilmiş olan silahsızlanma görüşmelerinin tekrar başlaması konusunda ne düşünüyorsunuz? Bu sizce olanaklı mı?

C. Gomes: Benim görüşüme göre Sovyet halkı da, Amerikan halkı da savaş istemiyor. Dünyada hiçbir halk savaş istemiyor. Savaşı engellemenin, çeşitli sorunları halletmenin tek yolu ise diyalog kurmak... Bunun için bu görüşmelerin başlaması ve karşılıklı bir diyalog ortamının mutlaka yaratılması gerekiyor. Savaşı önlemenin daha iyi bir yolunu bulabilirsek onu uygularız. Ancak bu noktada yuvarlak bir masanın etrafına oturup karşılıklı görüşmelere başlama dışında bir yol görmüyorum. Bence bu, anlaşma sağlanması yönünde **ilk ama gerekli adımdır.**

Türkiye Postası: Önümüzdeki dönemde dünya barış hareketini dünyada ve ülkenizde ne gibi görevler bekliyor?

C. Gomes: Batı Avrupa'ya yeni ABD roketlerinin yerleştirilmeye başlanmasının ardından önümüzdeki dönemde barış hareketinde yeni taktikler bulmak, hareketi daha da güçlendirmek, şimdiye dek denenmemiş bazı eylem biçimlerine girişmek gerekiyor. Taktikler derken de özellikle yeni birtakım grupların barış hareketine daha aktif katılmasından söz ediyorum. Bunların başında da işçiler ve gençler geliyor. Hiç kuşkusuz sadece fabrikalarda çalışan işçiler değil, entellektüel işlerde çalışan kafa emekçilerinden de söz ediyorum.

Örneğin Portekiz'de biz barış hareketi içine özellikle üç grubu katmaya çalışıyoruz. Bunlar işçiler, kadınlar ve gençliktir. Bunlardan büyük bir grup olan ve barış hareketini iyi tanıyan gençliği barışçıl düşüncelerle eğitmek sorunu önümüzde duruyor.

Türkiye Postası: Gençliğin nasıl eğitileceği konusunda neler düşünüyorsunuz?

C. Gomes: Gençliğin barış hareketi içinde yer alabilmesi için eğitim sisteminin içine barış konularının entegre edilmesi, gençliği yetiştiren eğiticilerin de bu sorunları kavramaları, yani en başta eğitimcilerin bu konudaki yaklaşımlarının değiştirilmesi gerekiyor. Okullarda, eğitim sistemi içinde barışı işlemenin belki en yavaş, ancak en garantili yol olduğuna inanıyorum.

Hiç savaş yaşamamış bir halka savaşı anlatmak

ABD Barış Komitesi üyesi ve Dünya Barış Konseyi Başkan Yardımcılarından Gus Newport, ABD'de California eyaletinin Berkeley kenti belediye başkanı. Belediye başkanlığına ilk kez 1979'da seçilen Gus Newport 1983 seçimlerinde tekrar aynı göreve getirilmiş. Newport'un, insan hakları ve ırkçılığa karşı bir aktivist olarak çalışmaları ise 20-25 yıl öncesine gidiyor. Newport, 1960'da ve Vietnam Savaşı sırasında insan hakları örgütünde ve savaş karşıtı örgütlerde aktif görev yapmış.

Türkiye Postası: ABD'deki barış hareketi yığınsal bir hareket midir, içinde belirli kesimlerin önemli rol oynadığından söz edilebilir mi?

G. Newport: ABD'deki barış hareketinin genel olarak bir yığın hareketi olduğunu söyleyebiliriz. İçinde kadınların ve özellikle de çalışmayan kadınların önemli rol oynadığı bir hareket... Burada hemen ABD'de kadınların savaş ve barış sorunlarıyla çok daha ilgili ve bu konularda duyarlı olduklarını son seçim sonuçlarının gösterdiğini belirteyim. Eğer istatistikler doğru ise, Reagan'ın oylarının yüzde 99'u erkeklerden, sadece yüzde bir kesimi kadınlardan geldi. Ayrıca ABD'de kadınların tarihsel olarak barış hareketi içinde aktif oldukları da bir gerçek. Öte yanda altı çizilecek bir özellik de son yıllarda barış hareketine işçilerin ve özellikle işsizlerin katılımının artması. Bu yeni bir olgu. Yüksek silahlanma harcamaları sonucunda işsizliğin artması ve insanların yaşam düzeyinin sürekli düşmesi çalışan yığınların bu iki olay arasında ilişki kurmalarına yol açıyor. Bilindiği gibi Reagan ilk iki iktidar yılında silahlanma harcamalarını 110 milyar dolar arttırırken, sosyal programları 80 milyar azalttı. Bunun somut sonuçlarını çalışan yığınlar yaşıyorlar. Dolayısıyla bu kesimleri eğitmek ve onları barış hareketine katmak daha kolay oluyor.

Türkiye Postası: Barış eylemlerine katılımın Avrupa'daki kadar yüksek olduğunu söyleyebilir misiniz?

G. Newport: Amacımız her zaman daha çok insanı harekete katmak ve en geniş yığınları bilgilendirmektir. Bunun için çeşitli biçimlerdeki eğitim çalışmalarıyla özellikle yığınsal işsizliğin kötü sonuçlarını yaşayan insanları hareket içinde aktifleştirmeye uğraşıyoruz. Eğitim seminerleri, mitingler, basın-yayın çalışmaları dışında, silah tekellerine malzeme üreten depolar, işletmeler, laboratuarlar önünde de protesto gösterileri yapılıyor. Geçen yıl California'da bir laboratuar önünde yapılan böyle bir gösteri sonucu birkaç bin kişi hakkında dava açılmıştı; bu dava hala sürüyor. Önümüzdeki Haziran ayı içinde de böyle gösteriler yapılacak. Ancak bu gösterilerin hiçbirinin Avrupa'dakiler kadar büyük olmadığını söyleyebilirim. Bunun nedeni ABD halkının topraklarında hiç savaş yaşamamış oluşudur. Hiç savaş yaşamamış bir halka savaşın dehşet verici sonuçlarını kavratmak ve harekete geçirmek zor! Utanılacak bir düşünce ama neredeyse insanın keşke yaşasaydık da, daha iyi anlayabilseydik diyesi bile geliyor.

Türkiye Postası: Yeni ABD atom roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmeye başlaması barış hareketini ne yönde etkiledi? Şimdi neler yapmak gerekiyor?

G. Newport: Roketlerin yerleştirilmeye başlamasının bazı kesimlerde ve kişilerde umutsuzluklar yarattığını söylemek mümkün. Örneğin biz, roketlerin Ingiltere'ye getirilmesinden kısa bir süre önce erteleme talebinde bulunduk ve konunun ABD Kongresi'nde tekrar gözden geçirilmesini istedik. Ancak bunu Kongre'ye götürecek yeterli sayıda parlamenter bulamadık. Buna karşın ABD'de Kasım'da yapılacak seçimler öncesinde dağınık barış girişimlerinin ve barışla ilgili tüm grupların biraraya gelerek yeni bir örgütlenmeye gideceklerine inanıyorum. Daha şimdiden 200 kadar barış grubu ortak çalışma yapmayı sağlayabildiler. Seçimler öncesinde büyük gösteriler yapıp, barışın sağlanması için Reagan'ı devirmekten başka çıkar yol olmadığını herkese göstermek istiyoruz.

Türkiye Postası: ABD'nin Türkiye'ye Cruise roketleri yerleştirme planları konusunda ne diyorsunuz? Bu mümkün mü?

G. Newport: ABD'nin Batı Almanya, Italya, Ingiltere'den başka ülkelere de atom roketleri yerleştirme planları vardır. Pentagon, ABD üslerinin olduğu her yere roket yerleştirme planları yapmaktadır. Öte yanda Reagan yönetimi bir NATO müttefiki olarak Türkiye'ye güvenmekte ve desteklemektedir. Kuzey Kıbrıs'da bağımsızlık ilanına ilişkin olarak aldığı tavırla da bunu göstermiştir. ABD her zaman demokratik ülkelere destek verdiğini söylemekte, ancak hep de faşist rejimleri desteklemektedir. Eğer bugün roketlerin yerleştirilmesini Batı Avrupa'da durduramazsak, Türkiye'nin de yeni hedefler arasında yer alacağından hiç kuşkum yok.

"Konut Projesi"yle işçi dövizleri Türkiye'ye çekilmek isteniyor

Emekçiler için ev umudu bir başka bahara kaldı

- **Özal Hükümeti tarafından Büyük Millet Meclisi'ne sunulan Konut Yasa Tasarısı'nın temel esaslarının Dünya Bankası tarafından hazırlandığı ortaya çıktı.**
- **Yasa'nın ana hükümleri, emekçinin ve dar gelirli ailelerin konut sahibi olmalarını olanaksız kılıyor. Çünkü, konut sahibi olabilmek için 1,5-2 milyon lira peşin para yatırmak ve ayrıca da, 15-20 yıl boyunca ayda 40-60 bin lira arasında borç ödemek gerekiyor.**

ENKA HOLDING'IN BAŞI ŞARIK TARA
Konut sektöründe yeni vurgunlar peşinde

Özal Hükümeti tarafından Büyük Millet Meclisi'ne sunulan **Konut Yasa Tasarısı**'nın temel esaslarının Düna Bankası tarafından hazırlandığı ortaya çıktı. Hükümetin iddiasına göre, ilgili konut politikasıyla Özal'ın orta direk diye adlandırdığı işçiler, memurlar, öğretmenler, küçük üreticiler, kısacası milyonlarca emekçi ailesi başını sokacak bir konuta sahip olabilecek. Oysa, Yasa'nın ana hükümleri emekçilerin ve dar gelirli ailelerin konut sahibi olmalarını olanaksız kılıyor. Çünkü, ilgili yasaya göre konut sahibi olabilmek için 1,5-2 milyon lira peşin para yatırmak, ayrıca da, 15-20 yıl boyunca ayda 40-60 bin lira arasında borç ödemek gerekiyor.

Öte yandan, Özal Hükümeti'nin uyguladığı bütün ekonomi politikalarında olduğu gibi, Konut Yasarısı'nın da ABD patentli emperyalist odaklar tarafından hazırlandığı ortaya çıktı. Dünya Bankası Başkanı Clausen'in Türkiye'de bulunduğu sırada, ilgili kuruluşun hazırlayıp Özal Hükümeti'ne verdiği **"gizli konut raporu"**nu **Cumhuriyet** gazetesi ele geçirdi ve raporu 24 Ocak tarihinde yayınlandı.

Özal'ın gözü göçmen işçilerin tasarruflarında

Yetkililerin yaptığı açıklamaya göre, Özal Hükümeti, yeni **"Konut Projesi"** çerçevesinde yapılacak konutların büyük bir bölümünü yurtdışında çalışan Türki-

nıyle, Çavuşoğlu-Kozanoğlu örneğinde gözlendiği gibi, bir süre sonra, **"batabilir"** veya **"battım"** yalanıyla yurtdışındaki işçilerin paralarını cebe indirebilirler.

Bilindiği gibi, 1977'den beri, Türkiye'de süren ekonomik bunalımdan en çok inşaat sektörü etkilendi. Özal, **24 Ocak 1980"**de başlattığı politikalarla, inşaat sektöründe faaliyet gösteren orta ve küçük boy müteahhit firmalarının batmalarını sağladı. Bunun yerine, Özal'ın destekçileri olan yukardaki holdinglere her türlü devlet desteği verilerek, bunların inşaat sektörünü ele geçirmeleri ve Ortadoğu ülkelerine açılmalarının olanakları yaratıldı.

Konut fonu kaynakları gerçekçi değil

Ancak, Ortadoğu'da meydana gelen gerginlik ve bunalım, Iran-Irak savaşı ve petrol fiyatlarının düşmesi, inşaat firmalarının Ortadoğu ülkelerindeki faaliyetlerinin gerilemesine neden oldu. Türkiye'de de, milyonlarca insanın gerçek gelirlerinin sürekli bir biçimde geriletilmesi, inşaat sektörünü olumsuz etkiledi. Böylece, bu sektördeki bunalım da derinleşti.

Işte Özal Hükümeti, Büyük Millet Meclisi'ne getirdiği **"Konut Yasası"**yla, bir yandan işçi dövizlerini Türkiye'ye çekerek döviz bunalımını aşmak, öte yandan da, kendi baş destekçileri olan kapkaççı holdingleri bunalımdan kurtarmak istiyor. Ancak, uzmanların belirttiğine

nacak konut fonu vergisiyle eğlence yerlerinden ve tekel maddelerinden alınacak konut payından karşılanacağını söylüyor. Ancak, yapılan hesaplamalar, bu kaynaklardan elde edilecek paraların 50 milyar lirayı aşmayacağını gösteriyor.

Bütün burjuva partilerinin yaptığı gibi, Özal'ın ANAP'ı da, seçim propagandasının en başında konut sorununa yer verdi ve milyonlarca emekçiye **"umut"** verdi. Ancak, Özal Hükümeti'nin konut projesi belli olur olmaz, bunun milyonlarca emekçi ailesiyle ilgisi olmadığı anlaşıldı ve böylece, milyonlarca emekçinin **"ev umudu"** bir başka bahara kaldı. Çünkü, Türkiye halkının yüzde 90'ının gelir düzeyi, ne 1,5-2 milyon liralık peşin ödemeye ve ne de, ayda 40-60 bin lira taksit ödemeye elvermiyor:

Sözgelimi geçtiğimiz günlerde Çalışma Bakanı bir açıklama yaparak Türkiye'deki işsiz sayısının 4 milyona yükseldiğini söyledi. Aynı şekilde, 3 milyon işçinin de asgari ücretle çalıştığı ve bunların eline ayda ortalama 10 bin 750 lira

---

ÖZLEM ÖZGÜR **Gündem**

Devlet sektörünü savunmak

Türkiye Postası'nın son sayısında yer alan **"Türkiye'nin yeni misyonu"** başlıklı yazıyı, **"devlet sektörünün savunulması, yalnızca demokrasi mücadelesi açısından değil; aynı zamanda devrim mücadelesi açısından da yakalanacak ana halkalardan birisidir"** cümlesiyle noktalamıştım.

Genel olarak, devlet sektörü denince, yalnızca Kamu Iktisadi Teşebbüsleri (KIT) akla gelir. Devlet sektörünün, yalnızca devlet işletmeleriyle sınırlı olduğu sanılır.

Ikincisi, **"devlet sektörünün demokrasi ve devrim mücadelesindeki yeri ve önemi nedir?"** sorusunun, Türkiye'de doğru yanıtını bulduğunu söylemek de, pek o kadar kolay değildir. Kaldı ki, Türkiye **"sol"**unun bazı kesimlerinin, devlet sektörünü tümüyle tu-kaka ettikleri, onu özel tekellerle aynı kaba koydukları bilinen bir gerçektir.

Devlet bütçesi, Türkiye'de devlet sektörünün önde gelen araçlarından ve parçalarından birisidir. Bugün Türkiye'de, bütçe gelirlerinin ulusal gelir içindeki payı yüzde 30 dolayındadır. Yani, Türkiye'de yaratılan ulusal gelirin yaklaşık üçte biri bütçe kanalıyla devletin eline geçmekte ve aynı kanalla yeniden dağıtıma konu olmaktadır.

Devlet sektörünün önemli parçalarından birisi de, yapım sanayi işkollarında faaliyet gösteren devlet işletmeleridir. Türkiye yapım sanayiinde faaliyet gösteren 440 devlet işletmesi vardır ve bunlar toplam sanayi üretiminin yüzde 37'sini gerçekleştirmektedirler.

Türkiye'de maden sanayi üretiminin yüzde 75'i ve enerji üretiminin hemen tamamı devletin mülkiyetindedir. Dahası var...Bugün Türkiye'de, bankacılık sektörünün ve para-kredi mekanizmalarının üçte ikisinden daha çoğu, devlet sektörünün denetimi altındadır.

Kalkıp denilebilir ki, **"sen burjuva devletini mi savunuyorsun? Türkiye'de devlet sektörü kapitalizmin ve kapitalist ilişkilerin gelişmesinin ve yerleşmesinin başta gelen araçlarından birisi değil midir? Ve bugün Türkiye'de devlet sektörü, genel olarak kapitalizmin ve özel olarak da, tekelci sermayenin çıkarlarına hizmet etmiyor mu?**

Birincisi, burjuva devleti savunmakla, devlet sektörünü savunmak aynı şeyler değil. Ikincisi, devlet sektörünü savunmak, şu nedenlerle demokrasi ve devrim savaşımının ayrılmaz bir parçası oluyor:

Ilk olarak, demokratik bir erkin işbaşına gelmesi durumunda, bugün genel olarak **kapitalizmin** ve özel olarak **işbirlikçi oligarşinin** çıkarlarına hizmet eden devlet sektörünün işlevleri kolaylıkla değiştirilebilir...Yığınların çıkarına hizmet eden bir konum kazandırılabilir...Bu nedenle, her koşulda devlet sektörü, potansiyel olarak demokrasinin ve demokrasi mücadelesinin ekonomik dayanağını oluşturur.

Ikinci olarak, devrimci bir erkin işbaşına gelmesi durumunda, devraldığı devlet sektörünün gücü ne denli fazla olursa, o denli sosyalist sektörün gücüne güç katma işlevini yerine getirmekle kalmayacak; aynı zamanda, karşı-devrimin her türlü saldırısının püskürtülmesinde de, güçlü bir araç olacaktır.

Üçüncü olarak, ekonomik anlamda devlet sektörü, 60 yıl boyunca ulusal kurtuluşun, ulusal bağımsızlığın simgesi olmuştur ve bu sektör, her koşulda anti-tekel ve anti-emperyalist bir öz taşımıştır. Faşist dik-

bir bölümünü yurtdışında çalışan Türkiyeli işçilere satmayı planlıyor. Böylece, Türkiyeli göçmen işçilerin tasarrufları Türkiye'ye çekilmek ve işçi dövizi girişleri artırılmak isteniyor.

Ancak, Türkiyeli göçmen işçiler yeni bir tuzağa düşebilir, işçi şirketleri ve banker olayında yaşananlar, yeni konut projesiyle bir defa daha tekrarlanabilir. Çünkü Özal Hükümeti, ilgili konut projesiyle hem en büyük destekçileri olan ve daha çok inşaat sektörüyle dış ticarette faaliyet gösteren Enka, Demirören, Doğuş, Kutlutaş, Hema Holding gibi sermaye gruplarını güçlendirmek, bunları ve inşaat sektörünü bunalımdan kurtarmak istiyor.

Herbiri yurtdışında ve özellikle Ortadoğu ülkelerinde müteahhitlik yapan bu firmalar, bunalımın derinleşmesi ve Ortadoğu'daki **"olumsuz"** gelişmeler nedeniyor. Ancak, uzmanların belirttiğine göre, birkaç nedenle Özal Hükümeti'nin konut projesi amaçlarına ulaşamayacak ve inşaat sektöründeki bunalım aşılamayacak.

Çünkü, Özal Hükümeti'nin ilgili konut projesi için gerek duyduğu yıllık 400-500 milyar liralık fonun dayandığı kaynaklar, gerçekçi gözükmüyor. Özal Hükümeti'ne göre, yılda 200-300 bin arasında konut yapılacak ve bunlar alıcı bulabilecek. Bunların satınalıcıları, ev bedellerinin yüzde 15-20'ini peşin ödeyeceklerinden, yaklaşık 200 milyar lira buradan temin edilecek. Ancak, uzmanların belirttiğine göre, Türkiye'de 1,5-2 milyon lira peşin ve ayda 40-60 bin lira borç ödeme koşullarıyla, her yıl 200-300 bin arasında konut alıcı bulmak mümkün değil.

Üstelik, Özal Hükümeti, ilgili konutların yapımı için gerekli paranın 300 milyar lirasını da, dışalım mallarından alı-

geçtiği belirtildi.

Resmi istatistiklere göre, Türkiye'de asgari ücretin üzerinde çalışan 3 milyon dolayındaki işçi ve memurun eline, ayda 12 bin ile 25 bin lira arasında para geçiyor.

Son tarım sayımı sonuçlarına göre, tarım kesiminde yaşayan 2 milyon 697 bin çiftçi ailesinin ya hiç toprağı yoktur ya da yeterli toprağa sahip değildir. Bütün bunlara, geçimini zor sağlayan yüzbinlerce esnaf ve zanaatkar ailesi eklendiğinde, Özal'ın konut projesinin Türkiye halkının yüzde 90'ına hiçbir şey getirmediği sonucu çıkmaktadır.

her koşulda anti-tekel ve anti-emperyalist bir öz taşımıştır. Faşist diktatörlük koşullarında bile, devlet sektörü, işbirlikçi tekelci sermayenin aksine, henüz Türkiye'yi ekonomik anlamda emperyalizme bağımlı kılmanın aracı haline dönüştürülememiştir. Ve devlet sektörü, ekonomik anlamda, büyük bir ağırlıkla bağımsızlığını koruyabilmiştir...50 yılı aşkın süredir, emperyalizmin ve yerli parababalarının, devlet sektörünü sürekli ateş altında tutmaları boşuna mıdır?

Bu söylediklerimize, daha pek çokları eklenebilir. Özel sektörün aksine, devlet sektöründe yer alan işletmelerin, ileri teknoloji ve büyük ölçekli kuruluşlar olduğundan tutun da, işçi sınıfının güçlenmesinin, gelişmesinin ve örgütlenmesinin önemli araçlarından birisi olduğunu söylemek yanlış olmaz...Ve işte bu nedenlerle, devlet sektörünü savunmak, onun yıkılmasına seyirci kalmamak, yalnızca **demokratik** görev değil; aynı zamanda **devrimcilik** görevi de oluyor.

Üstte haberi altta kanıtı (!)

Sunalp, Cumhurbaşkanı'na, teşekkür telgrafı gönderdi

Özal: «1984, millete refah yolu olacak»

Özal ve ekibinin mimarlığını yaptığı ve dördüncü yılını dolduran **"24 Ocak Kararları"**nın bazı sonuçları, yeni Hükümet'in bundan böyle yapacaklarına ışık tutmaktadır. Sözgelimi **"24 Ocak Kararları"**nın uygulanmasından bu yana geçen dört yılda, günlük ücret yüzde 111 artarak 427 liradan 900 liraya yükseltildi. Oysa aynı dönemde, temel gıda maddelerinin fiyatları yüzde 286 ile yüzde 520 arasında artış gösterdi. 4 kişilik bir ailenin aylık mutfak gideri ise yüzde 373 artarak 7 bin 717 liradan 36 bin 548 liraya yükseldi.

Gıda Maddelerinin Fiyatlarındaki Artışlar

Maddeler	Aralık 1979	Aralık 1983	Artış %
Süt	22,00	85,00	286
Peynir	120,00	600,00	400
Yumurta	5,00	25,00	400
Et	200,00	900.00	350
Yağ	70.00	350,00	400
Şeker	16,50	102,50	524
Yoğurt	42,50	200,00	371
Pirinç	35,00	160,00	357
Makarna	31,25	175,00	460
Meyve-Sebze	16,60	90,12	375
Aylık mutfak masrafı	7,717	36,548	373

4 büyük holding dışsatımın altıda birini gerçekleştirdi

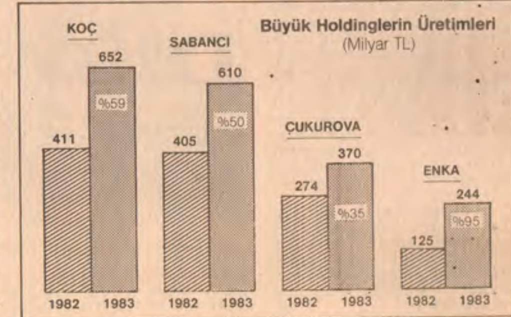
Büyük holdingler bir "altın yıl" daha yaşadılar

Türkiye ekonomisi bunalım ve durgunluk içinde olmasına rağmen, 1983'de büyük holdingler bir "altın yıl" daha yaşadılar. Daha önceki yıllarda olduğu gibi, 1983'de de iç pazar yetersizliği, kredi darlığı, yüksek faiz uygulaması gibi nedenlerle orta ve küçük boy sermayeler ve hatta bazı büyük sermaye grupları iflas ederken, az sayıdaki tekelci sermayenin üretim, satış ve dışsatım miktarlarında büyük artışlar oldu ve bunların ekonomideki etkinlikleri daha da arttı.

Geçtiğimiz günlerde yapılan açıklamaya göre, Türkiye'nin en büyük dört tekeli olan Enka, Sabancı, Çukurova ve Koç Holding'in üretim miktarı, bir önceki yıla oranla 1983'de yüzde 55 dolayında artarak 1 trilyon 245 milyar liradan 1 trilyon 876 milyar liraya yükseldi.

Ayrıca, 1983 yılında 941 milyon dolarlık dışsatımla, ilgili dört büyük holding Türkiye'nin toplam dışsatımının yaklaşık altıda birini gerçekleştirdi. Bu büyüklük, Türk parası olarak 291 milyar lira ediyor.

- Koç Holding'in 1982'de 411 milyar lira olan üretim miktarı, 1983'de yüzde 59 artarak 652 milyar liraya yükseldi. Ayrıca, Koç Holding 1983'de 208 milyon dolarlık dışsatım gerçekleştirdi.
- 117 büyük şirketi kontrolünde tutan Koç Holding'te 26 bin 800 işçi çalışıyor.
- Sabancı Holding'in 1982'de 405 milyar lira olan üretim miktarı, 1983'de yüzde 50 artarak 610 milyar liraya yükseldi. Ayrıca, Sabancı Holding, 1983'de 183 milyon dolar dışsatım yaptı.
- 51 büyük şirkete sahip olan Sabancı Holding'te 28 bin 500 işçi çalışıyor.
- Çukurova Holding'in 1982'de 274 milyar lira olan üretim miktarı, 1983'de yüzde 35 artarak 370 milyar liraya yükseldi. Ayrıca, Çukurova Holding 1983'de 237 milyon dolarlık dışsatım gerçekleştirdi.
- 50 büyük şirketin sahibi olan Çukurova Holding'te 28 bin 540 işçi çalışıyor.
- Enka Holding'in 1982'de 125 milyar lira olan üretim miktarı, 1983'de yüzde 95 artarak 244 milyar liraya yükseldi. Ayrıca, Enka Holding 1983'de 313 milyon dolarlık dışsatım gerçekleştirdi.
- 41 büyük şirketin sahibi olan Enka Holding'te 23 bin 523 işçi çalışıyor.

Kuruluşunun 14. yıldönümünde zindanda ve fabrikada, faşist yargıçlar karşısınd

Türkiye işçi sınıfının sendikal savaşımında bir dönemeç: DİSK

13 Şubat 1967. Bu günleme, Türkiye işçi sınıfının sendikal savaşımında bir dönemeci, nitel bir sıçramayı anlatır. O gün Devrimci Işçi Sendikaları Konfederasyonu **(DISK)** kuruldu. O günden bu güne, geçen on yedi yıl boyunca **DISK**, Türkiye'de sınıf ve kitle sendikacılığının bilinçlerde yeşermesini, ardından bilinçlere kazınmasını sağlayan, işçi sınıfının zaferlerinin ancak **"örgütle, örgütlü olarak ve örgüte güvenerek"** elde edilebileceğini kanıtlayan bir **sendikal öncü** oldu. On yedi yıllık savaşım tarihi boyunca ülkemizde sarı sendikacılığı işçi sınıfının bilincinde mahkum etti. Bugün Türkiye işçi sınıfının en yiğit, en savaşkan kadroları, komünist işçilerin çok -ama çok- büyük bir çoğunluğu DISK'in saflarında yetişti, orada deneyim kazandı ve orada kök saldı.

DISK'i, üçü Türk-iş'ten ayrılan, ikisi o güne kadar bağımsız sendika olarak etkinlik gösteren beş sendika kurdu: **Türkiye Maden-Iş** (Başkanı: **Kemal Türkler**), **Lastik-Iş** (Başkanı: **Rıza Kuas**), **Basın-Iş** (Başkanı: **Ehliman Tuncer**), **Gıda-Iş** (Başkanı: **Kemal Nebioğlu**), **Zonguldak Türk Maden Işçileri Sendikası** (Başkanı: **Mustafa Alpdündar**). Kurucu sendikalardan hemen tümünün 1961 yılında Türkiye Işçi Partisi'nin kurucusu oldukları gözden ırak tutulmasa gerek. Daha 1961 yılında -el yordamıyla da olsa- ilerici, sosyalist yönelimler içinde olan bu sendikaların yönetimleri aradan geçen tam altı yıl sonunda, TIP'in o dönem Türkiye işçi sınıfının siyasal savaşımına damgasını vuruşu gibi, Türkiye işçi sınıfının sendikal savaşımına damgasını vuracak olan DISK'i kurdular.

Gitgide zenginleşen bu savaş deneyimlerinin hemen tümü, DISK sendikalarının o işyerinde yetkili sendika olma savaşımından kaynaklanıyor ve çoğunda da hedefe ulaşılıyordu. O kadar ki 1970'e gelindiğinde, yani kuruluşundan sonra daha henüz üç yıl geçmişken, burjuvaziyi DISK'in örgütlenmesine karşı çok ciddi engeller üretmek zorunda bıraktı. Demirel hükümeti ile Türk-Iş elebaşılarının ortak çabası sonucu sendikalar ve grev ve toplu sözleşme yasalarında değişiklikler öngörüldü. Böylece fabrikalarda yok edilemeyen DISK, masa başında yasa maddeleri arasında yok edilmeye çalışılıyordu. DISK'in önderliğinde Türkiye işçi sınıfının bu saldırıya yanıtı destansı oldu. **15-16 Haziran Büyük Işçi Direnişi.** Yüzbinlerce işçinin Istanbul'u hallaç pamuğu gibi attığı büyük direniş ancak sıkıyönetim ilanı ile bastırılabildi ve hükümet ile Türk-Iş elebaşılarının **"hukuksal"** saldırıları da boşa çıkarıldı. DISK rüştünü ispat etmiş ve işçi sınıfının bağrında kök salmıştı. Bir başka deyişle, sınıf ve kitle sendikacılığı, 15-16 Haziran büyük direnişi ile kurumlaşmıştı.

1971-1975 dönemi

Kuruluşundan itibaren Türkiye işçi sınıfının yetiştirdiği en yetenekli sendikal liderlerden biri olan Kemal Türkler'in başkanlığında yürüyen DISK, 12 Mart dönemini çok ağır sendikal savaşım koşullarında yaşadı. O güne kadar toplu sözleşme masasında yumruğu masaya vurup, olmadı grev silahını gözükara bir ataklıkla kullanan DISK sendikaları 12 Mart sonrasının sıkıyönetim altındaki baskı yıllarında süngülerin gölgesinde toplu sözleşme görüşmelerine oturmak zorunda kaldı. DISK'in nicel gelişmesinde gözle görülür bir durgunluk yaşandı. Ancak 12 Mart rejiminin çürümeye başlamasıyla

Ama pek büyük bir ayrımı oldu. 5. Kongre, DISK'in ve Türkiye işçi sınıfının tarihine sınıf sendikacılığı yönünde nitel bir sıçramanın gerçekleştirildiği kongre olarak geçti. Ibrahim Güzelce'nin genel sekreterliğe gelişiyle birlikte DISK'te çok yönlü (kelimenin tam anlamıyla çok yönlü) bir atılım başlıyordu. Bir yandan sendikal ve siyasal planda çok yoğun bir ideolojik saldırı gerçekleştiriliyor, bir yandan da genellikle Istanbul-Izmir-Ankara içine hapsolmuş ve görünüşte sadece Istanbul'da başarıya ulaşmış örgütlenme ağı tüm yurt düzeyine yaygınlaştırılıyordu. DISK tüm ülke düzeyinde, tüm işçiler için ve ilerici güçler için bir **çekim merkezi** haline gelmişti. Kuruluştaki 5 sendika (Madeni eşya, basın sanayii, gıda, lastik ve plastik ve yeraltından maden üretimi işkollarında) 5. Kongre'den kısa süre sonra 34 işkoluna ulaştı.

51 yıl sonra 1 Mayıs

5. Kongre ile başlayan yukarıda değindiğimiz hareketlilik faşizme, işsizliğe, pahalılığa karşı Izmir ve Istanbul mitingleri ile iyiden iyiye yükseldi ve **1 Mayıs 1976**'da taçlandı: O gün Türkiye işçi sınıfı 51 yıllık ya-

yarışını Baştürk kazandı ve DISK'in ikinci Genel Başkanı oldu. Bu dönemde DISK'te yönetim düzeyinde siyasal ayrılıklar filizleniyor ve bu belirgin bir yönetim bunalımına yol açıyordu. Nitekim kimi uzmanların görevlerine son verilmek istenmesi yüzünden patlak veren olaylardan dolayı Maden-Iş, Bank-Sen, gibi büyük DISK sendikalarının da içinde bulunduğu kimi DISK sendikaları ve yöneticileri altı aylık uzaklaştırma cezalarına uğratıldılar.

Bu bunalıma rağmen DISK'in devrimci çizgisi ve saygınlığı yara almaksızın sürdü. DISK gene ülkedeki sendikal savaşımın merkezi, işçilerin sendikal planda öncüsü idi. Nitekim 20 Mart 1978 günü DISK'in çağrısı ile örgütlenen **"Faşizme ihtar"** eylemi ülkede faşist tırmanışı durdurabilecek tek gücün işçi sınıfı olduğunu kanıtlıyor ve DISK'in bir çekim merkezi olarak ağırlığını dosta olduğu kadar MC hükümetinde simgelenen siyasal iktidara ve tekelci sermayenin elebaşılarına **bir kez daha** gösteriyordu. 1977, MESS grevlerinde karşılarında sadece Maden-Iş'i gören tekeller, sonraki yıllarda

12 Eylül'de Türkiye tekelci sermayesinin çıkarları adına siyasal iktidara el koyan generallere esas hedefleri çok daha önceden ve açıkça gösterilmişti. 24 Ocak 1980 ekonomik kararları açıklanmazdan az önce, konuyla ilgili olarak Aralık 1979 sonlarında ordu üst kademesine Turgut Özal tarafından verilen **"brifing"**de, o günlerde sürmekte olan MESS grevlerine, Tekstil grevlerine işaret edilmiş, yaklaşan büyük belediyeler toplu sözleşmesine dikkat çekilmiş ve o günlerin Başbakanlık Müsteşarı (bugünün Başbakanı) **Turgut Özal** tarafından generallere **"Mülk nizamına ve istihsal faaliyetlerine müteveccih bu tehdit bertaraf edilmedikçe, memlekette siyasi ve iktisadi istikrardan bahsetmek mümkün değildir"** denmişti. Bugünün diliyle özetlersek, **DISK sendikalarının bu grev ve eylemleri ve etkinlikleri sürdükçe Türkiye'de tekelci sermayenin istediği huzur ve düzen kurulamaz** deniyordu. Generaller başlarını sallayıp, bu görüşlere aynen katıldıklarını belirttiler. Nitekim daha darbe sabahı generaller ekonominin dizginlerini Özal'ı terkedeceklerini ve süngülerini öncelikle nereye, kime ve hangi örgütlere yönelteceklerini çok önceden, açık seçik bellemişlerdi.

Nitekim öyle oldu.

1963 Kavel grevleri ile başlayan sendikal savaşım zinciri kaçınılmaz olarak Türk-Iş'e bir seçenek oluşturulmasını dayatıyordu. Yönetici kadrolarının hemen tümü ABD'de **"özel eğitim"** görmüş olan Türk-Iş yönetimi **gompersizm** denen gangster sendikacılığın ilkelerini benimsemiş ve partilerüstü sendikacılık ilkesi gibi sınıf işbirlikçisi bir yönelimi kendilerine ve Türk-Iş'e kılavuz edinmişlerdi. O yıllarda ve sonraki yıllarda çok tartışılan "DISK kurulmalı mıydı, kurulmamalı mıydı? DISK, kuruluşuyla işçi sınıfının sendikal örgütlenmesinde büyük bir bölünme yaratmış mıdır, yoksa kaçınılmaz mıydı?" sorularının yanıtını DISK'in ve Türk-Iş'in son 14 yıllık eylemleri ve Türkiye işçi sınıfının sendikal savaşımına **"getirdikleri"** ve **"götürdükleri"** yanıtlamaktadır.

Hak verilmez alınır

Arabaşlık olarak kullandığımız bu slogan DISK'in geniş işçi kitleleri içinde kökleştirdiği bir savaşım anlayışının kestirme anlatımıdır. Kuruluşunun ardından zorlu ve zorunlu bir örgütlenme saldırısına girişen DISK sendikaları, uyuşuk ve çoğu yerde en küçük bir işçi tabanına sahip olmayan Türk-Iş sendikaları engelini görece kolay aşıyorlardı. Ancak patronlar, sınıf güdüleri ile **DISK gerçeğini** farketmişlerdi ve kendi işyerlerinde bir DISK sendikasının örgütlenmesini önlemek amacıyla yasal (?) ve yasadışı her türlü yöntemi pervasızca kullanmaktaydılar. Bu çatışma, DISK sendikalarının Türkiye işçi sınıfının o güne kadar tanıdığı grev ve yürüyüş gibi sendikal ve demokratik eylem modellerine yeni katkılar yapmalarına yol açtı. Işgal, iş yavaşlatma, yemek boykotu, topluca viziteye çıkma, belirsiz anlarda ve belirsiz süreler için şalter basma, izinsiz grev gibi bir dizi yeni ve özgün direniş ardarda patlıyor ve işçi sınıfının sendikal savaşımı zengin savaş deneyleri ile donanıyordu.

Bu dönemde **Derby** işgalinin, **Gamak, Uzel** direnişlerinin, **Haymak** izinsiz grevinin, (başarıya ulaşmasa da) **Otosan** örgütlenme eylemlerinin, **Gıslaved** işgalinin, **Ereğli Demir Çelik** oturma grevlerinin, **Vita-Sana** iş yavaşlatma eylemlerinin altı özellikle çizilmelidir.

12 Mart rejiminin çürümeye başlamasıyla birlikte -ki bu rejimi çürüten savaş güçlerinin içinde DISK sendikalarının saygın yeri ve katkıları tartışılmaz- nicel gelişiminde de belirgin bir hıza kavuştu. Ancak DISK'in asıl patlamayı yapması için 1975'e gelinmesi ve ünlü 5. kongrenin toplanması gerekecekti.

5. Kongre ve önemi

Kuruluşunun sekizinci yılına vardığında (1975), DISK artık sendikal planda Türkiye işçi sınıfı için tek ve gerçek seçenek haline gelmiş, Türk-Iş'in hala ve inatla sürdürdüğü partilerüstü sendikacılık yavesine karşı, 1973 seçimlerindeki belirleyici etkinlikleri ile siyasal planda da ağırlığını kanıtlamış bir kuruluştu. Ama gene de Türk-Iş sendikalarından kopup DISK'e katılımlar artık ve adeta donmuştu. DISK'in nicel gelişmesi sadece Türk-Iş sendikalarından kopan işyerlerinin bir DISK sendikasına katılmalarıyla sürmekteydi ve varolan sendikal yetki yasaları çerçevesinde bu büyük ölçüde engelleniyordu. Daha özetle: DISK taze kana ihtiyaç duyuyordu. Bunu en iyi farkedenlerden biri de Kemal Türkler'di. Bu deneyimli ve uzak görüşlü sendika lideri kan değişimini öncelikle DISK'in yürütücü kadrosunu yenilemekte buldu ve Kemal Sülker yerine **Ibrahim Güzelce**'nin Genel Sekreter olması yönünde ağırlık koydu.

DISK'in 5. Genel Kurulu başlamıştı ve pek çokları için bu kongrenin de önceki dört kongreden pek büyük bir ayrımı yoktu.

landı: O gün Türkiye işçi sınıfı 51 yıllık yasağı kırıyor ve 1 Mayıs'ı kızıl bayrakları, devrimci türküleri, marşlarıyla ve savaş sloganlarıyla, ülkenin proletarya başkentinde, Istanbul'un göbeğinde kutluyordu. 51 yıllık bir yasak DISK'in 5. Kongre'sinde kucaklaşan **sendikal ve siyasal öncünün** ortaklaşa etkinlikleriyle kırılmıştı.

KEMAL TÜRKLER
DİSK'in ilk kurucusu ve başkanı

1 Mayıs 1976'nın coşkusu sürerken, ülkedeki tüm gerici partilerin koalisyonuyla oluşan MC iktidarı da karşı saldırıya geçti. **Devlet Güvenlik Mahkemeleri Yasa Tasarısı** (DGM) meclise sevkedildi. Bu yarı askeri, astığı astık, kestiği kestik mahkemelerle işçi sınıfının sendikal ve siyasal örgütlenmesi ağır bir saldırı altına giriyordu. 18 Eylül günü DISK bu saldırıyı yanıtladı: **Genel direniş.**

18 Eylül günü ülkenin belli başlı üretim birimlerinde çarklar durdu. DISK'in çağrısı DISK'in sınırlarını taşmış, Türk-Iş tabanında da yankılanmıştı. **DGM direnişi** kara listelere alınıp yokluğa ve yoksulluğa mahkum edilen pek çok öncü işçiye zorlu günler yaşattı. Ama eylem hedefine ulaşmıştı: **DGM Yasa Tasarısı geri alındı.**

6. Genel Kurul

1 Mayıs 1976'nın hazırlanısında katkısı belirleyici olan Ibrahim Güzelce, ne çare ki kansere yenik düştü ve 1 Mayıs'ı Taksim Alanı'nda selamlayamadı. Tabii 1977 1 Mayıs'ının acısını da duymadı. Taksim alanı 36 yurtseverin kanıyla sulanırken yakın tarihin en büyük provokasyonu tezgahlanmış oluyor ve 1 Mayıs kana bulanıyordu.

Aralık 1977'de DISK'in 6. Genel Kurul'u toplandı. Türk-Iş'ten kopup DISK'in devrimci saflarında kenetlenen 120 bin üyeli Genel-Iş Sendikası'nın Başkanı **Abdullah Baştürk** ile kuruluştan beri genel başkan olan Kemal Türkler arasında geçen seçim

Maden-Iş'i gören tekeller, sonraki yıllarda Baştürk yönetimindeki Genel-Iş'in büyük kentlerde yaşamı felce uğratabileceğini, tekstil ve petrol kimya dallarında örgütlü Petkim ve Tekstil sendikalarının üretimi çok ciddi boyutlarda durdurabileceğini görüyorlar ve "tehlike" nin büyüklüğünü ve ciddiyetini bilince çıkarıyorlardı.

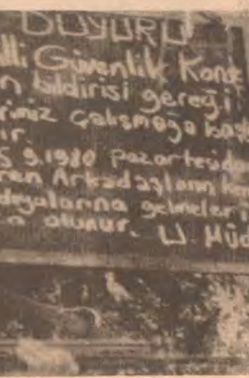
ABDULLAH BAŞTÜRK
DİSK Genel Başkanı

12 Eylül öncesinde, Kemal Türkler'in faşist katillerce öldürülmesinden sonra DISK' in önderliğinde örgütlenen ve faşist tırmanışa karşı çıkışa dönüşen cenaze töreni DISK'in belki de son yığınsal eylemi oldu. Bir kaç hafta sonra 12 Eylül darbesi geldi.

Zindanda ve fabrikada

Iktidara tek başına el koyan Türkiye tekelci sermayesi, generaller cuntası eliyle saldırının en sivri ve zehirli ucunu ve öncelikle DISK'e yöneltti. Halen yurtdışında bulunan kimi yöneticilerin dışında kalan DISK yöneticileri cunta tarafından tutuklandılar ve 12 Eylül'ün Barış Derneği davası ile birlikte en önemli ve "anlamlı" davasının sanıkları olarak faşist yargıçların karşısına çıkarıldılar. Hem de idam istemiyle. Ancak, dönekliğini daha 1977'lerde kanıtlamış bir kaç hain dışında (Hakkı Öztürk, Kenan Akman vb.) DISK yöneticileri faşist yargıçlar karşısında boyun eğmediler. Kuruluşunun 14. yıldönümünde DISK'in savaş geleneğini şimdi yöneticiler sıkıyönetim yargıçları karşısında ve zindanlarda sürdürürlerken, binlerce ve binlerce DISK üyesi işçi de fabrikalarda, tezgah başlarında sürdürüyorlar.

Zindanda ve fabrikada, tezgahta ve mahkemede DISK geleneği yaşıyor, savaşıyor...

12 EYLÜL 1980'İN ARDINDAN.
Tekellerin önündeki en büyük engel "bertaraf" edilmiş. Süngülerin gölgesinde üretim başlıyor...

Yöneticilerinin anılarıyla DİSK gerçeği

Kuruluşunun 14. yıldönümünde DİSK'e, DİSK'in savaşımına ayırdığımız bu sayfamızda, halen yurtdışında bulunan DİSK yöneticilerinden ulaşabildiklerimize başvurarak, onlardan anlatana da, dinleyene de, okuyana da, "İşte DİSK budur, işte DİSK bu demektir!" **dedirtecek birer anılarını aktarmalarını istedik. Ulaşabildiğimiz DİSK yöneticilerinden kimilerinin yanıtları, teknik nedenlerle gazetemizin baskıya hazırlandığı ana kadar yetişmedi. Aşağıda yanıtları elimize geçen DİSK yöneticilerinin anılarından yaptığımız seçmeleri sunuyoruz...**

Kemal Daysal
DİSK Yürütme Kurulu üyesi ve Maden İş Genel Başkan Vekili

DİSK, işçilere "örgüt"ün ve "örgütlülüğün" ne olduğunu öğretti

DISK'i anarken, onun Türkiye sendikal hareketine getirdiği kazanımları sıralamaya kalkmak olanaksız. Bu sayfaları doldurur. Ancak ben DISK'in, örgütlü olmanın anlamını, örgütün yenilmez gücünü işçilere ve öteki emekçi kesimlere benimsetmiş oluşunu, kazanımların en temeli olarak görüyorum. Bunu kanıtlayan bir anı aktaracağım.

1970'li yılların sonunda Seydişehir A-

ve nicel gelişmeye bakınız. Orada DISK'i göreceksiniz. DISK, Türkiye işçi sınıfının yükselen bilincidir.

Yıl 1979. Bir bankanın toplu sözleşme görüşmeleri için işveren tarafı ile masaya oturduk. Bugün Turgut Özal'ın kafa takımından olduğu söylenen, yazılan banka genel müdürü ağır ağır ama son derece net biçimde şöyle konuşuyor:

–Sözleşme taslağını inceledik. Böyle haklar içeren bir sözleşme henüz Türkiye'de imzalanmış değil. Bırakınız imzalanmasını, böyle haklar daha istenmedi bile. Sonunda bu banka batsa bile biz bu sözleşmeyi imzalamayız. Ancak bir şartım var. Bu şartımı kabul edin, tek bir kelimesini bile değiştirmeksizin toplu sözleşme taslağınızı imzalarım, sözleşmeyi bağıtlarız.

Sustu. Biz cevap vermeden bekledik. O gene ağır ağır ama son derece net şartını açıkladı:

-Evet, ben bu sözleşmenin tek kelimesini bile değiştirmeden imzalarım. Ancak.. yakında sendikanızın genel kurulu toplanacak. Orada karar alın ve DISK'ten ayrılın...

DISK'i anlamak ve anlatmak mı istiyorsunuz tekelci patronların gözlerinin içine bakın. Orada zeytin gibi kapkara bir korku göreceksiniz. **DISK burjuvazinin gözlerindeki korkudur...**

alanı doldurmuştu. Cenazeyi aldık, ağır ağır yürümeye başladık. Yürüyüş kolu İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin önünden geçerken bayrak direğinde dalgalanan bayrağa gözü takılan bir işçi yanındaki arkadaşına seslendi:

– Bu bayraklar, dedi, bu bayraklar ne zaman bizler için, bizim arkadaşlarımızın cenazesi olduğunda inecek yarıya? Bir kodaman olsaydı şimdi cenaze töreni yapılan o bayrak çoktan yarıya inmemiş miydi?

Haklıydı. Haklıydı işçi arkadaş söylediklerinde. Bu soru beni etkiledi. Bana sorulmadığı halde beni etkiledi. Yürüyüş kolunu yararak öbür yana geçtim. Bayrak direğinin bulunduğu duvara çıktım. Direkteki ip yumağı çözdüm. Bayrağı yarıya kadar indirdim. O sırada tüm yürüyüş kolu durdu ve şehit işçiyi selamlayan bayrağa baktı. Yürüyüş kolunu çeviren yüzlerce polis, jandarma da öyle... Yürüyüş kolu yeniden hareket etti. Şerif Aygün'ü Küçükköy mezarlığında toprağa verdik. Yol boyu, giderken de, gelirken de düşündüm, sordum kendi kendime:

Daha iki gün önce Topkapı mezarlıklarında, serviler arasında direnişçi Gamak işçilerini kuş avlar gibi kurşunlayan, coplayan, tekmeleyen bu polisler, bugün bayrağı ben yarıya indirirken ne olmuştu, nasıl olmuştu da ses bile çıkaramamışlardı? Ne olmuştu da saldıramamışlardı? Neden suspus olmuşlardı?

Sorunun yanıtı karşımdaydı: Binlerce, binlerce işçi omuz omuzaydı o sıra. Kolkola, omuz omuza arkadaşlarının cenazesi için toplanmışlardı. **DISK**'in çatısı altında savaşanlar, şehit düşmüş savaşçı için son ödevlerini yerine getirirlerken, dosta düşmana, **polise**, örgütün gücünü, örgütlü insanların yenilmezliğini de kanıtlıyorlardı...

DISK buydu. DISK bu demekti... Henüz iki üç aylık bir sanayi işçisi iken kafama çakılan bu gerçek, daha o günden bendeki bilinç sıçramalarına kaynaklık etti...

başlamış. İşçiler memuru taşlamışlar. Assubay işçilere karşı, erlere süngü taktırıp harekete geçirmiş. Ama işçiler bir anda bastırıp tüm erlerin silahlarını ellerinden almışlar, ardından assubayı da yatırıp tabancasını almışlar. Assubay cibine binip kaçmış biraz sonra da bir albayla birlikte grev yerine dönmüşler. Ben olay yerine vardığımda durum tam böyleydi.

Eh, durum oldukça zorlu. Askerin elinden zorla silahını almak filan... Silahları sordum. Baştemsilci silahların grev çadırında olduğunu söyledi. Yalnız Assubayın tabancasını oraya koymamışlar, baş temsilci beline takmış efelene efelene dolanıyor. Durum zorlu ama gene de biz üstte sayılırız. O yüzden çadıra girdim ve işçilere albayı çağırmalarını söyledim.

– Nedir bu çirkin hadise, filan diye gürlemeye kalkıştı.

Ben hiç umursamadan yanıtladım:

– Valla assubayın erleri kanunsuz olarak işçilere süngü ile saldırtması affedilir şey değildir. Ben şimdi buradan ayrılacağım, sendikada bir basın toplantısı ile önce olayı kamuoyuna duyuracağım, ardından mahkemeye başvuracağım ve silahları da mahkeme kalemine zimmet karşılığı teslim edeceğim.

Albay bunu beklemiyordu. Eşekten düşmüşe döndü. Birden nazikleşiverdi, neredeyse ellerimize sarılacak.

Fırsatı kaçırmadık biz de. Albaya bir konuşma yapıp işçilerden özür dilemesini ve assubayı görevden aldığını açıklamasını, buna karşılık bizim de silahları geri vereceğimizi söyledik. Sevinerek kabul etti. Olay da böylece büyümeden bitti.

Aradan bir yıl kadar geçti. Bir işçinin beni görmek istediğini söylediler.

Odaya girdi. Girer girmez aradığını bulmuş gibi sevindi:

– Abi dedi, **iki gündür bütün İzmir'de DISK'i aradım ama aha şimdi buldum. Yoksa arkadaşlara rezil olmak vardı.**

– Hayrola, nedir?

cehaneye kondum. Bizi tıktıkları hücreyle koğuş arası bodrumun üstündeki odalar da işkencehane olarak düzenlenmişti. Gece gündüz askeri marşlar, çığlıklar, işkence sesleri dinliyorduk. Sıramız gelince gözlerimizi bağlayıp yukarı çıkarıyorlar, işkence yapıyorlardı.

DISK'li işçilerden biri işkenceye alındı. Saatler sonra aşağıya getirdiklerinde tanınmayacak haldeydi. Sanki bir et ve kan yığını gibiydi. Güç bela araladı gözlerini:

– Ne sordular? dedik.

– Bana Kemal Türkler'in cenazesine gittin mi, diye sordular. Ben de gittim tabii deyince, çok hırslandılar. Yoksa işkenceyi bitiriyorlardı. Bu cevabı alınca baştan başladılar...

Bakıştık. Arkadaşın çevresindekilerin tümü işçiydi ve tümü de DISK sendikalarındandı. Bakıştık gene. Bir işçi arkadaş küfreder gibi konuştu:

– Ben de gittim. Sorarlarsa yalan mı söyleyeceğim be? Ben de gittim elbette...

İşçilerin hepsi aynı sözü tekrarladılar. Sadece biri sıkıntılı sıkıntılı kıvrandı. Kafasını kaşıdı keyifsizce, sonunda:

– Arkadaşlar, dedi **ben o günlerde izindeydim memlekette. Cenazeye yetişemedim. Ama şimdi sorarlarsa, korkudan kıvırdı der bu herifler. Sorarlarsa ben de gittim diyeceğim. Hem de en önde yürüdüm...**

Süleyman Üstün

aktaracağım.

1970'li yılların sonunda **Seydişehir Alüminyum Fabrikasında** örgütlenme çalışmaları başladı. Orta Anadolu'daki bu önemli üretim merkezi ve Seydişehir kasabasının 1975'den beri tümü MHP'li faşistlerin zorbalığı hatta işgali altındaydı. CHP iktidarı döneminde bile bakanlar ve üst düzey CHP yöneticileri ilçeye giremiyorlardı. 1978'de DISK'e bağlı **Maden İş Sendikası** Seydişehir Alimünyum Tesisleri'nde örgütlenmeye başladı. Kısa, çok kısa süre içinde fabrikanın 6 bin işçisinin hemen tümü DISK saflarına geçti. İlçedeki faşist terör kırıldı. Seydişehir halkı bu başarıyı ve özellikle faşist terörün kırılmasını büyük kitle gösterileri ile kutladı. O günlerde sendikamızın bölge yöneticisi -biraz da haklı bir gururla- anlattı:

Seydişehir'de bir çok esnaf, zenaatkar, köylü sendikaya gelerek **"Biz de DISK'e üye olmak istiyoruz"** dediler. Onlara sendikaya sadece işçilerin üye olabileceğini anlatmak yönetici arkadaşımız için pek güç olmuştu.

Kanımca işte DISK buydu ve budur. O işçilere ve tüm emekçilere **örgütün esas olduğunu, ancak örgüte güven duyulabileceğini ve DISK'in güven duyulabilecek bir örgüt olduğunu öğretti.** O, işçi sınıfımıza kendine güvenmesini öğretti ve ona üstün bir direniş ruhu aşıladı.

Yücel Çubukçu
Bank-Sen Genel Sekreteri

DİSK, burjuvazinin gözlerindeki korku, işçilerin gözlerindeki sınıf kinidir

DISK'i anlamak ve anlatmak mı istiyorsunuz? Türkiye işçi sınıfının, hemen her işkolunda ve kesiminde, DISK'in saflarında kenetlenebilmek için gösterdiği nitel

Murat Tokmak
Maden İş Genel Başkan Vekili

Biz güçlüysek, bayraklar bizim şehitlerimiz için de yarıya iner

1969 yılının Aralık ayında idik. İstanbul'da Magirus Otobüs Fabrikası'nda 2-3 aylık işçiydim daha. Topkapı'daki **Gamak Motor Fabrikası**'nda 500 kadar işçinin, işten çıkarılan arkadaşları ve sendikal hakları için direnişe geçtiklerini duydum. Ama sadece duydum. Yoksa koskoca Magirus'ta öyle bir dayanışma eylemi filan örgütlediğimiz, en azından bir dayanışma mesajı gönderdiğimiz bile yoktu. Güya sendikalıydık ama örgütlülük bilincimiz henüz gelişmemişti.

1970 yılını karşılamamıza bir kaç gün kala kara haber Magirus'a da ulaştı. Gamak'ın yiğit direnişçilerine polis silahla saldırmıştı. Topkapı mezarlığında keklik avlar gibi işçi avına çıkmış polis. Direnişi dağıtmış; kaçışan, savunmasız işçilere kurşun yağdırmıştı. **Şerif Aygün,** Maden İş Üyesi, Gamak işçisi **Şerif Aygün** alçakça katledilmişti.

Sınıf güdümle olsa gerek, kahroldum. İş bitiminde servis otobüsüne binip Topkapı'daki **Maden İş Bölge Temsilciliği**'ne gittim. Orada birkaç sendika yöneticisi, bir kaç avukat, bir kaç işçi ve bayrağa sarılmış Şerif Aygün'ün tabutu vardı. Orada sabaha kadar nöbet tuttuk. Sınıf arkadaşımıza son ödevlerimizi yerine getiriyorduk.

Sabah oldu gene fabrikaya döndüm. Öğleden sonra da fabrikadaki birçok işçi arkadaşla birlikte Beyazıt Camii'nden kalkacak cenaze için törene geldik. Ama artık akşam, sendika binasındaki gibi yalnız değildik. Onbinlerce ilerici; işçiler öğrenciler, memurlar, sokaktaki insanlar etti...

Bahtiyar Erkul
Maden İş Genel Başkan Vekili

Beton direk fabrikasındaki grevi hatırladın mı ağabey?

23 yıllık sendikacılık yaşamımda herbiri ilginç ve her biri DISK'in bir yanına ışık tutan sayısız anılarım var. İçlerinden birini, neredeyse rastgele seçtiğim birini anlatıyorum:

1969 yılında, İzmir'de Maden İş ve DISK bölge temsilcisi olarak görevliydim. Aynı yıl, bölgemizdeki sendikalardan **Beton İş**'in, Ege'nin ünlü tekellerinden **Özsaruhanlı**'ların beton direk fabrikasında grevi başladı. İşverenin çağrısı ile işyerine daha grevin ilk günü bir assubay komutasında 25-30 erden oluşan bir askeri birlik getirildi. Sık sık grev yerine gidiyor ve işçilere yönelik konuşmalar yapıyorduk. Erlerden kimileri de yakınımıza gelerek konuşmalarımızı, tartışmalarımızı izliyorlardı.

Birgün sendikada çalışırken bir telefonla ve çok acele grev yerine gelmem istendi. Ne olduğunu telefonda söyleyemeyeceklerini belirttiler ve hemen gelmemi istediler. Gittim. Beton-İş'in Şube Başkanı Recep Gençoğlu beni karşıladı ve çabucak anlattı:

İşverenin talimatıyla büroda görevli bir memur, bahçedeki beton direkleri, güneşten çatlamamaları için hortumla sulamaya kalkışmış. İşçiler bunun grev kırıcılığı olduğunu belirterek ona engel olmuşlar. İşin içine assubay karışmış. İşçileri tehdit etmiş. İşçiler pabuç bırakmayınca erleri beton direklerin yanına dizmiş ve grev kırıcı memura direkleri sulamasını söylemiş. Memur sulamaya

Yoksa arkadaşlara rezil olmak vardı.

– Hayrola, nedir?

– **ABI ben Karaburun'da Kurtaş Cıva Madeninde çalışıyorum. Halimiz çok kötü. Doğru dürüst para alamıyoruz. patronun fedaisi üç ayı var. Her gün dövüyorlar işçileri. Arkadaşlarla düşündük. Bizim patron gibi zorbanın hakkından gelse gelse DISK gelir dedik. Ben de arkadaşlara, ben DISK'in başkanını bilirim, dedim. Geldim seni buldum ağabey. Arkadaşlarla aramızda para topladık. Aha paralar. Gelin bizi kurtarın.**

Önce parasını geri verip ona sendikanın ne olduğunu anlattık. Sonra da en kısa zamanda oraya geleceğimizi söyledik. Bir iki gün sonra gittik de Kurtaş Cıva İşletmesine. Kısa sürede örgütlenmeyi bitirdik. Sıkı bir grev patlattık ve bir hafta da patronu dize getirip sözleşmeyi imzaladık. İmza töreninde pek neşeliydik. Bir ara aklıma geldi. Beni İzmir'de bulan, şimdi de işyeri temsilcisi olan arkadaşa seslendim:

– **Yahu ne zamandır soracağım, sen DISK'i nerden tanıdıydın da, arkadaşların önüne düşüp gelip bizi bulduydun?**

Bizim çiçeği burnunda temsilci sırıttı:

– **Betontaş direk fabrikasındaki grevi hatırladın mı ağabey?** dedi.

– Evet.

– **İşçilerin ellerinden silahlarını aldığı erleri de bildin mi?**

– Evet.

– **İşte ben o erlerden biriyim. Dört ay sonra terhis olup bu madene işçi girdiydim...**

Eşref Okumuş
Petkim-İş Genel Başkan Vekili

Gittim Türkler'in cenazesine... Hem de en öndeydim...

12 Eylül'ün ertesi günlerinde gözaltına alındım ve İstanbul'da bir askeri işken-

Süleyman Üstün
Maden-İş Eğitim Dairesi Müdürü

Olamaz, heç olamaz, mümkünatı yok olamaz!..

"Mümkünatı yoktur bunun. Olamaz. Heç bir mümkünatı yoktur. Kapatamazlar bizim DISIK'imizi."

DISK diyemiyor, **"DISIK"** diyordu. Bir işçi, doğulu bir arkadaşım böyle demişti bana yıllar önce: **"Heç mümkünatı yoktur bunun"** demişti. 1970 te. 14 yıl önce. 15-16 Haziran büyük işçi yürüyüşünde demişti. Yürüyordu işçi arkadaşlarıyla birlikte. Tere, kana batmıştı. DISK'i kurtarmak için yürüyordu. **"Yaşasın DISIK"** diye bağırıyordu. **"DISIK kapatılamaz"** diye bağırıyordu. Dili, damağı kurumuştu. Sesi çatal çatak çıkıyordu, kısılmıştı.

11 Haziran günü DISK Genel Başkanı **Kemal Türkler** bir basın toplantısı düzenledi ve yasa değişikliği ile siyasal iktidarın neyi amaçladığını kamuoyuna açıkladı. Basın toplantısında Türkler: **"Girişimleri DISK'i kapatma girişimidir. İşçi sınıfımız buna izin vermeyecektir"** dedi.

12 Şubat günü DISK yasa tasarısını protesto mitingi için izin istedi. Yetkililer mitinge izin vermediler.

12 Şubat günü DISK Yürütme Kurulu, DISK'e bağlı sendika yöneticileriyle sendika işyeri temsilcilerini toplantıya çağırdı. Toplantıya hemen bütün sendika yöneticileri ve işyeri temsilcileri katılmışlardı.

Daha sonra sendika yöneticileri, işyeri temsilcileri konuştular. Oy birliği ile örgütlerini savunma kararı aldılar, and içtiler.

Tabanın kararını İstanbul, 15 Haziran sabahı güneşle birlikte, 100 binin üstünde işçiyi meydan ve caddelerde görerek, **"DISK kapatılamaz, Yaşasın DISK"** haykırışlarını duyarak öğrendi. Dört bir koldan yürüyordu işçiler.

Akşam üzeri öğrendik... Kadıköy yakasındaki işçiler Boğaz'ı geçip beri yakadaki arkadaşları ile birleşmek isterken polis üzerlerine ateş açmış ve... ve polisin kurşunlarıyla Yaşar Yıldırım, Mustafa Baylan, Mehmet Gıdak şehit düşmüşler...

Akşam sıkıyönetim ilan edildi.

DISK kapatılamadı...

İçerde, Davutpaşa kışlasında bir işyeri temsilcisi bana **"kazandık"** dedi. Doğruydu kazanmıştık!...

OKUYUCU POSTASI

Anlı şanlı Stuttgart Başkonsolosluğu

Sayın Stuttgart başkonsolosumuz bir haber dergisine verdiği demeçte şöyle diyordu:

"Başkonsolosluğumuz bölgemizde yaşayan vatandaşlarımızın resmi ve özel gereksinimlerini karşılayabilmek ayrıca vatandaşlarımıza her konuda bilgi vermek, aydınlatmak üzere tüm gücüyle hizmet vermektedir."

Biz bıraktık özel konuları, başkonsolosluğumuza her pasaport uzatmaya giden vatandaşımızın bile işlemlerinin uzunluğundan nasıl yakındığını bilmezmiş gibi konuşuyor sayın başkonsolos. Konsolosluktan içeriye girenlerin adab kurallarına aykırı bir biçimde üstlerinin-başlarının aranmasını bir yana bıraksak bile, o kapıdan içeriye girildikten sonra vatandaşlara karşı takınılan tavır görülmeye değer. Avrupa'da vatandaşlarını rezil etmekte, onlara özel olarak zorluk çıkarmakta bu konsolosluğun üstüne konsolosluk bulunmaz.

Geçenlerde 50 yaşında bir vatandaş pasaportunu uzatmak için konsolosluğa gitmişti. Gişeden kendisinden askerliğini yaptığına dair belge istendi. Vatandaşın üzerinde böyle bir belge yok. Nüfus kağıdıda yenilenmiş. Yaşlı vatandaş **"Kardeşim yaşıma bir bak"** diyor. Bizim dünyadan haberi olmayan gariban memur da **"Ben ne bileyim senin asker kaçağı olmadığını. Getir askerlik yaptığına dair belgeyi uzatalım pasaportunu"** diyor. Sabahtan beri büyük sıkıntılarla erişebilmek bahtiyarlığına ulaştığı gisenin önünden başını önüne eğerek ayrılıyor. Şu yaşında, bir başka gün gene aynı kuyrukta bekleyecek. 50 yaşına varmış bu vatandaş o güne kadar hiç mi pasaport uzatmamış? Asker kaçağı olabileceğini bir Stuttgart Başkonsolosluğu mu görebilmiş?

Bir başka vatandaş da başından geçan şu olayı anlattı:

Sekiz yıl önce eski pasaportu bitti diye yenisini almak için başkonsolosluğumuza müracaat etmiş. Yenisini vermişler, eskisini alıkoymuşlar. Bu geri dönüş primleriyle ilgili kanun yürürlüğe girince ne olur ne olmaz diye, belki lazım olur diye eski pasaportunu geri almak için başkonsolosluğa müracaat etmiş. Eskisini vermişler geriye. Her yerini **"IPTAL"** diye mühürlemişler. Fakat ilginç olan taraf şu ki, bu pasaportla 2 yıl önce Türkiye'ye mal çıkarılmış. Vatandaş şöyle diyor: **"Olacak şey mi bu? Benim 8 yıl önce başkonsolosluğun arşivlerine alınan pasaportumla 2 yıl önce nasıl olur da Türkiye'ye mal çıkartılabilir?"**

Aynı iş iki vatandaşın daha başına gelmiş. Işte Stuttgart Başkonsolosluğumuz vatandaşlarına böyle hizmet ediyor.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Stuttgart

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Üzere

Dayan ha bak sabaha az kaldı
Yavaş yavaş şafak sökmek üzere
Karabulut dağılacak, nazlandı
Çoban yıldızları çıkmak üzere

Tan yeri ağardı, doğuyor güneş
Seçiliyor artık mert ile kalleş
Bir ulu meydanda tutuldu güreş
Yiğitler zalimi yıkmak üzere

Dayan ey Kemteri, tırnağa dişe,
Az kaldı, zaman harcama boşa
Eli nasırlılar girişti işe
Pisliği çöplüğe dökmek üzere...

Ozan Kemteri
Celle

Duydun mu?

Kargalar paşa oldu
Üç tane parti kurdu
Olan fakire oldu
Duydunuz mu arkadaş?

Amerika kredi verdi
Bunu paşalar yesin dedi
Kimlerin cebine girdi?
Duydunuz mu arkadaş?

Amerikan doları
Paşaların yuları
Paşalar söyler yalan
Duydunuz mu arkadaş?

Hayrettin Erçin
Brumath-Fransa

Barışı arıyoruz

Girmemek için 2000 yılına silahlarla
Davet ediyoruz tüm dünyayı insanlığa
Çık git, diyoruz aramızdan
Biz barışı arıyoruz savaşın arasından

Kan dolmuştu Hiroşima atomdan
Görmek istemiyoruz bir daha o manzaradan
Çık git, diyoruz aramızdan
Biz barışı arıyoruz savaşın arasından

Kazanamazsınız o cansız yaratıklarla
Zulüm etseniz de fakir halklara
Silip atacağız sizi aramızdan
Biz barışı arıyoruz savaşın arasından

F.Coşkun/Münih

Betriebsrat seçimleri yaklaşınca

1974 yılında Fritz Müller fabrikasında çalışmaya başlamıştım. 600 işçi çalışıyordu. Yabancı işçilerin durumu çok kötüydü. Kaynakçı olarak çalıştım orada. "Vertrauensmann" seçildim. Sonra da sendikanın işyeri temsilciliği başkanı oldum.

Birgün, fabrikanın dışından bir Alman bana, **"Biliyor musunuz, Fritz Müller'in 2 fabrikası daha var"** dedi. Bana bu fabrikaların adreslerini verdi. Bunun üzerine, Esslingen'de gazeteye kendi paramla ilan verdim ve öteki iki fabrikanın adreslerini de ilana koydurdum. Ilan gazetede çıkınca, ilanı kestim ve kimse görmeden fabrikanın tahtasına astım. Ancak 2 saat orada asılı kaldı. Ama bütün işçiler durumu öğrendi.

Üç fabrikanın işyeri sendika temsilcilerini bir toplantıya davet ettim. Reutlingen'den, Schwäbisch-Gmünd'den, Esslingen'den temsilciler bizim fabrikanın Gasthaus'ta toplandık. Her üç fabrikada da işçiler aynı işler için farklı farklı ücret alıyorlardı. Her üç fabrikada çalışan işçilerin saat ücretlerinin Esslingen'deki işçilerin saat ücretleri gibi olmasını karar altına aldık. Günlerden Cumartesi'ydi.

Pazartesi işe gittiğimde, dış kapıda 4 Alman işçi beni zaptetti. **"Sen fabrikaya giremezsin"** dediler. Emir böyleymiş. Işten atıldım. Tam 7 yıl çalışmıştım orada. Sendika dava açtı. 24 bin Mark tazminat aldım. Ama Betriebsrat seçimleri yaklaşmıştı ve ben işten atılmıştım.

Neoplan firmasına girdim. 600 işçi çalışıyordu. Yalnızca 50'si Alman'dı. Betriebsrat seçimlerini hep patronun adamları kazanıyormuş. Yeni işçi olduğumdan seçimlere katılamadım. Ama işçileri seçim için hazırladım. Patronun adamları kaybettiler. Betriebsrat'a işçilerin haklarını savunan 5 arkadaşı sok-

meydana geliyordu. O gün kalkülatörün önünde 8,5 saatte 10,5 parça yaptım. 16 parça yapmam gerektiğini söyledi. Tekrar Betriebsrat'ın önünde saat tutuldu. Ancak 11 parça yapabildim. Meister bir Macar'ı çağırdı. Macar çabuk çabuk yapıp akordu düşürdü. Oysa Macar'ı önceden ayarlamıştım. Ama beni değil, Meister'i dinledi, onun istediğini yaptı. Hem param düşürüldü hem akortum yükseltildi. Betrieb bana sahip çıkmadı. Ben de kendim işten çıktım. Patron bir Türk işyeri temsilcisini de 9 Mark tazminat ödeyip işten çıkarttı. Şimdi işsizim.

Demem o ki, Betriebsrat seçimleri yaklaşınca patronlar aylar öncesinden tedbir almaya başlarlar.

Bütün işçilerin birleşmesi lazım. Ama birleşme de çok zor oluyor. Hele fabrikada Alman, Türk, Yunan, Yugoslav, Ispanyol, Italyan, Portekiz'li işçiler olunca birleşme daha da zor oluyor. Çok vakit ister. Patron bu gibi birleşmeleri hisset-

Sendikacı arkadaşlara açık mektup

Değerli arkadaşlar,

Ben Bad Kreuznach bölgesinde yıllardır çalışan sendikalı bir işçiyim. Ben sizlerin bir çoğunu sendika okullarında, sendikal toplantılarda, sendikal seminerlerde, 1 Mayıs'larda ve formlarda tanıdım. Sizlerle konuştum, sorularımı sordum, konuşmalara aklımın yettiğince katıldım. Sormak istediğim sorumu sizlere özel mektup göndererekte sorabilirdim ama diğer akort çalışan arkadaşlara faydası dokunmayabilirdi. Onun için **Türkiye Postası** okuyan sendikacı arkadaşlardan bilgi istiyorum.

Şimdi gelelim benim problemime:

Sizler akort çalışan biz işçilerin başına dikilipte saat tutan saatçileri pek iyi bilirsiniz. Işte benim başım bu heriflerle belada. Işte bu haramzadeler saatı kaptıkları gibi başımıza dikiliyorlar. Bu tutulan saat işinden hiç mi hiç anlamıyoruz.

KİTAP OKUYANLAR!

Türkiye Postası **Abone fişi**

Adı-Soyadı

Adresi

Ülkesi

Abone ücretini **Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postschekkonto 4614 32 - 100, BLZ 100 100 10 Postschekamt Berlin-West** hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunuzu **Türkiye Postası Abone Servisi, Donau Str. 1, 1000 Berlin 44 adresine** postalayınız.

ABONE BEDELI:

	F.Almanya	Belçika	Danimarka	Fransa	Ingiltere	Hollanda	Isveç
6 aylık	30.-DM	600 BF	120 Krn	85 FF	8.40 £	35 G	95 Krn
1 yıllık	60.- DM	1200 BF	240 Krn	170 FF	16.80 £	70 G	190 Krn

lerin haklarını savunan 5 arkadaşı soktuk. Patron yalnızca 5 kişi seçtirtebildi. 3,5 yıl çalıştım orada. Sendika temsilciliğide yoktu, kurdurduk. Beni başkan seçtiler. Bir gün Kalkulator yanıma geldi. **"Senin akorduna bakacağız"** dedi. Günde 11 parçayı zor yapabiliyordum. 11 parça yaptığımda geceleri kötü oluyordum. Yatağımda uyurken sıçramalar

ister. Patron bu gibi birleşmeleri hissettiği zaman canavarlaşıyor.

Işçiler her fabrikada aralarında birlik kurmalıdırlar. Sendikalara üye olmalıdırlar. **Türkiye Postası** gibi gatzetelere abone olmalı, gazetelerine haber göndermelidirler. Işçiler öyle bölünmüşler ki, anlatamam size.

A. Balkan/Ostfildern

tikları gibi başımıza dikiliyorlar. Bu tutulan saat işinden hiç mi hiç anlamıyoruz. Herif saati tutarken bizler, önünde çaresiz kurbanlık koyun gibi çırpınıp duruyoruz. Herife saat tutma esnasında bir soru sorup onu doğduğuna pişman edemiyoruz. Akort dakikalarını düşürmemek için saat tutulurken çalışmayı ağırlaştırıyoruz. Yavaş çalışmaya başladığımda da **"Sen kasten yavaş çalışıyorsun"** diyerek hiddetle çekip gidiyor, ama daha sonraki günlerde tekrar geliyor.

Patronun önünde, işletme toplantılarında konuşabilen ben, bu saatçilerin önünde onlara hiç mi soru yöneltemeyeceğim yani? Saatçinin önünde çaresizlik içinde kurbanlık kuzu gibi debelenip durmak işçi olarak benim onuruma dokunuyor. Herif geliyor ve kafadan (Leistunsgrad) diye bir sayı yazıyor ve utanmadan da bana malediyor. Bu rakamı bu nereden buluyor, nasıl ölçüyor? Bu belki ayrı bir konu. Ama ben saat tutulurken ağzımı kapatıp duramıyorum artık. Bana konuşabilmek için destur verin. Taşı gediğine koyabilecek sorular öğretin bana ki, herifin hesabını allak bullak edebileyim. Heriflerin artı değere nasıl el koyduklarını da bana yıllar öncesi yine sendikacı bir arkadaş söylemişti. Bu konuda da umutluyum. Cevaplarınız gelince, ben bilgiyle donanınca ve pratikte uygulayınca sonuç hakkında sizlere **Türkiye Postası** kanalıyla bilgi vereceğime dair şimdiden söz veriyorum.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Bad Kreuznach

Türkiye Postası

Türkiye Postası 15 günde bir Cuma günleri çıkar. **Herausberger:** Vereinigung für Völker Verständigung und Solidarität,1000 Berlin 44, Donaustr. 1 Verantwortlicher Redakteur: Ahmet Kardam **Zentralredaktion und Anschrift aller Verantwortlichen:** 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, Tel: 624 60 92 **Herstellung:** Eigenvertrieb **Druck:** Henke Rollenoffset, 1 Berlin 48, Säntisstr. 49, **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postscheckkonto 461432-100, BLZ 100 100 10 Postscheckamt Berlin-West **Abone Koşulları:** F.Almanya ve Batıberlin' de 6 aylık (12 sayı) 30. DM, 1 yıllık (24 sayı) 60. DM. **Temsilcilikler- Fransa:** Paris, Tel: 01-258 26 90, **F.Almanya:** Frankfurt, Tel 0611-68 41 98, **Belçika:** Brüksel: B.P. 83 **Hollanda:** Amsterdam, Tel: 020-942323, **Ingiltere:** Londra, Tel: 01-801 7046, **Danimarka:** Kopenhag, Tel: 01-707 506. **Isveç** Stockholm, Tel: 08-367 576

GÜLDÜŞÜN

BİR İŞÇİ TUSİAD KONGRESİ'NE GİTTİ, HALİT NARİN'İN KONUŞMASINI DİNLEDİ VE...

4. Dünya Savaşı

Einstein'a sormuşlar:

– **Sizce Üçüncü Dünya Savaşı nasıl olacak?**

Ünlü bilgin gülmüş:

– **Üçüncüyü bilmiyorum ama Dördüncü Dünya Savaşı'nı taş, sopa, ok ve yaylarla yapacağımız kesin...**

* * *

Bu kez de Bernard Shaw'a sormuşlar:

– **Üstad,** demişler, **sizce Dördüncü Dünya Savaşı nasıl olacak?**

Acı şakalarıyla ünlü yazar omuz silkmiş:

– **Bensiz olacak,** demiş...

ANLI ŞANLI YAZARLARDAN...

...ALLI PULLU SEÇMELER

Desteklemesine destekleyecek de "mecburmuş" gibi görünmeyecek

... Hepimizin siyasi temayüllerimiz ne olursa olsun, uygulamaya konulan kararlara yardımcı olmamız gerekir. Çünkü ekonomik başarının meyvelerini ülke ve millet olarak hep birlikte paylaşacağız. Bu açık gerçeğe rağmen iktidar yetkililerinin "herkes bizi desteklemeye mecburdur" imajını yaratacak söz ve davranışlar içine girmesi çok yanlıştır..... Özetle diyoruz ki ülkemizin çıkarı için alınmış kararların başarısına **yardımcı olmaya evet, "Mecburiyet"e mahkum edildiğimiz havasının yaratılmasına kesinlikle hayır... (Selçuk Irdem,** 19 Ocak, **Son Havadis)**

Daha beş yıl açlık çekilecek, sonra... sonra da alışılacak...

... Eğer geniş halk kitlelerinin, iş adamlarının ve diğer kesimlerin **1984 yılı içinde birdenbire rahata kavuşacağını bekliyorsak, yanılıyoruz** demektir. Aslında 1984 yılı, daha ileride, yani beş yıl sonra ulaşılması tasarlanan daha rahat ve daha ileri düzeyin başlangıç yılıdır... **(Mehmet Barlas,** 20 Ocak, **Milliyet)**

Allah allah, acaba bu "sol" hangi sol ola?

... Batı emperyalizmine karşı olmakla Batı Avrupa değerlerine bağlı olmamayı uzun yıllar birbirine karıştırıp kısır bir Batı düşmanlığı saplantısını neredeyse temel davranış kuralı olarak benimsemiş olan **Türk solunun** bir gün **Avrupa Konseyi'nden ayrı düşünmemek gereğini** canla başla savunabileceği hiç akla gelmezdi... **(Mümtaz Soysal,** 20 Ocak, **Milliyet)**

Bir bilse nerede olduklarını, ihbar edip avantasını alacak ama...

... Barış Derneği davası hükme bağlandı. Şimdi sıra temyiz safhasında. Gerekçeli karar açıklanınca dosya temyize gidecek. Mahkum olan sanıklar da hapishanede bulunuyorlar. Amma haklarında hükümle beraber tevkif kararı verilen diğer sanıklar ortada yok. **Aylar geçti, bu altı kişi nerede belli değil? Bir tanesinin gelip teslim olduğu yok.** İçlerinde milletvekilliği yapmış kişilerin de bulunduğu sanıkların izleri bulunamadı. Yoksa yurtdışına mı kaçtılar? **(Ergun Göze,** 22 Ocak, **Tercüman)**

Son tahlilde Amerika'nın da yararını düşünenler...

... Yalnız unutulmamalıdır ki bizim bu meselede aldığımız vaziyet **sadece Türkiye'nin çıkarına** değil, **son tahlilde Amerika'nın da yararınadır.....** Bundan dolayıdır ki Kıbrıs çıbanını bizim kaşımamız kadar aleyhimizde bir unsur düşünülemez... **(Metin Toker,** 24 Ocak, **Milliyet)**

Kavganızı gizlice yapsanıza, yazarlarınız millete anlatamıyor

... İşadamlarına bakınız... **Milletin gözü önünde kavga ediyorlar.** Dert-

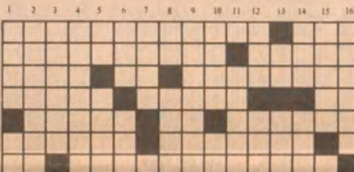
BİLMECE-BULMACA

Bulmaca

SOLDAN SAĞA

1. Halen sürgünde yaşayan, Şili Komünist Partisi Birinci Sekreteri-Tanrı tanımaz, 2. Molier'in Scapin'in Dolapları oyununun A.Vefik Paşa tarafından yapılmış uyarlaması (iki söz-

Hece Bulmacası

Aşağıdaki alfabe sırasına sokulmuş hecelerin tümünü kullanarak soruları yanıtlayınız. Sorularda Türk edebiyatının, çağdaş sanatçılarının soyadları (dikkat: sadece soyadları) **sorulmaktadır. Yanıtları aynı sıraya koyup ilk harflerini okuduğunuzda ise Alman şair ve tiyatro sanatının en büyüklerinden birinin adı ve soyadı çıkacaktır.**

yapılmış uyarlaması (iki sözcük)-Konuşmada yabancılığı belli eden hafif söyleşi kusurları, 3. Gelmiş geçmiş en büyük devrime adını veren ay-Kar beyazı-Bir ürünün ya da eylemin iyi ve kötü yanlarını ortaya koyan inceleme, 4. **(Tersi)** Genellikle göçebelerin kullandığı, su, süt, peynir gibi yiyecek ve içecekleri taşımaya yarayan, hayvan derisinden yapılmış kap - Üstelemek -Sıcak yemek, 5. Itfaiye, polis, cankurtaran araçlarının keskin sesli düdüklerine denir - Eski dilde su - Karmaşık, karman çorman, 6. Atın ayağına takılan köstek için Ege kıyılarında kullanılan Rumca köklü bir sözcük - Kurtuluş Savaşı'nda savaş sakatlarının iyileştirilmesi için bir çeşit hastane haline getirilen bir iç Anadolu köyü, 8. Çok değil - Belediye, muhtarlık, il genel meclisi, belediye meclisi gibi seçimlerle işbaşına gelen çeşitli birim ve organların tümüne birden verilen ad **(iki sözcük)**, 8. **(Tersi)** Ittihat ve Terakki Cemiyeti'nin ideolog ve propagandacılarından, Cumhuriyet döneminde de CHP içinde etkin görevler üstlenmiş ünlü bir gazeteci **(soyadı: Yalçın)**, 9. Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin para birimi - Eski dilde su - Firavunlar döneminde Mısır halkının taptığı tanrı, 10. Efsaneye göre Türk ulusuna, her yanı demir dağlarla çevrili vadiden çıkarken klavuzluk eden dişi bozkurt - Türkler, Iranlılar ve Araplar arasında bölüşülemeyen, Ortadoğu'nun yetiştirdiği büyük bilim ve sanat adamlarından biri, 11. Kaldıraç - **"Ayakların yerden kesilecek biçimde ileri ya da yukarı doğru hızla harekét et!"** anlamında bir emir, 12- **(Tersi)** Kapitalist pazarda satılmak üzere üretilen mal - Yakacak odunların ağırlığını ölçmek için kullanılan bir birim - Federal Alman markının kısa yazılışı.

YUKARIDAN AŞAGIYA: (Tersi) Bir konu ya da metnin yaklaşık olarak içeriği - Anadolu'ya özgü hamur işlerinden, saçta yapılan ve dürümlenerek yenen bir tür pide, 2. Türk karikatürüne 40 yılı aşkın hizmet etmiş, her zaman emekçilerin karikatüristi olmuş, en son **Politika** gazetesinin günlük çizeri olarak çalışmış ve geçtiğimiz yıl yitirdiğimiz ünlü karikatür ustasının soyadı - Suriye Devlet Başkanı'nın ikinci adı **(Birincisi: Hafız)**, Kötülüğün tersi - Kötülükte yardımcılık, suç ortaklığı yapanlar, 4. Japonya'da feodal bey ya da şövalye - **(Tersi)** Şişe, cam gibi yüzeyler üstüne yapılan bir süsleme türü, billur, 5. Kimyada krom - Geometride bir çembere tek bir noktada değen doğru - Tüfek, olta, ağ, tuzak, ok gibi aletlerle suda ya da karada evcil olmayan hayvanları yakalama, 6. Aşırı kabalıklara karşı kullanılan ama kendi de oldukça kaba bir ünlem - **(Tersi)** Güzel, canayakın, çekici, 7. Türklerin geleneksel içkisi - **"Idare eder"** anlamında bir ünlem - Ilçede büyük yönetim birimi, 8. Milli Eğitim Bakanlığı'nın eski adının kısa yazılışı - Yaygın bir çocuk oyunu, 9. Nüfusun hemen tümünü Türklerin oluşturduğu bir Sovyet Cumhuriyeti, 10. Şehzadelerin eğitimiyle görevli vezirlere denirdi - Cihet, istikamet - Sonun tersi, 11. Doğu Anadolu'da bakır çıkarılan bir maden kasabası, 12. **(Tersi)** Ün, şöhret - **(Tersi)** Yazın sıcak aylarında güneyden esen bunaltıcı bir rüzgar **(iki sözcük)**, 13. **(Tersi)** Türk Hava Yolları'nın uluslararası hava trafiğinde iki harflı kodu - Yozlaşmış, bozulmuş kişiler için kullanılan Fransızca bir terim - **(Tersi)** Eski dilde **"kenar"** anlamında bir geometri terimi, 14. Başkaldıran, otoriteye boyun eğmeyen - Gözün bir bölümü - Yurtdışındaki işçilerin dövizlerini Türkiye'ye çekebilmek için uydurulmuş bir banka hesabı biçiminin kısa söylenişi, 15. Yan, iki karşıt güçten birini tutan - **(Eski dilde)** Geçiş, aşarak geçiş, 16. Kızkardeşin ya da kadın akrabaların kocası - Ege bölgesinde iki katlı geleneksel köy evlerine denir.

GEÇEN SAYIDAKI BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Hasaneyn Heykel, 2. Aragon - AA - Arda, 3. Nisap - Artizanlık, 4. Ez - Dumas - Asa - Rb, 5. Fotika - Ilanihaye, 6. Iner - Apsis - Ran, 7. Yap - Eröt - Eas, 8. Aidat - Tunç, 9. Tahsin Incirci - Is, 10. Eluk - Ifan - Arzen, 11. Rarah - Amup - Ua - Ar, 12. Nasrettin Hoca.

YUKARDAN AŞAGIYA: 1. Hanefi Yeter, 2. Arizona - Alan, 3. Sas - Tebahur, 4. Agadir - Iskan, 5. Nopuk - Edi - Ha, 6. En - Maarani, 7. Aa - Potifar, 8. Narsist - Name, 9. Hat - Li - Acnut, 10. Asi - Pt, 11. Yazan - Tra, 12. Krasin - Ucrun, 13. Ednah - Enizah, 14. Lal - Araç, 15. Iryas - Inac, 16. Tekben - Is - Ra.

tır.

BA - BEH - CAN - CI - CÖ - DI DU - E - ER - FIG - GUZ - HIZ - LAN LI - LI - DU - MERT - MO - NA - NAR NE - NUS - O - OG - PI - RAM - RAN RAN - RAN - RAN - RE - RE - ŞA - TA TAN - VA

1. Köy enstitülerinin yetiştirdiği sanatçı kuşağından bir şair **(17 Nisan Haritası)**
2. Ünlü bir gazete fıkracısı ve oyun yazarı **(Cengiz Hanın Bisikleti)**
3. Sinemada gerici bir ideolojik çizgiyi savunan ama işinin ehli bir rejisör **(Yorgun Savaşçı)**
4. Cağdaş Türk şiirinin usta ama en karamsar ve bireyci şairlerinden biri **(35 Yaş)**
5. Şiirleri kadar intihar girişimleriyle de ünlü bir şair **20. Yüzyıl Senfonisi)**
4. Çağdaş Türk şiirinin usta ama en karamsar şairlerinden biri **(35 Yaş)**
5. Şiirleri kadar intihar girişimleriyle ünlü bir şair **(20. Yüzyıl Senfonisi)**
6. Hem şair hem de müzik sanatçısı olarak ünlü ve **Farantouri** ile plak yaptı
7. Roman dalında ülkemizin belki de en verimli yazarı **(Kutsal Isyan)**
8. Lotus edebiyat ödülünü kazanan genç kuşaktan bir şair **(Mustafa Suphi Destanı)**
9. En büyük şairimizin soyadı
10. Genç kuşak oyun yazarlarımızdan bir kadın sanatçı**(Nereye Payidar?)**
11. Felsefe, dil sorunları ve sanat eleştirmeni **(1978'de faşistlerce öldürüldü)**
12. Genellikle gazetelerde yazan bir sanat eleştirmenimiz
13. Cumhuriyet döneminin ilk şair ve romancılarından **(Bursa'da Zaman)**

Sözcük Bulmacası

Bu sayının ana sözcüğü:

İSTANBUL

Üretilecek sözcük sayısı: 81

Geçen Sayının Çözümü

Geçen sayıda sorduğumuz **"Karaköse"** sözcüğünden bizim ürettiğimiz 45 anlamlı sözcük şunlardan oluşuyor:
Ak, Ar, Ör, Er, Re, Es, Ek, As, Kar, Kas, Kös, Sök, Aks, Ark, Erk, Sek, Kes, Sar, Ara, Asa, Aka, Aka, Örs, Kara, Arak, Kaka, Kasa, Saka, Söke, Aksa, Arka, Kara, Köse, Aras, Sara, Arsa, Ökse, Akar, Akka, Aksak Söker, Asker, Karkas, Sark, Ker.

... Işadamlarına bakınız... **Milletin gözü önünde kavga ediyorlar.** Dertleri nedir? Neyi paylaşamıyorlar? Bunu, **sokaktaki sade vatandaşa anlatmakta güçlük** çekmekteyiz... **(Rauf Tamer,** 24 Ocak, **Tercüman)**

Bunu "doğru bulduğunu" anladık da, bunu nereden bulup çıkardığını anlayamadık

... Özal Hükümeti, iktidarının ikinci ayı dolmadan **orta sınıfa ve geniş kesimlere milli gelirden daha fazla paylar aktarmaya** başlamıştır. **Bunu doğru buluyoruz.** Çünkü özellikle 1976'dan başlayarak, orta sınıf, enflasyonun, anarşinin, yoklukların ve geçim sıkıntısının altında ezilmiştir... Halktan yeni bir kalkınma hamlesi için daha yoğun çalışma beklenirken, bunu yeni bir **"kuşak sıkma"** dönemi vaadi ile başlatmak hatalı olurdu. Bozulan sosyal adalet dengesini, ücretliler ve diğer vergi yükümlüleri lehine biraz düzelterek işe başlamak Özal hükümetinin akılcı bir davranışıdır...
(Mehmet Barlas, 28 Ocak, **Milliyet)**

Iktisadi ferahlık mı var, gibi mi görünüyor?

... Yarın 24 Ocak tedbirlerinin dördüncü yıldönümü... Boğulmakta olan ekonomimizi suyun üstüne çıkaran kararları büyük ölçüde, Turgut Özal hazırlamıştı. Iki buçuk yıl o kararların uygulanmasından birinci derecede sorumlu olan da Özal'dı. **Iktisadi durumda bir ferahlama olduğu için, şimdi başbakan olarak, yeni bir irade ve taze bir azimle memleketimizi bambaşka bir ekonomik dinamizme götürüyor.** 1981 sonuna doğru, Türkiye dış çevrelerde iktisadi yönden güçlenir **gibi göründüğünde,** özellikle Amerikalı bankacılar Özal'dan **"Mucize mimarı"** diye söz etmeye başladılardı. Bakalım Başbakan Özal, Türkiye'nin yeni iktisadi düzeninde mucizeler yaratabilecek mi?.. **(Talat Halman,** 25 Ocak, **Milliyet)**

Özerklik fikirde ve ilimde ise Doğramacı niye gereklidir?

YÖK'ün kuruluşu üniversitelerimizi bir anarşi alanı olmaktan kurtardı. "Özerklik fikirde ve ilimdedir" görüşünü getirdi ve sağlamlaştırdı. **YÖK'ün başına Ihsan Doğramacı gibi yapıcı, tecrübeli, vatansever, tarafsız ve cesur bir bilgin** yöneticinin getirilmesi de hızlı "reform"un iki ayağı bir pabuca soktuğu hengamede **memleketimizin bir talihi oldu... (Ahmet Kabaklı,** 28 Ocak, **Tercüman)**

Yenilmez, yutulmaz, yanına yaklaşılmaz bir millet

... Elli milyonluk nüfusumuzla 20. yüzyılın son devrelerinde dünyada sekiz, onbeş hatta otuz milyonluk devletlerin rol alıp, sahnede göründükleri bir zamanda, bizim perde arkasından suflörlük yapmamız bize yaraşmıyor. Türkiye artık bu nüfusu ile **yenilmez, yutulmaz, yanına yaklaşılmaz bir millet** olmak lazım gelir... **(Cihat Baban,** 28 Ocak, **Son Havadis)**

Askerlik çağındaki gençlerin aileleri de bedelin düşürülmesi isteminde diretiyorlar

Yurt dışında bulunduk
20 bin Marklık olduk
Açma kollarını Özal
Biz gençler birlik olduk

Federal Almanya'nın dört yanında gençler bedelli askerliğe karşı eyleme geçti

Federal Almanya'da Türkiyeli gençlerin bedelli askerlik uygulamasına karşı başlattıkları kampanya genişleyerek sürüyor. 20 bin Marklık askerlik bedelinin yükü altında ezilen anne ve babalar da gençlerin başlattıkları bu kampanyaya aktif olarak katılmaya başladılar. Federal Almanya'nın bir çok kentinde **"Bedelli Askerlik Çağındaki Gençler"** adı altında kurulan komiteler, düzenledikleri toplantılara ve diğer eylemlere ailelerini de daha geniş bir biçimde katmak için özel çaba harcıyorlar.

Son onbeş gün içinde **Essen, Siegen, Wiesbaden, Münster, Schwäbisch-Gmünd, Münih, Stuttgart** ve **Ehrenberg** kentlerinde de bedelli askerlik çağındaki gençlerin temsilcileri katıldılar. Wiesbaden'deki toplantıya 300 kişi katıldı. Yüzlerce gencin ve ailelerinin katıldığı bu toplantıların sonucunda Özal hükümetine ve Bonn Türkiye Büyükelçiliği'ne telgraflar çekilerek askerlik bedelinin düşürülmesi istendi. Bu arada gençlerin kurdukları komitelerden bazıları **"bedelli askerlik"** konusunda özel bültenler yayınlamaya başladılar. 4 Şubat günü **Karlsruhe**'de düzenlenen **"Askerlik Çağındaki Gençler Gecesi"**'ne 150 genç ve aileleri katıldı. Gecede gençlerin oynadıkları ve askerlik çağına gelmiş üç çocuklu bir ailenin durumunu anlatan piyes büyük ilgi gördü.

Bedelli askerlik uygulamasına karşı başlayan ve genişleyerek süren kampanya Alman ilerici ve demokratik kamuoyu tarafından da destek görüyor. Gençlerin, 20 ay askerlik yapmak isteyenlerin Federal Almanya'daki işyerlerinin, oturma ve çalışma haklarının korunması yolundaki istekleri yabancı düşmanlığına karşı eşit haklar için verilen mücadelenin de bir parçası oluyor. **"Bedelli Askerlik Çağındaki Gençler"** adıyla kurulan komiteler Federal Alman hükümetiyle Türkiye hükümetinin bu konuda özel bir anlaşma yapmalarını istiyorlar.

- **Özal Hükümeti askerlik bedelini 5 bin Mark'a indirsin**
- **20 ay askerlik yapacakların oturma ve çalışma hakları korunsun**
- **Öğrenciler ve işçi ailesi gençler de bedelli askerlik kapsamına alınsın**
- **Bugüne kadar 11 bin ve 20 bin Mark ödeyerek askerlik yapmış olanlara aradaki fark geri ödensin**
- **Bedel için alınan dövizler silahlanma için değil, yeni işyerleri açılması için harcansın**

Siegen'deki eylemde gençler toplu halde

Hannover'de yerli-yabancı yüzlerce ilerici "Bozkurtlar"ı protesto etti

- **SPD'nin ağırlıkta olduğu kent idaresinin Bozkurtlara salon vermesi, SPD içinde de sert tartışmalara yol açtı**

Hannover'de 4 Şubat Cumartesi günü Türk Federasyonu'na bağlı Hannover Ülkü Ocağı'nın **"Kültür Gecesi"** adı altında yapmak istediği toplantı, 1500'ün üzerinde Alman, Türkiyeli ve Iranlı anti-faşist tarafından protesto edildi.

Hilmi Şahballı, Ozan Arif gibi tanınmış gerici, sözde "sanatçıların" ve neo-nazi şeflerinden Michael Quinn'in katılacağı öğrenilen gecenin engellenmesi için Türkiyeli ve Alman anti-faşistler çeşitli girişimlerde bulundular. Yapılan basın toplantısıyla gecenin içeriği konusunda bilgi verildi ve kent idaresine ait olan salonun Hannover Ülkü Ocağı'na verilmemesi istendi. Çeşitli Alman demokratik örgütleri ve kişiler kent idaresine başvurarak, gecenin yasaklanmasını ve kent idaduğu, bundan ötürü gecenin de yasaklanamayacağını bildirmesi üzerine anti-faşist kuruluşlar bir protesto yürüyüş ve mitingi yapma kararı aldılar.

33 Alman, Türkiyeli ve Iranlı örgütün desteklediği ve 1500'ün üzerinde anti-faşistin katıldığı yürüyüş saat 12'de **Opernplatz**'da başladı ve kentin en işlek caddelerinden geçerek saat 14'de gecenin yapılacağı salonun (Stadthalle) önüne geldi. Salonun çevresi **"NATO telleri"** diye anılan dikenli tellerle çevrilmiş ve binin üzerinde polis tarafından kordon altına alınmıştı. Salonun önünde 17'ye kadar süren etkili protesto eylemi, 17.30'da yapılan kısa bir mitingle son buldu.

Başarılı geçen eylem sonucunda, Bozkurtların düzenledikleri geceye çok az sayıda katılımın olduğu görüldü. Öte yandan kent idaresinin faşistlere salon vermesi, SPD içinde sert tartışmalara yol açtı. SPD'lilerin bir bölümü Ülkü Ocağı'nın kapatılması için dilekçe verirlerken, Türk Federasyonu'na bağlı örgütlerin kapatılması için girişimlerini sürdüreceklerini ve Türkiyeli demokratlarla dayanışma içinde olduklarını belirttiler.

Frankfurt Halkevi'nin Genel Kurulu toplandı

Frankfurt Türk Halkevi'nin 17. Olağan Genel Kurulu 14 Ocak günü DGB salonunda **"Barış, Özgürlük ve İş"** belgisi altında toplandı. FIDEF, DGB bölge yönetimi, IG-Metall bölge yönetimi, VVN, DFU, SDJ Hessen Başkanı, DKP Frankfurt şubesi, FIDEF'e bağlı örgütlerin ve bölgedeki Türk ve Kürt örgütlerinin dayanışma mesajı gönderdikleri Genel Kurul'da, TÖB-DER Genel Başkanı **Gültekin Gazioğlu**, Maden-İş Başkan Vekili **Bahtiyar Erkul**, DGB Yabancılar Sekreteri **Naci Güreşir** ve Türkiye Barış Derneği yöneticisi ve gazetemiz yazı kurulu üyesi **Oya Baydar** birer konuşma yaptılar.

Atom füzelerine karşı direnişin güçlendirilmesi, Türkiye Barış Derneği ile ve demokrasi güçleriyle dayanışmanın yükseltilmesi ve benzeri kararların yansıtıl

kiye hükümetinin bu konuda özel bir anlaşma yapmalarını istiyorlar.

Gençlerin Federal Almanya'da başlattıkları örgütlenme hareketinin önümüzdeki günlerde Batı Avrupa'nın diğer ülkelerinde de başlaması bekleniyor.

örgütleri ve kişiler kent idaresine başvurarak, gecenin yasaklanmasını ve kent idaresine bağlı binaların faşistlere verilmemesini istediler.

SPD'nin ağırlıkta olduğu kent idaresinin, Ülkü Ocağı'nın yasal bir kuruluş ol-

lendirilmesi, Türkiye Barış Derneği'ne ve demokrasi güçleriyle dayanışmanın yükseltilmesi ve benzeri kararların yanısıra, **Türkiye Postası**'nın yaygınlaştırılması kararının da alındığı Genel Kurul, yeni yönetim organlarının seçimiyle son buldu.

Hürriyet ve Tercüman'ın muhabirleri Bedelli askerlik danışmanı (!)

Münih'te her yere birlikte giden, birlikte röportaj yapan, birbirlerinin resmini çekip gazetelerine basan iki gazeteci (!) var: **Hürriyet** muhabiri **Mustafa Fındık** ile **Tercüman** muhabiri **Irfan Sezer**.

Bu iki **yapışık kardeş**, BMW fabrikasında çalışan askerlik çağındaki gençlerin düzenlediği toplantıya katıldılar. Gençler onlara da söz verdiler. **Hürriyet** muhabiri **Fındık**, gençlere boşuna uğraştıklarını söyleyerek şöyle konuştu:

– Gençler, umudunuzu kırmak istemem ama, askerlik bedeli düşmez. Çünkü o bir yasadır. Yasa değişmez. Boşuna uğraşıyorsunuz.

Fındık'ın bu sözleri geniş protestolara yol açınca, arkadaşını hem de içine düştükleri kötü durumu kurtarmak için Tercüman muhabiri Sezer söz alarak şöyle dedi:

– Zamanın Savunma Bakanı Bayülken'in maaşı 8 bin dolardı. Onun ve onun gibilerinin rahatı iyi olduğu için gençlerin durumunu anlamıyorlar. Askerlik bedelini 20 bin Mark yaparlarken, bunu kendi mali durumlarına göre hesapladılar. Ama gençlerin durumu şimdi inceleniyor.

Tercüman gazetesi muhabiri Sezer ile Hürriyet muhabiri Fındık böylece askerlik bedelinin 11 bin Mark'tan 20 bin Mark'a nasıl çıkarıldığı sorusuna (!) bilimsel bir açıklama getirirlerken **"yasa değişmez"**, ya da **"durumunuz inceleniyor"** diyerek kimlerin "hürriyet"i için kimlere "tercüman" olduklarını bir kez daha ortaya koydular.

KKDK ve Kürt Halkevleri birleşti

Federal Almanya'daki Kürdistanlı demokratik kitle örgütlerinden **KKDK** ile **Kürt Halkevleri**'nin bir süreden beri sürdürdükleri birleşme çalışmaları sonuçlandı ve 4-5 Şubat günleri Frankfurt'ta yapılan **"Birlik Kurultayı"** ile iki örgüt aynı çatı altında birleştiler.

49 delegenin ve çok sayıda konuk ve dinleyicinin katıldığı Birlik Kurultayı'nda ortak örgütün adının **KURD-KOM** olması kabul edildi ve 7 asil ve 3 yedek üyeden oluşan yeni yönetim seçildi. Birinci günün akşamında kültür programının da yer aldığı kurultaya çeşitli demokratik örgütlerden 30'un üstünde kutlama mesajı geldi.

Ülkü Ocağı'nın düzenlediği toplantıyı 1500'den yerli ve yabancı ilerici protesto etti.

Konsolosluk muhabirimizin elkoyduğu pasaportunu geri vermek zorunda kaldı

Münster Konsolosluğu, aynı zamanda **Türkiye Postası** Gelsenkirchen muhabiri de olan IG-Metall Sendikası üyesi **Hakkı Öztürk**'ün elkoyduğu pasaportunu, başta IG-Metall Sendikası olmak üzere birçok ilerici örgüt ve kişinin protesto ve dayanışması karşısında, olaydan 7 ay sonra 29 Aralık 1983 tarih ve 8494 sayılı bir yazı ile hiçbir gerekçe göstermeden iade etmek zorunda kaldı. Muhabirimiz **Hakkı Öztürk**, 28 Mayıs 1983'de oğluna pasaport çıkartmak için konsolosluğa başvurmuş ve Münster Konsolosluğu, hiçbir gerekçe göstermeden muhabirimizin pasaportuna elkoymuştu.

RETID'in Genel Kurulu toplandı

Geçtiğimiz Ocak ayının sonunda Recklinghausen Türk Işçileri Derneği'nin (Retid) 7. Genel Kurulu yapıldı. 320'den çok maden işçisinin ve çok sayıda konuğun katıldığı Genel Kurul çalışmaları yanında bir de çocuk şenliği düzenlendi. Genel Kurul davetiyesine uyarak şenliğe katılan çocuk sayısı 150'nin üstündeydi.

Davetliler arasında bulunan FIDEF Genel Sekreteri **Ali Çağlar**, Bank-Sen Gençl Başkan Vekili **Ilhan Geçit** ve **Fuat Bultan**'ın konuşma yaptıkları Genel Kurul'a T.C. Münster Başkonsolosu **Irfan Saruhan** da başarı mesajı gönderdi.

CÜNEYT BAŞBUĞ — Nokta

70 milyon yıllık serüven sürmelidir!

Son iki üç yıl içinde doğanlar 2000 yılında en deli yaşlarında olacaklar. Yeni bir yüzyılı onyedi, onsekiz, ondokuz yaşlarıyla karşılayacaklar. Yaşamın tüm alanlarında baş döndürücü bir hızla süren değişim gözönüne alınırsa onların 31 Aralık 1999 akşamını nasıl bir ortamda, ne denli değişik duygular içinde geçireceklerini kesin olarak tahmin edebilmek olanaklı değil. Ama şu bir gerçek ki felaket eğlenecekler.

Şimdilerde ortalıkta koşturup duruyor çoğunluğu. Dünyayı kendine özgü yöntemlerle tanımaya çalışıyorlar. Amerikalı tanınmış çocuk doktoru Benjamin Spock **"bir çocuğun ilk iki yılının insanoğlunun tüm serüveninin göstergesi olduğunu"** söylüyor. Gerçekten de öyle. Afrika'da Rift vadisinden günümüze 70 milyon yıldır süren insanlaşmanın kısa bir özeti, bir çocuğun ilk yılları. Ayaklanma, elini kullanmaya başlama, toplumsallaşması, çevresiyle iletişimi yani canlının insan olması çok çok uzun bir zaman parçasının ürünleri.

70 milyon yılla karşılaştırıldığında 2000 yıl çok önemsiz gibi görülüyor. Oysa insan doğayı yönetmeyi, yaşadığı toprak parçası üzerinde egemenliğini bu küçük zaman dilimi içinde perçinledi. Çok daha önemlisi içinde bulunduğumuz yüzyılda insan, doğanın ötesinde toplumsal olayları beyni ve elleriyle kavramaya başladı.

Insanoğlunun toplumsal gelişmeyi kavraması gerçeği, bugün geleceğe herzamankinden çok daha iyimser olarak bakmamızı sağlıyor. Insan için gelecek, artık belirsizlikler, umutsuzluklar, kötümserliklerle dolu varsayımların uzağında olduğundan 2000 yılını en deli yaşlarıyla karşılayacak olanların coşkusuna bugünden katılabiliyoruz. Ve yine aynı nedenlerle bugünden duyduğumuz bu coşkunun önüne çıkacak tüm engellerle savaşmaya kararlıyız.

ABD emperyalizminin neden olacağı bir nükleer savaş bu engellerin en başında geliyor. Savaş, bir engel olmanın ötesinde insanoğlu için bir son olma niteliğinde. 21. yüzyıl için düşlediklerimizin, coşkusunu bugünden duyduklarımızın yanısıra ellerin ve kafanın milyonlarca yıldır biriktirdiklerinin sonu olacak.

21, 22, 23. Her yüzyılın bir diğerine devrildiği yılbaşlarında insanların içinde olacakları coşkuyu duyumsamak mükemmel bir şey. Şu anda 8 yıla mahkum edilmiş Barış Derneği yöneticisi Ali Taygun bu mükemmel duyguyu sık sık tadıyor olmalı. Askeri Savcının **"neden Barış Derneği'ne girdiniz?"** sorusunu **"bir tek nedeni var, o da Ceren yani kızım"** diye yanıtlıyor çünkü.

Savcıların sorularına benzer yanıtları veren yüzlerce insan şu anda tutukevlerinde, yüzlercesi kaçak, sürgün. Ama, hangi koşullarda olurlarsa olsunlar yanıtlarında inatla ısrar ediyorlar. Çünkü insanoğlunun 70 milyon yıldır süren serüveni, Ceren'lerin küçük büyük tüm kardeşlerinin geleceği, deli yaşların 31 Aralık 1999 akşamı içinde bulunacakları coşku bu yanıtta ısrar edilmesine bağlı.